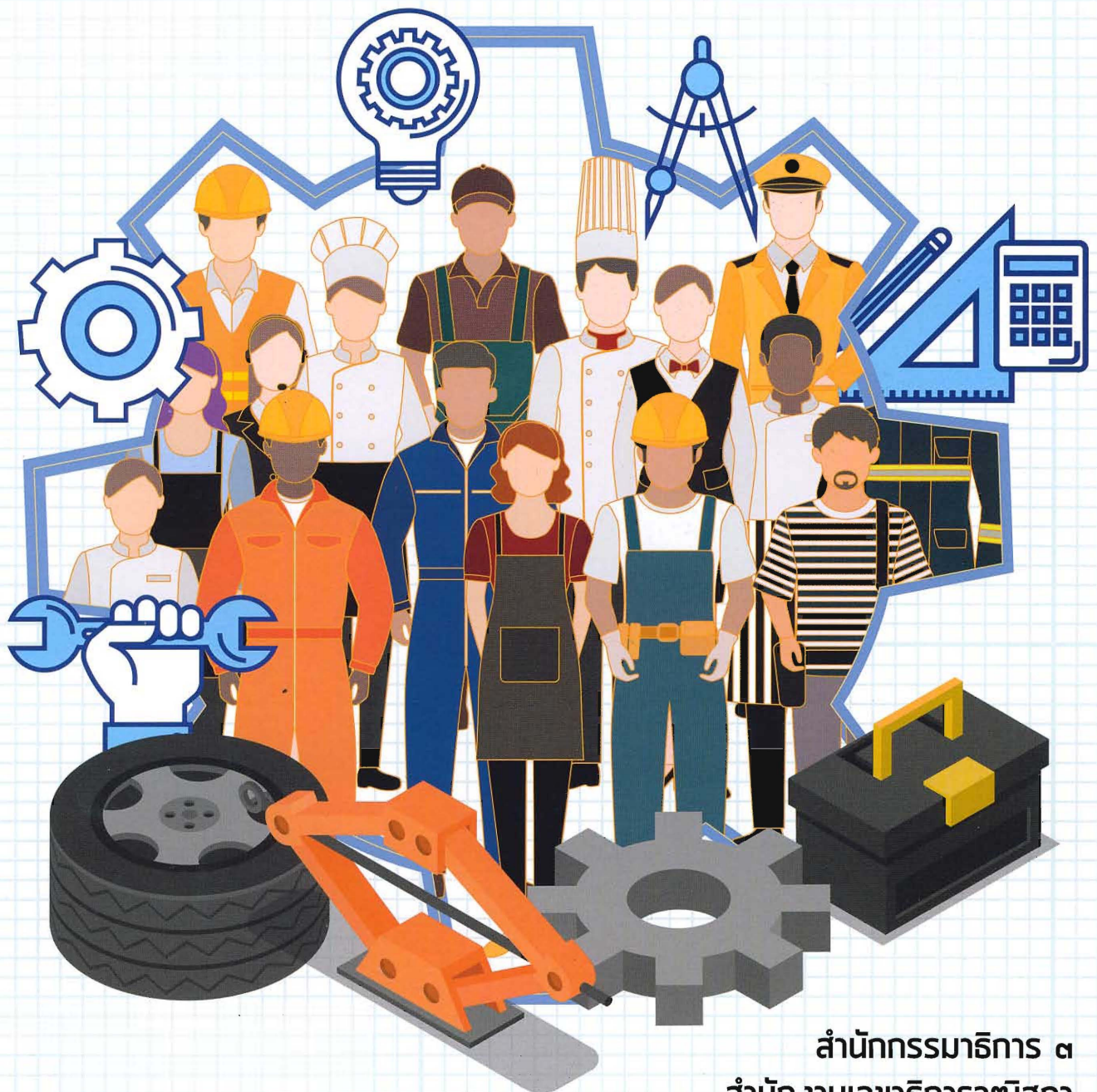

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อการมีงานทำ

ของ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา
เพื่อการมีงานทำ

ของ
คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

นายตวง อันทะไชย
ประธานคณะกรรมการ

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

พลเอก ประสาท สุขเกษตร
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

นายอน กาจกระโทก
เลขานุการคณะกรรมการ

นายเจลา พวงมาลัย
โฆษกคณะกรรมการ

นายพีระศักดิ์ พอจิต
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก อู๊ด เบื้องบน
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายวีระศักดิ์ พุตระกูล
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน
กรรมการ

นายพิศาล มาณวพัฒน์
กรรมการ

พลเอก สสิน ทองภักดี
กรรมการ

นางสุนี จีงวิโรจน์
กรรมการ

นายทรงเดช เสมอคำ
กรรมการ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
กรรมการ

นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์
กรรมการ

นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล
กรรมการ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ สว (กมธ ๓) ๐๐๑๙/(ร ๗๕)

วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา
เพื่อการมีงานทำ

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติกระทำกิจการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชนโดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณา ศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายอน กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. พลเอก อู๊ด เป็องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายกูรติสส์ จันทร์ศรีชวาลา	กรรมการ
๑๒. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	กรรมการ
๑๓. นายณรงค์ อ่อนสอาด	กรรมการ
๑๔. นายพิศาล มาณวพัฒน์	กรรมการ
๑๕. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๑๖. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ

อนึ่ง เมื่อวันที่...

อนึ่ง เมื่อวันพุธที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ นายกูรติสภ์ จันทร์ศรีชวาลา ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน เป็นกรรมการสามัญ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง และมีมติตั้งกรรมการสามัญในคณะกรรมการการศึกษาเพิ่ม ๓ ตำแหน่ง ได้แก่

๑. นายทรงเดช เสมอคำ
๒. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
๓. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์

เมื่อวันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ นายชาญวิทย์ ผลชีวิน ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และในคราวการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล เป็นกรรมการสามัญ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง

ต่อมา เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นายณรงค์ อ่อนสะอาด ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และเมื่อวันพุธที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา เช่นเดียวกัน จึงส่งผลให้ปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายดวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายออน กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พลเอก อู๊ด เป็องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายวีระศักดิ์ พุตระกูล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายพิศาล มาณวพัฒน์	กรรมการ
๑๑. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๑๒. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ
๑๓. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	กรรมการ
๑๔. นายทรงเดช เสมอคำ	กรรมการ
๑๕. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑๖. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล	กรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) ตวง อันทะไชย

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นางอำพรณนี ปินตาวงศ์)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา
สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๘

นพรินทร์ พิมพ์
อำพรณนี/เจตจำนงค์ ทาน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ สว (กมธ ๓) ๐๐๑๙/(ร ๗๕)

วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา
เพื่อการมีงานทำ

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนา การศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายอนันต์ กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. พลเอก อู๊ด เป็องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายกูรติสส์ จันทร์ศรีชวาลา	กรรมการ
๑๒. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	กรรมการ
๑๓. นายณรงค์ อ่อนสอาด	กรรมการ
๑๔. นายพิศาล มาณวพัฒน์	กรรมการ
๑๕. พลเอก สลีน ทองภักดี	กรรมการ
๑๖. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ

อนึ่ง เมื่อวันพุธ...

อนึ่ง เมื่อวันพุธที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ นายกูรติสภ์ จันทร์ศรีชวาลา ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน เป็นกรรมการสามัญ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง และมีมติตั้งกรรมการสามัญในคณะกรรมการการศึกษาเพิ่ม ๓ ตำแหน่ง ได้แก่

๑. นายทรงเดช เสมอคำ
๒. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
๓. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์

เมื่อวันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ นายชาญวิทย์ ผลชีวิน ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และในคราวการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล เป็นกรรมการสามัญ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง

ต่อมา เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นายณรงค์ อ่อนสะอาด ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และเมื่อวันพุธที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา เช่นเดียวกัน จึงส่งผลให้ปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายดวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายออน กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พลเอก อู๊ด เป็องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายวีระศักดิ์ พุตระกูล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายพิศาล มาณวพัฒน์	กรรมการ
๑๑. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๑๒. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ
๑๓. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	กรรมการ
๑๔. นายทรงเดช เสมอคำ	กรรมการ
๑๕. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑๖. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล	กรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชนโดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตั้งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาตามคำสั่งที่ ๑๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบรร	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายทรงเดช เสมอคำ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวีระศักดิ์ พุตระกูล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ	อนุกรรมการ
๕. นายพันธุ์ศักดิ์ โจรนาทาศ	อนุกรรมการ
๖. นายสัมพันธ์ เย็นสำราญ	อนุกรรมการ
๗. นายสถิต สำราญสุข	อนุกรรมการ
๘. นายกมล พิณรัตน์	อนุกรรมการ
๙. นางสาวชมพูนุช บัวบังศรี	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ วชิรวราการ	อนุกรรมการ
๑๑. นางอร่ามศรี อาภาอดุล	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นายพนพรินทร์ ไทยถาวร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๓. นายเฉลา พวงมาลัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นายบุญเกียรติ การะเวกพันธ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. รองศาสตราจารย์เจ็ดหล้า สุนทรวิภาต	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์โยธิน ศรีโสภา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. รองศาสตราจารย์จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. พลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายคม แรงสูงเนิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นายเฉลิมกิตต์ กวินทร์วัฒน์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. นายวรรณมงคล ศิลาประเสริฐ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. นางณัทภัสสร สนั่นไหว	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

โดยให้คณะอนุกรรมการนี้มีอำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๒. ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย งบประมาณ แนวทางและกระบวนการ ในการส่งเสริมการสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๓. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายด้านการอาชีวศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๔. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษามอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง การเดินทางไปศึกษาดูงาน การสะท้อนประเด็นปัญหาจากผู้ที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการเชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ดังนั้น จึงได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาในประเด็นดังกล่าว รวม ๘ ครั้ง ดังนี้

- การประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๒.๒ การเดินทางไปศึกษาดูงาน

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา จังหวัด นครราชสีมา
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี จังหวัดราชบุรี
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี และวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคน่าน และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕๖ จังหวัดน่าน
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนที่มีคุณภาพ ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค) จ.ชลบุรี
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนที่มีคุณภาพ ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ จ.นนทบุรี

๒.๓ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ/กฎหมาย

- ๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๒) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๓) ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยศชั้น พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อบังคับ/นโยบาย/ยุทธศาสตร์

- ๑) ข้อบังคับวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๒) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐
- ๓) ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)
- ๔) แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูป การศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ๕) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)
- ๖) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ หอประชุมใหญ่ บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน)
- ๗) นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ (โดยนายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ)

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ” โดยได้พิจารณามอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ การวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ

บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ” ซึ่งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าวพร้อมข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตามรายงานทำยนี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณา รวมทั้งข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการแล้ว ขอให้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามความเห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายอน กาจระโทก)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

บทสรุปผู้บริหาร

ในการพิจารณาศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ เป็นการศึกษารายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสที่ ๑ และไตรมาสที่ ๒ ปี ๒๕๖๓ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และบทความ เรื่อง วิถีชีวิต COVID-19 : บทเรียนเพื่อความก้าวหน้าต่อไปอย่างมีภูมิคุ้มกัน พบว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อวงกว้างต่อทั้งระบบเศรษฐกิจและระบบสังคมไทย ทำให้กิจกรรมในทางเศรษฐกิจลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการจ้างงาน ภาวะหนี้สินของครัวเรือนเพิ่มขึ้นเพราะถูกซ้ำเติมจากรายได้ที่ลดลง วิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนไป คุณภาพชีวิตที่ไม่เหมือนเดิม รายได้ที่ลดลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตที่ก่อให้เกิดปัญหาจากความเครียดและแนวโน้มความรุนแรงในครอบครัวที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากแรงกดดันในการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไป และผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปริมาณขยะทางการแพทย์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงขยะพลาสติกและกระดาษที่ใช้เป็นบรรจุภัณฑ์จากธุรกิจ Delivery ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอย จากวิกฤตดังกล่าว ทำให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวของสังคมไทยที่จะต้องปรับบริบทการดำเนินชีวิตอย่างมาก มีการประยุกต์ใช้ระบบดิจิทัลและนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งเกิดการให้บริการเรื่องต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น เกิดการเรียนรู้ที่จะรับมือกับการระบาดของโรคอุบัติใหม่และการดูแลตัวเองให้มีสุขภาพที่ดี เข้าใจและเห็นความสำคัญของการวางแผนทางการเงินและการใช้จ่ายเงินของบุคคลและครัวเรือน มีความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงิน รวมถึงบทบาทและความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในการให้ความช่วยเหลือ/แบ่งปัน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนผู้ได้รับผลกระทบ และมีการว่างงานเกิดขึ้น เนื่องจากการปิดตัวของสถานประกอบการ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จึงพิจารณาให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมให้กับผู้ว่างงานเพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพใหม่แทนอาชีพเดิม ซึ่งสรุปผลการพิจารณาศึกษาได้ ดังนี้

๑) ความต้องการในการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพที่ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมไม่นานจะได้รับความสนใจมากกว่าการเรียนในระบบปกติที่ต้องใช้เวลาเรียนยาวนาน และมีความไม่แน่นอนว่าหลังสำเร็จการศึกษาจะมีตำแหน่งงานรองรับหรือไม่

๒) สถานการณ์ของประเทศและบริบทของบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ค่านิยมในการประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายและหลากหลายขึ้นในทุก ๆ วัน เพราะผู้คนไม่ให้ความสำคัญกับตำแหน่งงานประจำหรือการทำงานประจำ ซึ่งเดิมทีเดียวจะมีความมั่นคง แต่หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หลายอาชีพถูกนายจ้างเลิกจ้าง ผู้คนส่วนหนึ่งจึงหันมาประกอบอาชีพอิสระที่หาเงินได้ง่ายและไม่ต้องใช้วิชาความรู้มากนัก เช่น การเป็นผู้ส่งสินค้า (Delivery) ทั้งการส่งพัสดุต่างๆ ไป รวมทั้งการส่งอาหารและเครื่องดื่ม การขายของออนไลน์ การนำวิถีเกษตรกรรมแบบเดิมมาบูรณาการกับการท่องเที่ยว จึงเกิดเป็นร้านอาหารและร้านกาแฟที่เพิ่มขึ้นโดยเน้นจุดเด่นและบรรยากาศธรรมชาติเป็นจุดขาย เรื่องดังกล่าวเป็นอาชีพใหม่ที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอน และไม่มีหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนตายตัว จำเป็นต้องเรียนรู้และลงมือที่จะทำด้วยตนเอง ไม่มีการวางแผนงานอย่างมีขั้นตอน ในบางครั้งจึงเกิดความผิดพลาด

อยู่บ้าง ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยคนให้ม้งานทำจึงควรจัดให้มีหลักสูตรระยะสั้นที่ให้ความรู้สำหรับอาชีพที่เกิดขึ้นใหม่เหล่านี้

๓) การจัดหลักสูตรการศึกษาเพื่อการมีงานทำในประเทศไทย ปัจจุบันมีการดำเนินงานทั้งในหน่วยงานของรัฐและเอกชน ถ้าเป็นหน่วยงานของรัฐ ส่วนใหญ่จะไม่เสียค่าใช้จ่าย หรืออาจจะเสียค่าใช้จ่ายบ้างบางส่วนแต่มีอัตราที่ไม่สูงมาก อาทิ วิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพที่มีการจัดหลักสูตรระยะสั้นและมีการเก็บค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นหลักสูตรต่าง ๆ เพียงชั่วโมงละ ๑ บาทเท่านั้น ส่วนกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน มีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมและมีเบี้ยเลี้ยงจ่ายให้ผู้เข้ารับการอบรมด้วย แต่ก็ยังมีผู้สนใจเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรอาชีพต่าง ๆ ไม่มากนัก ในขณะที่หน่วยงานภาคเอกชนก็มีการดำเนินการจัดหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพอยู่หลายแห่ง และจะเก็บค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมในอัตราค่อนข้างสูง แต่ก็มีผู้สนใจเข้าร่วมอบรมมากกว่าหลักสูตรที่จัดฝึกอบรมโดยหน่วยงานภาครัฐ สาเหตุอาจจะเนื่องมาจากภาคเอกชนจะให้ความสำคัญกับวิทยากรโดยจะเฟ้นหาผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับมาร่วมเป็นวิทยากรฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเชื่อมั่นว่า เมื่อเข้ารับการฝึกอบรมและจบตามหลักสูตรแล้วสามารถนำเอาองค์ความรู้และทักษะที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้ทันที อีกทั้งยังหน่วยงานภาคเอกชนยังมีการจัดทำใบประกาศนียบัตร /เกียรติบัตร /วุฒิบัตร มอบให้เพื่อเป็นการยืนยันว่าเป็นผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ นอกจากนี้ ในบางหลักสูตรก็ยังมีการทำงานร่วมกับต่างประเทศในการฝึกอบรมร่วมกัน เช่น หลักสูตรทางด้านการประกอบอาหาร หรือเชฟ (Chef) ซึ่งเมื่อจบหลักสูตรฝึกอบรมแล้วนั้นสามารถไปทำงานยังต่างประเทศได้

๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหลักสูตรระยะสั้นอยู่หลายประเภทวิชา และมีหลักสูตรที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้วเป็นจำนวนมาก แต่หลายหลักสูตรที่มีอยู่ไม่ได้มีการจัดการฝึกอบรมให้กับผู้สนใจ สาเหตุมาจากการขาดความพร้อมทั้งด้านบุคลากร (ครูผู้สอนและวิทยากรฝึกอบรม) และงบประมาณในการสนับสนุน นอกจากนี้ ในบางหลักสูตรยังขาดความทันสมัย ไม่ทันต่อสถานการณ์และบริบทของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ตอบโจทย์อาชีพที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ในช่วงปัจจุบัน อีกทั้งบางหลักสูตรยังใช้ระยะเวลาในการเรียนหรือฝึกอบรมที่นานเกินความเป็นจริงจึงควรจะต้องเร่งพัฒนาและปรับปรุงในเรื่องดังกล่าวให้มีความพร้อมที่จะสามารถจัดการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้กับผู้ที่ตกงาน ว่างานและผู้สนใจได้เข้าสู่การฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้และมีทักษะในสาขาอาชีพที่สนใจ อันจะนำไปสู่การประกอบอาชีพและมีรายได้ที่สามารถดำรงชีวิต ดูแลตนเองและครอบครัวได้

๕) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัยอาชีวศึกษา มีจำนวนนักศึกษาในหลักสูตรปกติลดลงเป็นจำนวนมากและลดลงต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา และมีความพร้อมในการจัดการศึกษาในหลักสูตรระยะสั้น โดยเฉพาะในเรื่องสถานที่ และวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์สำหรับฝึกปฏิบัติ แต่กลับไม่ได้นำวิกฤติในครั้งนี้มาใช้เป็นโอกาสในการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรให้กับผู้ที่ว่างงาน หรือผู้สนใจ โดยการปรับหลักสูตรให้มีระยะเวลาเรียนและฝึกอบรมให้น้อยลง กระชับหลักสูตรให้มีความกะทัดรัดขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประกอบอาชีพ ได้ทันทีหลังจบการฝึกอบรม เช่น การทำหน้ากากผ้า การทำอาหารจานด่วน ขนมไทย การปลูกพืชผักระยะสั้น ดอกไม้ประดิษฐ์ ช่างแต่งหน้า ช่างตัดผมชาย-หญิง ช่างกัญแจ ช่างกระจกและอลูมิเนียม

ช่างเครื่องปรับอากาศ ช่างคอมพิวเตอร์ ช่างซ่อมรองเท้า ช่างซ่อมโทรทัศน์ ช่างซ่อมโทรศัพท์มือถือ
 เลี่ยมพระและอัดกรอบพระ เป็นต้น

การพิจารณาศึกษาประเด็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา
 เพื่อการมีงานทำ เป็นการพิจารณาพิจารณาศึกษาแนวคิด ที่มา สภาพปัญหา อุปสรรคในการจัด
 การศึกษาอาชีวศึกษา รวมทั้งแนวทางการทบทวนและการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นเพื่อการประกอบ
 อาชีพเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ว่างงานผู้ที่กำลังอยู่ในข่ายจะถูกเลิกจ้างงาน ผู้ถูกเลิกจ้างงาน และผู้สำเร็จ
 การศึกษาใหม่ที่ยังไม่มีงานทำ ให้มีความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาความชำนาญเฉพาะทางในวิชาชีพต่าง ๆ
 ให้สามารถกลับไปสร้างงานสร้างรายได้ สร้างอาชีพ สามารถแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ ในการเลือก
 ประกอบอาชีพอิสระได้ตามความถนัดและสนใจ รับผิดชอบตนเองและไม่เป็นภาระกับครอบครัวและ
 สังคม และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการอิสระได้ โดยคณะกรรมการ
 การอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดที่จัดการเรียน
 การสอนด้านอาชีพ ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑) ประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ
 สังคมแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อหารือแนวทางการสำรวจจำนวน
 ผู้ตกงาน ผู้ว่างงาน แนวโน้มในการคาดการณ์ผู้ตกงาน และผู้ว่างงาน อันเนื่องมาจากการถูกเลิกจ้างหรือ
 การปิดกิจการ และกรณีอื่น ๆ รวมทั้งสถิติบัณฑิตที่กำลังจะจบการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับ
 การวางแผนการดำเนินงานและการจัดหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อรองรับกลุ่มผู้สนใจที่จะเข้าฝึกอบรมวิชาชีพ
 ระยะสั้นเพื่อการมีงานทำ

๑.๒) ทำการออกแบบและสำรวจปริมาณความต้องการในการประกอบอาชีพต่าง ๆ
 โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการฝึกอบรม
 การออกแบบหลักสูตร การออกแบบวิธีการจัดการฝึกอบรม การจัดหาครูผู้สอนและวิทยากรฝึกอบรม
 รวมทั้งการจัดหาสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์จัดการเรียนการสอนให้เพียงพอและเหมาะสมกับบริบท
 ปัจจุบัน รวมทั้งการประเมินผลการจัดการฝึกอบรม เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงข้อบกพร่องที่
 เกิดขึ้น

๑.๓) สำรวจความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดที่ได้จัดหลักสูตรการฝึก
 อบรมหรือหลักสูตรระยะสั้นอยู่แล้ว เพื่อพิจารณาการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อการประกอบอาชีพไป
 ยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกพื้นที่ของประเทศ ที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ
 ทั้งในเรื่องสถานที่ ครูผู้สอน วัสดุและอุปกรณ์จัดการเรียนการสอน ก่อนจะดำเนินการจัดหลักสูตรการ
 เรียนการสอน

๑.๔) หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งเป็นหลักสูตรระยะสั้น มีระยะเวลาสั้น ระยะเวลาปานกลาง
 และระยะยาว เป็นจำนวนมากมานับร้อยหลักสูตร แต่ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรเก่าที่ยังไม่พัฒนาและไม่
 ตอบโจทย์ต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศในช่วงปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อให้ทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลง
 ในมิติต่าง ๆ จึงควรนำหลักสูตรที่มีอยู่เดิม มาปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์
 ความต้องการในปัจจุบัน อีกทั้งควรต้องจัดทำหลักสูตรใหม่ ๆ ออกมาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความต้องการ
 ของทั้งผู้ประกอบการและผู้เข้ารับ การฝึกอบรมด้วย

๑.๕) วางแผนในการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ ทั้งสื่อแบบออนไลน์และสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพเพื่อการมีงานทำผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ทำงานผู้ว่างงาน และผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบในรายละเอียดการฝึกอบรม และเข้ามามีส่วนร่วมหรือประสงค์ในการเข้าอบรมวิชาชีพเพื่อการมีงานทำดังกล่าวตามความสนใจโดยมีช่องทางในการสมัครเข้าฝึกอบรมและมีระบบรับสมัครที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบออนไลน์ ผ่านกูเกิ้ลแพลตฟอร์มต่าง ๆ และการรับสมัครที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดหลักสูตรการเรียนการสอนหลักสูตรต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้สนใจ

๑.๖) สนับสนุนงบประมาณในการจัดหาครูฝึกวิชาชีพเพิ่มเติม (บุคลากรภายนอก) โดยเฉพาะครูฝึกวิชาชีพของหลักสูตรในกลุ่มอาชีพใหม่ ๆ ให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นหลักสูตรใหม่ ๆ ตามความเหมาะสมและตามความจำเป็น

๑.๗) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรการจัดอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยเฉพาะหลักสูตรในกลุ่มอาชีพใหม่ ๆ ให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นตามความเหมาะสมและความจำเป็น

๑.๘) กำหนดนโยบายที่ชัดเจนและมอบหมายให้สถาบันการอาชีวศึกษา ที่กำกับดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งการออกแบบหลักสูตร การจัดเตรียมสถานที่ การจัดหาครูและวิทยากรฝึกอบรม รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ไม่ได้สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ต้องหาวิธีการ แนวทางและมาตรการในการบริหารจัดการเพื่อให้การดำเนินงานมีมาตรฐานในระดับเดียวกันทั้งหมด โดยที่การดำเนินการดังกล่าวให้รวมไปถึงสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนด้วย

๑.๙) จัดทำแนวทางในการเทียบโอนหลักสูตรและหน่วยกิตการศึกษาให้กับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรเพื่อการประกอบอาชีพ ในลักษณะการสะสมหน่วยกิตให้กับผู้ที่เข้าฝึกอบรมและจบตามหลักสูตรที่ประสงค์ต้องการคุณวุฒิการศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

๑.๑๐) ประสานความร่วมมือกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ในการจัดทำประกาศนียบัตร เกียรติบัตร หรือวุฒิบัตร เพื่อมอบให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อการมีงานทำ เพื่อเป็นการยืนยันว่าเป็นผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ

๑.๑๑) หาแนวทางประสานงานและหารือร่วมกับธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ เพื่อหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำระยะยาว หรือเงินกู้ระยะยาวปลอดภาษี เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เข้าอบรมในหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อการมีงานทำที่ประสงค์จะมีธุรกิจเป็นของตนเองได้มีเงินทุนในการทำกิจการต่าง ๆ และเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก

๑.๑๒) จัดทำผลการดำเนินงาน ที่ต้องแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการของบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานในระยะต่อไป

๒) การออกแบบและการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมหลักสูตรใหม่ ๆ หรือหลักสูตรระยะสั้นที่สอดคล้องตามความต้องการของประเทศในช่วงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรดำเนินการในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑) ประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงาน องค์กร หรือผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มอาชีพใหม่ ๆ เพื่อร่วมกันออกแบบหลักสูตรใหม่ ๆ และออกแบบวิธีการจัดการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน ที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้สนใจ และสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ

๒.๒) พิจารณานำเอาองค์ความรู้ เทคนิควิธีการ และทักษะจากผู้ประกอบอาชีพจริงที่ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม ซึ่งอาจจะไม่ต้องใช้หลักการในทางทฤษฎีวิชาการมากนัก เนื่องจากมีกระบวนการฝึกอบรมมีขั้นตอนไม่มากและไม่มี ความซับซ้อน แต่ควรเน้นที่ขั้นตอน วิธีการและกระบวนการในการทำงานเป็นหลัก และที่สำคัญ ต้องคำนึงถึงสมรรถนะของผู้เข้ารับการอบรมวิชาชีพ ที่จะนำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพเป็นหลัก

๒.๓) หลักสูตรที่พัฒนาและปรับปรุงขึ้นใหม่จะต้องแตกต่างจากหลักสูตรที่มีอยู่เดิม ในบางหลักสูตรอาจจัดทำเป็นชุดการฝึกอบรมวิชาชีพ (Learning Package) ประกอบด้วย แผนการเรียน สื่อการสอน วัสดุช่วยสอนที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น หลักสูตรการทำอาหาร การปลูกพืช เป็นต้น

๒.๔) หลักสูตรที่มีการพัฒนาหรือปรับปรุง รวมทั้งหลักสูตรที่จัดทำขึ้นใหม่จะต้องมีความยืดหยุ่น สามารถปรับปรุง ประยุกต์และเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามบริบทของการพัฒนาและความต้องการแรงงานวิชาชีพของประเทศในช่วงเวลานั้น

๒.๕) ร่วมมือกับสถานประกอบการต่าง ๆ ที่มีความต้องการและมีความประสงค์ ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้พนักงานมีความรู้เพิ่มเติม ที่สอดคล้องกับงานในยุคใหม่ โดยจัดหลักสูตร ฝึกอบรมวิชาชีพตามความต้องการของสถานประกอบการ หรือให้กับพนักงานใหม่ ที่จะมีลักษณะ เป็นงานนอกเวลาทำการปกติ เช่น การรับ-ส่ง อาหารและพัสดุภัณฑ์ และควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการ อบรมวิชาชีพ สามารถนำความรู้ที่มีไปใช้ในการเทียบโอนเพื่อเข้าสู่การศึกษาในระบบได้ ซึ่งจะเป็น การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย

๓) สถาบันการอาชีวศึกษาที่มีการจัดตั้งในทุกภูมิภาค ซึ่งทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ สถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดที่มีความแตกต่างหลากหลายในแต่ละบริบทพื้นที่ ควรดำเนินการในเรื่อง ต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑) พิจารณาความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งด้านสถานที่ ครูผู้สอน เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และส่วนที่เกี่ยวข้องอื่น โดยหลักการสำคัญ คือ สถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละแห่งมีความโดดเด่น เฉพาะทางที่แตกต่างกัน การเปิดสอนจะต้องพิจารณาความพร้อมก่อนจะเปิดหลักสูตรและจัดการเรียน การสอนเพื่อไม่เป็นอย่างว่า “ขาดความพร้อม” โดยให้แต่ละวิทยาลัยดำเนินการจัดอบรมในหลักสูตร ที่มีความพร้อมอยู่แล้วก่อนขยายไปในหลักสูตรอื่น

๓.๒) กำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อการทำงาน ในส่วนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่อยู่ในกำกับดูแลของสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อใช้เสนอ

ของงบประมาณสนับสนุน หรือ ขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น สถานประกอบการ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เป็นต้น

๓.๓) ดำเนินการให้ความรู้กับครูหรือวิทยากรฝึกอบรม เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการฝึกอบรมที่หลากหลาย การใช้คู่มือการฝึกอบรม การใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การฝึกอบรมมีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน

๓.๔) จัดทำคู่มือการจัดการฝึกอบรม โดยดำเนินการรวมกลุ่มวิทยาลัย ที่มีการเปิดหลักสูตรในลักษณะเดียวกัน เช่น หลักสูตรการทำอาหาร การปลูกพืชปลอดสารพิษ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อให้วิทยากรได้นำไปใช้เป็นแนวทางเดียวกัน แต่สามารถยืดหยุ่นในการสอนได้ตามลักษณะความแตกต่างของแต่ละสถาบันการอาชีวศึกษามอบนโยบายให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัด ต้องมีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อการมีงานทำอย่างน้อย ๒ - ๓ หลักสูตร ที่มีความพร้อมอยู่แล้วและจัดทำแผนงานหลักสูตรที่จะเปิดเพิ่มในอนาคต

๓.๕) ทำหน้าที่ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำเสนอรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอข้อมูลเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่มีความสนใจจะเข้ารับการอบรม

๔) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ยังอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๔.๑) สำรวจจุดเด่นและความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เพื่อเสนอขอเปิดหลักสูตรต่าง ๆ อย่างน้อย ๒ - ๓ หลักสูตรต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษา ๑ แห่ง

๔.๒) สำรวจความต้องการในการเข้ารับการอบรมหลักสูตรเพื่อการมีงานทำกับบุคคลหรือผู้สนใจที่เข้ารับการอบรมในพื้นที่ใกล้เคียงสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อนำมาใช้ในการวางแผน การฝึกอบรมตามความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งในด้านของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละรุ่น กำหนดการจัดการฝึกอบรม รวมทั้งวัสดุและอุปกรณ์ที่จะใช้ในการฝึกอบรม

๔.๓) เตรียมความพร้อมในทุกด้าน ทั้งสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งจัดหาครูผู้สอนหรือวิทยากรภายนอกในหลักสูตรใหม่ ๆ เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหลักสูตร

๔.๔) ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผู้เข้ารับการอบรมวิชาชีพแต่ละหลักสูตรตามเป้าหมายที่วางไว้

๔.๕) สรุปผลการดำเนินงานโครงการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ในทุกหลักสูตรการฝึกอบรมที่จัดการเรียนการสอน เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และนำมาใช้ในการวางแผนงานการดำเนินงานในอนาคต

ใบแทรก

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ (เพิ่มเติม) ประกอบในรายงานการพิจารณาศึกษา

ของ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ”

๑) ประเด็นในเรื่องการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ ควรต้องพิจารณาในระยะยาว ไปหลังพ้นการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ของสถาบันอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีอาชีพที่ยั่งยืน เกิดอาชีพใหม่ ๆ โดยให้นำการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศ จากโครงการ EEC ที่ นายกรัฐมนตรีใช้แนวคิด BCG มาเป็นแนวคิดในการพัฒนา ย่อมาจาก B = Bio Economy = เศรษฐกิจโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต โดยเฉพาะทางด้านเกษตร

C = Circular Economy = เศรษฐกิจที่เกิดจากการนำทรัพยากรกลับมาใช้ซ้ำ พยายาม ลดของเสียให้เป็นศูนย์ (Zero Waste)

G = Green Economy = เศรษฐกิจที่เกิดจากการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

๒) หลักการพิจารณาคือเมื่อเรียนจบแล้วต้องมีงานทำ โดยการสร้างค่านิยมใหม่ สร้างทัศนคติใหม่ ให้คนเข้าสู่อาชีพโดยเร็ว และสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมได้ระหว่างทำงาน เพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตัวเองและ ช่วยเหลือครอบครัวได้ ไม่ใช่เรียนจบสูง ๆ แต่ไม่มีงานทำ โดยให้ภาครัฐมีมาตรการจูงใจและให้สิทธิ ประโยชน์ สำหรับคนที่ทำงานด้วยและเรียนไปด้วย ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องให้ความสำคัญและ ต้องสอดแทรกและปลูกฝังให้ผู้เรียนให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เน้นความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสำคัญ

๓) การเรียนเพื่อการประกอบอาชีพนั้น ควรดำเนินการในลักษณะที่เป็นการตลาด เพื่อจะได้ทราบว่าเรียนจบแล้วไปประกอบอาชีพอะไร มีรายได้เท่าไร ควรให้ผู้เรียนมีความรู้ในหลายศาสตร์พร้อม กันไป เพื่อให้สามารถบูรณาการองค์ความรู้สู่การทำงานตามความถนัดและความสนใจ หลักการสำคัญ คือ จะต้องพัฒนาครู และต้องให้ครูสามารถปฏิบัติได้เอง จึงจะสามารถสอนและฝึกอบรมบุคคลอื่น และสามารถ Reskill ให้กับผู้สนใจได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ สิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการโดยด่วน คือ การแก้ไขกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง และการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับภาคเอกชนที่ร่วมจัดการศึกษา

๔) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่มีอยู่ทั่วประเทศ ต้องปรับบทบาทให้เป็นแหล่งความรู้ มีงานวิจัยที่จะช่วยเหลือ ต่อยอดให้กับกลุ่มเกษตรกร และต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าของผลผลิต เน้นความพอเพียง และเกษตรกรรุ่นใหม่ (young smart farmer) กรณีดังกล่าวจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ที่จบการศึกษาสาขาอื่น แต่สนใจเปลี่ยนอาชีพมาเป็นเกษตรกร แต่ขาดองค์ความรู้ ดังนั้น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ต้องปรับบทบาท ให้เป็นแหล่งความรู้ มีงานวิจัย ที่จะช่วยเหลือและต่อยอดให้กับกลุ่มเกษตรกรรายใหม่ได้และต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของ ชุมชนและท้องถิ่น หาแนวทางการเชื่อมโยงความร่วมมือในทุกภาคส่วน ที่จะเกิดประโยชน์กับการพัฒนา ด้านการเกษตร

๕) การจัดการเรียนการสอนเพื่อเข้าสู่การมีงานทำ จะต้องมุ่งเน้นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ต้องรู้จักการปรับตัว ริเริ่มสิ่งใหม่และหาความรู้ตลอดเวลา เข้าใจวัฒนธรรม ในการทำงาน สร้างคุณค่าร่วมกันเพื่อพัฒนาตัวเองและส่วนรวม และต้องให้เข้าใจในการทำงานและ

พื้นฐานในแต่ละอาชีพ และควรเน้นทักษะด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย (๑) ทักษะด้านการคิด (๒) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (๓) ทักษะความสามารถเฉพาะด้าน (๔) ทักษะด้านบริหาร (๕) ทักษะด้านภาษา (๖) ทักษะด้านการจัดการ และ (๗) ทักษะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๖) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ที่จัดการศึกษาทางด้านการเกษตร จะต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้ทางด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด การทำ Smart farming ที่ใช้พื้นที่น้อย แต่ได้ผลผลิตมาก

๗) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้คนเข้าสู่การทำงาน ทั้งในสถานประกอบการ และเป็นผู้ประกอบการขนาดจิ๋ว (เล็กกว่า SME) ไม่มุ่งเน้นการให้ปริญญา ไม่ต้องมีหน่วยกิต แต่ใช้การเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติจริง จนสามารถใช้ประกอบอาชีพได้ เช่น You Tuber, Blocker, Reviewer หรือแม้แต่การขายของออนไลน์ กลุ่มอาชีพดังกล่าวไม่มีหลักสูตรการเรียนการสอน แต่อาศัยการเรียนรู้โดยการปฏิบัติด้วยตนเองและพัฒนาไปตลอดเวลา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจใช้ช่องทาง Social Media ในการสอบถามความต้องการ จัดหลักสูตรให้ตรงกับความสนใจ จัดหาวิทยากร สถานที่จัดฝึกอบรม/ฝึกปฏิบัติ และให้ครูได้พัฒนาจนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมจนสามารถเป็นผู้สอนเองได้ที่สำคัญต้องให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาอาชีพได้อย่างแท้จริง

คำนำ

จากการศึกษารายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสที่ ๑ ปี ๒๕๖๓ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และบทความ เรื่อง วิกฤต COVID-19 : บทเรียนเพื่อความก้าวหน้าต่อไป อย่างมีภูมิคุ้มกัน พบว่า ปัจจัยที่กระทบต่อการจ้างงานปี ๒๕๖๓ จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) แรงงานมีความเสี่ยงต่อการถูกเลิกจ้างทั้งสิ้น ๘.๔ ล้านคน แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย (๑) แรงงานในภาคการท่องเที่ยว (๒) แรงงานในภาคอุตสาหกรรม และ (๓) การจ้างงานในภาคอื่นที่ไม่ใช่การท่องเที่ยว และภาวะสังคมไทยไตรมาสที่ ๒ ปี ๒๕๖๓ มีความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ มิติคุณภาพของคน การจ้างงานยังคงได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้การจ้างงานลดลง ในขณะที่อัตรการว่างงานเพิ่มขึ้น กอปรกับสังคมไทยปัจจุบันก้าวเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีการสื่อสารไร้พรมแดน การติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายต่าง ๆ เป็นไปอย่างกว้างขวางขึ้น มีผลทำให้เกิดอาชีพใหม่ออกมาเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ให้บริการออนไลน์เป็นจำนวนมาก เช่น การขายสินค้าออนไลน์ การให้บริการรับส่งอาหาร (Food Delivery) รับส่งสินค้าและพัสดุมอเตอร์ไซค์รับจ้าง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย พนักงานทำความสะอาด และอาชีพอื่นในลักษณะเดียวกันนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งอาชีพกลุ่มดังกล่าวไม่จำเป็นต้องใช้องค์ความรู้หรือคุณวุฒิการศึกษา ก็สามารถประกอบอาชีพได้ และมีรายได้ในจำนวนที่มากพอในการดำรงชีพ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เนื่องจากการมีงานทำของคนในประเทศเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญเรื่องความเจริญก้าวหน้าในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น เพื่อลดปัญหาระยะเวลาเรียนที่ยาวนาน อันส่งผลต่อความเบื่อหน่ายในการเรียนของผู้เรียน และเพื่อให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ว่า “**คนทุกคน มีศักยภาพและสามารถฝึกฝนเรื่องต่าง ๆ จนพัฒนาไปสู่ความชำนาญและมีรายได้**” สามารถสร้างคนเข้าสู่การประกอบอาชีพอิสระตามความถนัดและความสนใจ ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนที่ว่างงานและตกงานได้มีงานทำ มีอาชีพสุจริต สร้างคนให้เข้าถึงอาชีพ การต่อยอดและยกระดับอาชีพ รวมทั้งเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระที่จะช่วยสร้างความเป็นอยู่ที่ดี จึงมีการพิจารณาทบทวนหลักการต่าง ๆ ของหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อการประกอบอาชีพ (โครงการต้นกล้าอาชีพ) และบูรณาการหลักสูตรระยะสั้นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสร้างคนให้เข้าสู่อาชีพ สร้างรายได้ สร้างความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ให้เดินหน้าไปตามยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

ขอขอบคุณคณะกรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ได้ช่วยระดมความคิดเห็น และเสียสละเวลาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานฉบับนี้ ขอขอบคุณฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเท่าที่มี และมุ่งมั่น ตั้งใจ ทุ่มเท เสียสละและมีความอุตสาหะเป็นที่ตั้ง อันส่งผลให้การจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีตามเจตนารมณ์

(รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร)
ประธานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(๑) - (๖)
คำนำ	(๗)
สารบัญ	(๙)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๖
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา	๗
๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา	๗
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๘
๑.๖ คำอธิบายคำย่อและนิยามศัพท์เฉพาะ	๘
บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	๑๑
๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐	๑๑
๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๑๓
๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา	๑๕
๒.๔ นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)	๒๑
๒.๕ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ)	๒๔
๒.๖ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๘
๒.๗ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙)	๓๑
๒.๘ โครงการต้นกล้าอาชีพ (เสริมทักษะ เพิ่มโอกาสให้อุ่นาคต)	๓๓
๒.๙ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาและ การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๘	๓๕
๒.๑๐ หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพ	๓๗
บทที่ ๓ การวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ	๕๑
๓.๑ สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)	๕๑
๓.๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ	๕๒
๓.๓ แนวทางการบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ	๖๗
บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ	๗๓
๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๗๓
๔.๒ ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ	๗๕
บรรณานุกรม	๗๙
ภาคผนวก	๘๑

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสที่ ๑ ปี ๒๕๖๓ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ หนี้สินครัวเรือนชะลอการขยายตัว การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลง คดีอาญาลดลง การเกิดอุบัติเหตุทางบกลดลง แต่มีประเด็นที่ต้องติดตาม ได้แก่ การจ้างงานลดลง การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยิ่งเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอสถานการณ์ทางสังคมที่น่าสนใจ ได้แก่ การเลิกเรียนกลางคัน ความเสี่ยงของอนาคตเยาวชนคนไทย และพฤติกรรมทางการเงินของครัวเรือนไทยและความเสี่ยงทางการเงิน รวมทั้งการเสนอบทความเรื่อง “วิกฤต COVID-19 : บทเรียนเพื่อการก้าวต่อไปอย่างมีภูมิคุ้มกัน” การจ้างงานลดลงอย่างต่อเนื่อง อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ ค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลง ไตรมาสที่ ๑ ปี ๒๕๖๓ ผู้มีงานทำ ๓๗,๔๒๔,๒๑๔ คน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ ๐.๗ จากการจ้างงานภาคเกษตรกรรม ที่ลดลงร้อยละ ๓.๗ ซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งที่มีความรุนแรงและต่อเนื่อง ตั้งแต่กลางปี ๒๕๖๒ ขณะที่การจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมยังคงขยายตัวได้เล็กน้อยที่ร้อยละ ๐.๕ จากการขยายตัวของการจ้างงานในสาขาโรงแรมและภัตตาคาร และสาขาการศึกษา ทั้งนี้ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ยังไม่แสดงผลกระทบในจำนวนการจ้างงานภาคบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวมากนัก ส่วนหนึ่งเนื่องจากในช่วงเดือนมกราคม-ต้นมีนาคม การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ยังคงจำกัดอยู่ในบางพื้นที่ และผู้ประกอบการยังรอดูสถานการณ์ของผลกระทบที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามมีสัญญาณของผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ต่อการจ้างงาน คือ ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยภาคเอกชนลดลงเท่ากับ ๔๒.๘ ชั่วโมง/สัปดาห์ จาก ๔๓.๕ ชั่วโมง/สัปดาห์ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว โดยผู้ที่ทำงานมากกว่า ๕๐ ชั่วโมงขึ้นไป/สัปดาห์ ลดลงร้อยละ ๙.๐ นอกจากนั้น สถานประกอบการมีการขอใช้มาตรา ๗๕ ของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ในการหยุดการดำเนินกิจการชั่วคราว มีจำนวนทั้งสิ้น ๕๗๐ แห่ง และมีแรงงานที่ต้องหยุดงาน แต่ยังคงได้รับเงินเดือน ๑๒๑,๓๓๘ คน ผู้ว่างงานมีจำนวน ๓๙๔,๕๒๐ คน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ ๑.๐๓ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๐.๙๒ จากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว สอดคล้องกับจำนวนผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานที่ในไตรมาสที่ ๑ ปี ๒๕๖๓ มีจำนวน ๑๗๐,๑๔๔ คน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ และมีผู้ว่างงานแฝงจำนวน ๔๔๘,๐๕๐ คน คิดเป็นอัตราการว่างงานแฝงร้อยละ ๑.๒ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๗.๗ จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ค่าจ้างที่แท้จริงของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๒ ผลผลิตภาพแรงงาน ลดลงร้อยละ ๑.๐ เป็นการลดลงจากทั้งภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม

ปัจจัยที่กระทบต่อการจ้างงาน ปี ๒๕๖๓ จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) จากการประเมินผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ต่อแรงงาน พบว่า แรงงานมีความเสี่ยงต่อการถูกเลิกจ้างทั้งสิ้น ๘.๔ ล้านคน แบ่งเป็นแรงงาน ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย (๑) แรงงานในภาคการท่องเที่ยว ซึ่งมีประมาณ ๓.๙ ล้านคน

(ไม่รวมสาขาการค้าส่ง และการค้าปลีก) จะได้รับผลกระทบจากการลดลงของนักท่องเที่ยวต่างชาติ และการท่องเที่ยวในประเทศ ประมาณ ๒.๕ ล้านคน (๒) แรงงานในภาคอุตสาหกรรมซึ่งจะได้รับผลกระทบจากตั้งแต่ก่อนการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) จากสงครามการค้า และต่อเนื่องมาจนถึงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) จากการลดลงของอุปสงค์ทั้งในและต่างประเทศ อย่างไรก็ตามบางอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าขายในประเทศยังขยายตัวได้ เช่น อุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่ม หรือของใช้ที่จำเป็น รวมทั้งอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมจากทั้งหมด ๕.๙ ล้านคน คาดว่ามีผู้ได้รับผลกระทบ ๑.๕ ล้านคน และ (๓) การจ้างงานในภาคบริการอื่นที่ไม่ใช่การท่องเที่ยวในกลุ่มนี้จะได้รับผลกระทบจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของภาครัฐจากการปิดสถานที่ เช่น สถานศึกษา หรือสถานที่ที่มีการรวมกลุ่มของคนจำนวนมาก เช่น ตลาดสด สนามกีฬา ห้างสรรพสินค้า ซึ่งกลุ่มนี้มีการจ้างงานจำนวน ๑๐.๓ ล้านคน คาดว่าจะได้รับผลกระทบประมาณ ๔.๔ ล้านคนผลกระทบจากภัยแล้งต่อการจ้างงานภาคเกษตรกรรม ภาวะภัยแล้งตั้งแต่กลางปี ๒๕๖๒ และต่อเนื่องถึงไตรมาสที่ ๑ ปี ๒๕๖๓ ส่งผลให้การจ้างงานภาคเกษตรลดลง และมีจำนวนแรงงานที่รอฤดูกาล ๓๗๐,๐๐๐ คน สูงที่สุดในรอบ ๗ ปี โดย ณ เดือนเมษายน ได้มีการประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) จำนวน ๒๖ จังหวัด และมีเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบประมาณ ๓.๙ ล้านคน และเกษตรกรในพื้นที่อื่นที่มีปริมาณน้ำน้อยและไม่สามารถทำกิจกรรมทางการเกษตรก็ได้รับผลกระทบอีกเช่นเดียวกันจำนวนกว่า ๒.๑ ล้านคน รวมเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งจำนวนทั้งสิ้น ๖ ล้านคน

ภาวะสังคมไทยไตรมาสที่ ๒ ปี ๒๕๖๓ มีความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ มิติคุณภาพของคน การจ้างงานยังคงได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้การจ้างงานลดลง ในขณะที่ความอัตรการว่างงานเพิ่มขึ้น หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และด้านสุขภาพ พบว่า การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลง มิติความมั่นคงทางสังคม คดีอาญาลดลง การเกิดอุบัติเหตุทางบกลดลง มิติด้านความเป็นอยู่ และพฤติกรรมของคน การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยังคงลดลง นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอสถานการณ์ทางสังคมที่น่าสนใจ ได้แก่ การปรับตัวทางการศึกษาในภาวะการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และความท้าทายของการออกแบบระบบการคุ้มครองทางสังคม รวมทั้งการเสนอบทความเรื่อง “มหาวิทยาลัยร้าง : วิฤตุดมศึกษาไทย” การจ้างงานลดลงอย่างต่อเนื่อง การว่างงานเพิ่มขึ้น ค่าจ้างแรงงานลดลง สถานการณ์การจ้างงานในไตรมาสที่ ๒ ปี ๒๕๖๓ ปรับตัวลดลง โดยผู้มีงานทำมีจำนวน ๓๗.๑ ล้านคน ลดลงร้อยละ ๑.๙ เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันในปี ๒๕๖๒ เป็นการลดลงทั้งผู้มีงานทำในภาคเกษตรกรรมที่ลดลงร้อยละ ๐.๓ และนอกภาคเกษตรกรรมลดลงร้อยละ ๒.๕ สำหรับสาขาที่มีการจ้างงานลดลงมาก ได้แก่ สาขาก่อสร้าง สาขาการผลิต สาขาโรงแรม/ภัตตาคาร ลดลงร้อยละ ๖.๓, ๔.๔ และ ๒.๘ ตามลำดับ ส่วนสาขาการขนส่ง/ขายปลีกลดลงเล็กน้อยเพียงร้อยละ ๑.๐ เนื่องจากยังเปิดดำเนินการได้บางส่วน ขณะที่สาขาการขนส่ง/เก็บสินค้าขยายตัวร้อยละ ๐.๑ ไตรมาสที่ ๒ ปี ๒๕๖๓ รัฐบาลมีมาตรการชดเชย เยียวยาให้กับแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ประกอบด้วย (๑) แรงงานผู้ประกันตน ตามมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ที่ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานด้วยเหตุสุดวิสัยจำนวนประมาณ ๐.๙๒ ล้านคน (๒) แรงงานผู้ประกันตน

ตามมาตรา ๓๓ ที่อยู่ในสถานประกอบการที่หยุดงานด้วยเหตุสุดวิสัย แต่ไม่สามารถขอรับเงินชดเชย เนื่องจาก จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ ไม่ครบ ๖ เดือนตามเงื่อนไข จำนวนทั้งสิ้น ๕๙,๗๗๖ คน โดยจะได้รับเงินเยียวยา ๕,๐๐๐ บาท เป็นเวลา ๓ เดือน และ (๓) แรงงานนอกระบบที่เป็นกลุ่มแรงงานอิสระ ๑๕.๓ ล้านคน และ เกษตรกร ๗.๗๕ ล้านคน ยังได้รับการเยียวยาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ ด้วย โดยได้รับการเยียวยา ๕,๐๐๐ บาท เป็นเวลา ๓ เดือน ซึ่งทำให้แรงงานกลุ่มนี้มีสภาพคล่องมากขึ้น และบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากมาตรการจำกัดการแพร่ระบาดได้ นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีมาตรการในด้านอื่น อาทิ มาตรการทางภาษี มาตรการลดเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม มาตรการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ซึ่งช่วยลดภาระต้นทุนของผู้ประกอบการและรักษาการจ้างงานได้ระดับหนึ่ง การจำกัดการแพร่ระบาดของรัฐโดยการปิดสถานที่และจำกัดการเดินทางระหว่างพื้นที่ทำให้ชั่วโมงการทำงานของภาคเอกชนลดลงร้อยละ ๑๓.๔ จาก ๔๖.๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในไตรมาสที่ ๒ ปี ๒๕๖๒ เหลือ ๔๐.๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในไตรมาสที่ ๒ ปี ๒๕๖๓ ขณะเดียวกันจำนวนผู้ทำงานต่ำกว่า ๓๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่ทำงานน้อยกว่าการทำงานปกติ เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๖๘.๐ จากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน โดยเพิ่มจาก ๖.๐ ล้านคน เป็น ๑๐.๑ ล้านคน สถานการณ์การว่างงานผู้ว่างงานมีจำนวนทั้งสิ้น ๐.๗๕ ล้านคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ ๑.๕๕ เพิ่มขึ้น ๑ เท่าจากอัตราการว่างงานในช่วงปกติ และเป็นอัตราการว่างงานที่สูงสุดตั้งแต่ไตรมาสที่ ๒ ปี ๒๕๕๒ ผู้ว่างงานร้อยละ ๖๔.๒ เคยทำงานมาก่อน โดยร้อยละ ๕๘.๗ สาเหตุที่ว่างงานเกิดจากสถานที่ทำงาน เลิก/หยุด/ปิดกิจการหรือหมดสัญญาจ้าง ผู้ประกันตนรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน (รายใหม่) ในช่วงไตรมาสที่ ๒ เพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่เดือนเมษายน จำนวน ๐.๑๒ ล้านราย โดยสูงสุดในเดือนพฤษภาคมที่ ๐.๑๗ ล้านราย และปรับตัวลดลงในเดือนมิถุนายน เหลือ ๐.๑๓ ล้านราย ทั้งนี้ รัฐบาลมีมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ วงเงิน ๔ แสนล้านบาท ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีไปแล้วจำนวน ๑๑ โครงการ รวมวงเงิน ๔๒,๙๖๔ ล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะสามารถสร้างงานได้ ๘๖,๑๐๓ ตำแหน่ง โดยมีระยะเวลาการจ้างงาน ๓ - ๑๒ เดือน ที่จะช่วยให้ผู้ว่างงานสามารถมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น ประเด็นที่ต้องติดตามในระยะต่อไป ในช่วงครึ่งหลังของปี ๒๕๖๓ ตลาดแรงงานจะยังได้รับผลกระทบที่ต่อเนื่องจากช่วงครึ่งแรกของปี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : ๒๕๖๓)

ประกอบกับสังคมไทยในปัจจุบัน ก้าวเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีของการสื่อสารไร้พรมแดน การติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายต่าง ๆ เป็นไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น การเรียนการสอนในปัจจุบัน มีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ มีหลักสูตรและแอปพลิเคชันต่าง ๆ ออกมารองรับการจัดการศึกษาและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ หน่วยงานใหญ่ ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนก็ได้นำเครือข่ายไร้สายมาใช้ในการจัดประชุมออนไลน์และสิ่งการต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า แม้ภาครัฐต้องการให้ผู้คนส่วนใหญ่อยู่กับบ้านเป็นหลัก แต่การซื้อสินค้าก็ไม่ได้หยุด เจ้าของกิจการห้างร้านต่าง ๆ มีการจัดทำแอปพลิเคชันออกมาเพื่ออำนวยความสะดวกผู้ใช้บริการ และรองรับความต้องการของผู้สนใจทั่วไปในการซื้อขาย

สินค้าแบบออนไลน์เป็นจำนวนมาก ทุกประเภทสินค้า โดยเฉพาะอาหารที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันก็มีการให้บริการซื้อขายออนไลน์ได้ ผู้ซื้อสามารถเลือกเมนูอย่างครบครัน และที่สำคัญยังมีบริการสำหรับรับส่งอาหารด้วยความรวดเร็ว (Food Delivery) อาทิ Grab Food, LINE MAN, GET และ Food Panda เป็นต้น อีกทั้งยังมีระบบโอนเงินหรือชำระเงินค่าสินค้าแบบออนไลน์ (E-Payment) ที่ให้ความสะดวกอย่างมาก ตามด้วยระบบการชำระเงินปลายทาง หรือ ระบบ Cash on Delivery (COD) คือ บริการส่งสินค้าที่ผู้รับพัสดุ จะชำระเงินค่าสินค้ากับพนักงานบริษัทขนส่งที่ปลายทางได้ ไม่จำเป็นต้องโอนเงินให้ร้านค้าล่วงหน้า ซึ่งเป็นหลักประกันที่ทำให้ผู้สั่งซื้อสินค้ามั่นใจว่าได้รับสินค้าแน่นอนก่อนที่จะชำระเงิน ระบบดังกล่าวสามารถสร้างความสะดวกสบายและสร้างความพึงพอใจให้ผู้ใช้บริการอย่างมาก การให้บริการรับส่งอาหาร (Food Delivery) ดังกล่าว จึงกลายเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมจากทุกกลุ่มอาชีพไปในทันที เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว ปริมาณความต้องการในการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์มีเป็นจำนวนมาก อีกทั้งประชาชนทั่วไปมีความต้องการสินค้าที่หลากหลาย และผู้ขายเองก็ต้องปรับเปลี่ยนบริบทการขายให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วง เมื่อปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เกื้อหนุนกันอย่างลงตัว ส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพรับส่งอาหาร (Food Delivery) มีรายได้จนเกือบครบครันอย่างเพียงพอเป็นกำลังในช่วงเวลาอันสั้น แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยความขยัน ความรวดเร็วในการให้บริการ และต้องรู้จักการเก็บออมเงินด้วย นอกจากนี้ อาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นพิเศษอีกส่วนหนึ่งก็คือ อาชีพขับมอเตอร์ไซด์รับจ้าง อาชีพเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย อาชีพพนักงานทำความสะอาด ซึ่งกลุ่มอาชีพดังกล่าวไม่จำเป็นที่จะต้องใช้องค์ความรู้หรือคุณวุฒิการศึกษาที่สามารถประกอบอาชีพได้ และมีรายได้ในจำนวนที่มากพอในการดำรงชีพ

จากจำนวนผู้ประกอบการอาชีพรับส่งอาหาร (Food Delivery) อาชีพขับมอเตอร์ไซด์รับจ้าง อาชีพเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย อาชีพพนักงานทำความสะอาด และอาชีพอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกันนี้ ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เยาวชนกลุ่มหนึ่ง ไม่สนใจและไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนและออกจากระบบการเรียนเพื่อเข้าสู่การประกอบอาชีพดังกล่าว เนื่องจากได้เงินตอบแทนอย่างรวดเร็ว ไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถมากมาย ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียนที่ใช้เวลาหลายปี ไม่ต้องมีวุฒิการศึกษา แต่อาศัยความขยันก็สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ที่สามารถดำรงชีพในสังคมปัจจุบันได้เป็นอย่างดี อาชีพรับส่งอาหาร (Food Delivery) อาจรับงานส่งอาหารเพียงครึ่งวันเท่านั้น ก็สามารถมีเงินมีค่าใช้จ่ายได้เลี้ยงชีพได้ เมื่ออาชีพดังกล่าวได้รับความนิยมจากหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มที่ขับมอเตอร์ไซด์รับจ้างเดิมและมารับงานเพิ่ม กลุ่มที่ทำงานอื่นแต่รับงานนี้ในช่วงวันหยุด กลุ่มคนทำงานรับจ้างทั่วไปปรายวัน กลุ่มคนที่ตกงานจากการถูกเลิกจ้าง รวมทั้งกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุในช่วง ๑๘ - ๒๓ ปี ที่อยู่ในวัยที่ต้องได้รับการศึกษา จำนวนผู้ประกอบการอาชีพรับส่งอาหาร (Food Delivery) ที่มากขึ้น ซึ่งปริมาณความต้องการดังกล่าว อาจจะเป็นความต้องการในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เท่านั้น หลังจากสถานการณ์ดีขึ้นแล้วผู้ใช้บริการรับส่งอาหาร (Food Delivery) อาจมีจำนวนลดลง เนื่องจากประชาชนสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติ แต่ก็ยังมีกลุ่มผู้ใช้บริการที่ให้ความสนใจเพียงกลุ่มเล็ก ๆ และมีความถนัดในการใช้บริการไม่มากพอ เมื่อมีความถนัดในการใช้บริการที่ลดลง อัตราการแข่งขันในการเข้าถึงผู้ใช้บริการก็เพิ่มสูงมากขึ้น ในขณะที่ปริมาณคนที่ให้บริการเพิ่มขึ้น แต่ความต้องการกลับลดลง และมีสัดส่วนระหว่าง Demand กับ Supply ที่ไม่สอดคล้องและสมดุลกัน ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว กลุ่มหนึ่งปรับตัวทันทีจะมีการเปลี่ยนอาชีพใหม่ ส่วนคนอีกกลุ่มหนึ่ง

ที่ปรับตัวไม่ทันโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนและกลุ่มวัยรุ่น ส่งผลให้เกิดปัญหาการตกงานและการว่างงาน ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นตามมามากมาย อาทิ ปัญหาการค้าและการเสพยาเสพติด ปัญหาเล็กเล็ขโมยน้อย ปัญหาโรคซึมเศร้าและภาวะเครียด ตลอดจนปัญหาการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่ออัตราการดำรงชีวิตของคนส่วนใหญ่ในประเทศ เป็นต้น จากปัญหาข้างต้นที่เยาวชนกลุ่มหนึ่งไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา ปัญหาส่วนหนึ่งเนื่องจากระบบการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันไม่สะท้อนต่อการประกอบอาชีพของผู้เรียน หลักสูตรการเรียนการสอนที่ล้าหลังไม่ทันสมัย เรียนมากแต่รู้น้อย สอนในเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันหรือการประกอบอาชีพ เน้นทฤษฎีมากเกินไป ผู้เรียนต้องใช้เวลาเรียนในสถานศึกษาค่อนข้างนานส่งผลต่อความเบื่อหน่ายในการเรียน เมื่อสำเร็จการศึกษาออกมาแล้ว ก็ไม่มีสิ่งใดยืนยันหรือกำหนดได้ว่า ทุกคนที่สำเร็จการศึกษาจะมีงานทำที่ดีและมีรายได้ที่เหมาะสม ในส่วนของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูไม่ตอบโจทย์ในการพัฒนาประเทศที่ต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ทั้งในส่วนของการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพ อันนำไปสู่การมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน จึงต้องหาแนวทางสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่จะสามารถต่อยอดการดำเนินการและยกระดับการประกอบอาชีพไปสู่การเป็นผู้ประกอบการอิสระได้ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : ๒๕๖๓)

โครงการเพิ่มศักยภาพผู้ว่างงานเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ หรือโครงการต้นกล้าอาชีพ เกิดขึ้นจากผลกระทบจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศที่เกิดการว่างงานขึ้น ทั้งเกิดจากการเลิกจ้าง ผู้สำเร็จการศึกษาใหม่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานและการว่างงานตามธรรมชาติ ในขณะนั้นมีผู้ว่างงาน ประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ คน ดังนั้น เพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงาน รัฐบาลในขณะนั้นจึงกำหนดมาตรการส่งเสริมการจ้างงานในระยะสั้น การเร่งรัดบรรจุกำลังคนในตำแหน่งงานว่าง และการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อสร้างโอกาสในการมีงานทำ โดยจะทำการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพผู้ว่างงานให้มีความสามารถและทักษะที่เพิ่มขึ้น มีความตื่นตัว รับผิดชอบต่อความสำเร็จของการสร้างงาน สร้างธุรกิจในระดับชุมชนท้องถิ่น นำความรู้และทักษะกลับไปทำงานในภูมิภาคนั้นได้ โดยทางโครงการจะเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และเสนอแนะแหล่งทุนเพื่อการประกอบอาชีพในชุมชนถิ่นกำเนิด เป็นการช่วยให้ผู้ว่างงานนำความรู้ความสามารถกลับไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง โดยกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ว่างงาน จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ คน กำหนดให้มีสถาบันจัดฝึกอบรม (Service Provider) ที่หลากหลาย ๓ กลุ่มหลัก คือ มหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา กลุ่มเครือข่ายภาคประชาสังคม และกลุ่มส่วนราชการอื่นที่มีกิจกรรมด้านการฝึกอบรม จึงทำให้เกิดความหลากหลายของหลักสูตรการฝึกอบรม ที่ผู้ว่างงานสามารถเลือกฝึกอบรมได้ตามความสนใจ โดยสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ก็เป็นสถาบันการจัดฝึกอบรมในโครงการต้นกล้าอาชีพโดยเฉพาะวิทยาลัยสารพัดช่าง ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นจำนวนหลายหลักสูตร มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อฝึกอาชีพให้กับผู้สนใจในสาขาอาชีพต่าง ๆ โดยผู้จบการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้ทันทีหลังจบการศึกษา นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนก็จัดการฝึกอบรมอาชีพเช่นกัน ซึ่งมีทั้งหลักสูตรที่มีการฝึกอบรมแบบไม่เสีย

ค่าใช้จ่าย และหลักสูตรที่ต้องเสียค่าใช้จ่าย อาทิ ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน Matichon Academy โดยที่การจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นดังกล่าว ผู้เข้าฝึกอบรมสามารถประกอบอาชีพได้ทันทีหลังจบการศึกษา

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว และด้วยสถานการณ์ในช่วงปัจจุบันซึ่งประเทศอยู่ในช่วงที่เผชิญกับภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้เกิดการแข่งขันในเรื่องต่าง ๆ รอบด้าน ทั้งระบบเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ แม้กระทั่งในระบบแรงงาน โดยที่การมีงานทำของคนในประเทศเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญในเรื่องความเจริญก้าวหน้าของระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น เพื่อลดปัญหาระยะเวลาเรียนที่ยาวนาน อันส่งผลต่อความเบื่อหน่ายในการเรียนของผู้เรียน และเพื่อให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ภายใต้หลักการที่ว่า **“คนทุกคนมีศักยภาพและสามารถฝึกฝนเรื่องต่าง ๆ จนพัฒนาไปสู่ความชำนาญและมีรายได้”** สามารถสร้างคนเข้าสู่การประกอบอาชีพอิสระตามความถนัด และตามความสนใจในสาขาอาชีพต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนที่ว่างงานและตกงานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ได้มีงานทำและประกอบอาชีพอย่างสุจริต ไม่ว่าจะการสร้างคนให้เข้าถึงอาชีพ การต่อยอดและยกระดับอาชีพ รวมทั้งการเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระในอันที่จะช่วยสร้างความเป็นอยู่ที่ดี คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา จึงเห็นควรที่จะต้องมี การพิจารณา ทบทวนแนวทางและหลักการต่าง ๆ ของหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อการประกอบอาชีพ (โครงการต้นกล้าอาชีพ) และบูรณาการหลักสูตรการเรียนระยะสั้น ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ เพื่อเพิ่มช่องทางในการสร้างคนให้เข้าสู่อาชีพ สร้างรายได้ สร้างความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศให้เดินหน้าไปตามยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรคในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา หลักสูตรระยะสั้นเพื่อการประกอบอาชีพ รวมทั้งการทบทวนโครงการฝึกอบรมเพื่อการประกอบอาชีพ (โครงการต้นกล้าอาชีพ)

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทางเลือกในการศึกษาสู่การประกอบอาชีพอิสระและการบูรณาการหลักสูตรการเรียนรู้อะยะสั้นหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อสร้างคนให้เข้าสู่อาชีพ สร้างรายได้ สร้างความเป็นอยู่ที่ดี

๑.๒.๓ เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มศักยภาพให้กับผู้ว่างงาน ผู้ที่กำลังอยู่ในข่ายจะถูกเลิกจ้างงาน ผู้ถูกเลิกจ้างงาน และผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ที่ยังไม่มีงานทำ ให้มีความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาความชำนาญเฉพาะทางในวิชาชีพต่าง ๆ ให้สามารถกลับไปสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างอาชีพ สามารถต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการอิสระได้

๑.๒.๔ เพื่อหาแนวทางในการสนับสนุนผู้ว่างงาน ผู้ถูกเลิกจ้างงาน และผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ให้มีรายได้ในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อใช้เวลาให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง สามารถแสวงหา

ทางเลือกใหม่ ๆ ในการเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ตามความถนัดและสนใจ เพื่อรับผิดชอบตนเองและไม่เป็นภาระกับครอบครัวและสังคม

๑.๒.๕ นำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาศึกษา สรุปผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล พร้อมจัดทำความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอนี้ และยกเว้นเพื่อจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษา เพื่อเสนอต่อวุฒิสภา และหน่วยงานทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

การพิจารณาการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ เป็นการพิจารณาศึกษาแนวคิด ที่มา สภาพปัญหา อุปสรรคในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีทักษะและองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะหลักสูตรระยะสั้นเพื่อการมีงานทำ ซึ่งที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการโครงการดังกล่าวมาเพียงช่วงระยะเวลาสั้นแต่สามารถสร้างงาน สร้างคน สร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้คนกลุ่มหนึ่งได้มีงานทำ แต่ปัจจุบันได้มีการยกเลิกโครงการดังกล่าวไป และด้วยสถานการณ์แรงงานและเศรษฐกิจของประเทศในช่วงปัจจุบันที่เกิดปัญหามากมาย จำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศด้วยการสร้างงาน สร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้ประชาชนในประเทศได้มีงานทำ มีอาชีพและมีรายได้ที่สามารถสร้างความเป็นอยู่ที่ดีได้ จึงต้องมีการทบทวนเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการจะได้นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการพิจารณาการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะ แนวทางและมาตรการต่าง ๆ อันนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ว่างงานผู้ที่กำลังอยู่ในข่ายจะถูกเลิกจ้างงาน ผู้ถูกเลิกจ้างงาน และผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ที่ยังไม่มีการมีงานทำ ให้มีความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาความชำนาญเฉพาะทางในวิชาชีพต่าง ๆ ให้สามารถกลับไปสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างอาชีพสามารถแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ ในการเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ตามความถนัดและความสนใจ รับผิดชอบตนเองและไม่เป็นภาระกับครอบครัวและสังคม และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการอิสระได้ต่อไป

๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา

๑.๔.๑ ศึกษาเอกสารงานวิจัย บทความทางวิชาการ บทวิเคราะห์ด้านการศึกษากฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน

๑.๔.๒ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศในส่วนการประกอบอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียนอาชีวศึกษา

๑.๔.๓ วิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำเสนอข้อมูลผ่านทางสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ บทสัมภาษณ์ บทวิเคราะห์ และความเห็นของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๔ นำข้อมูลและรายละเอียดทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ พร้อมดำเนินการจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษา เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา และวุฒิสภา พร้อมนำเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปขับเคลื่อน และดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ได้รับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา โดยเฉพาะหลักสูตรระยะสั้นเพื่อการประกอบอาชีพและการมีงานทำ รวมทั้งการทบทวนโครงการฝึกอบรมเพื่อการประกอบอาชีพ (โครงการต้นกล้าอาชีพ) เพื่อการมีงานทำ

๑.๕.๒ ผลจากการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเป็นนโยบาย สนับสนุนและการนำนโยบายไปปฏิบัติ อันนำไปสู่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ การทบทวนโครงการจัดทำหลักสูตรระยะสั้น การฝึกอบรมเพื่อการประกอบอาชีพ (โครงการต้นกล้าอาชีพ) เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ว่างงานผู้ที่กำลังอยู่ในข่ายจะถูกเลิกจ้างงาน ผู้ถูกเลิกจ้างงาน และผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ที่ยังไม่มีงานทำ ให้มีความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาความชำนาญเฉพาะทางในวิชาชีพต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ และต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการอิสระได้

๑.๕.๓ ได้หลักการ แนวคิดและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการวางแผน และการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษา กระบวนการในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ หากเกิดกรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อต่าง ๆ ในลักษณะดังกล่าวนี้เกิดขึ้นอีกในอนาคต ข้างหน้า

๑.๖ คำอธิบายคำย่อและนิยามศัพท์เฉพาะ

สอศ.	หมายถึง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
หลักสูตรอาชีวศึกษา	หมายถึง	หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนด
โครงการต้นกล้าอาชีพ	หมายถึง	โครงการอบรมวิชาชีพ เพื่อพัฒนาทักษะและมีมือแรงงาน สนับสนุนผู้ว่างงานและผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ ให้มีโอกาส มีงานทำมากขึ้นโดยผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ความสามารถกลับไปสร้างงานสร้างรายได้ สร้างอาชีพ สามารถแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ ในการเลือกประกอบอาชีพ อิสระได้ตามความถนัดและสนใจ และต่อยอดองค์ความรู้ ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการอิสระได้
หลักสูตรระยะสั้น	หมายถึง	หลักสูตรที่มีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถในงาน หรือกิจกรรมเฉพาะอย่างที่ตอบสนอง ความต้องการเฉพาะ มีผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน ประเมินผล การเรียนรู้ได้ทันที เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิตการทำงาน เสริมสร้างสมรรถนะของคณาจารย์ทำงาน สร้างคุณค่า สร้างอาชีพ สร้างรายได้ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ ตัวเองและสังคมได้

อาชีพอิสระ	<p>หมายถึง อาชีพอิสระ มีความหมายคล้ายกัน กับอาชีพส่วนตัว ธุรกิจขนาดย่อม การประกอบการขนาดย่อม ดังนั้น อาชีพอิสระจึงหมายถึง ธุรกิจอิสระที่มีเอกชนเป็นเจ้าของ ดำเนินการโดยเจ้าของเอง ไม่เป็นเครื่องมือของธุรกิจใดและไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลอื่นหรือธุรกิจอื่น โดยสรุปก็คือ เป็นเจ้าของกิจการไม่เป็นลูกจ้าง รับเงินเดือนจากนายจ้าง แต่ได้รับค่าตอบแทนจากลูกค้า เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงมือกระทำเองในฐานะผู้ปฏิบัติงาน และมีผู้ช่วยเหลือปฏิบัติงาน โดยอาจได้เงินเดือนหรือค่าจ้างเป็นรายชิ้นก็ได้</p>
ผู้ประกอบการอิสระ	<p>หมายถึง ผู้ประกอบการขนาดย่อมที่เป็นธุรกิจอาชีพอิสระ เป็นอาชีพที่สามารถดำเนินการเองได้ โดยลงทุนน้อย ใช้ความคิด และกำลังกายค่อนข้างมาก เน้นการพึ่งตนเอง</p>

บทที่ ๒

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทย บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ด้วยวิสัยทัศน์ประเทศดังกล่าว เป้าหมายการพัฒนาประเทศที่สำคัญ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนา อย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศ ในหลากหลายมิติ พัฒนาคอนในทุกระดับและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและ ความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐ ของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน ๓) การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม ๕) ความหลากหลาย ทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และ ๖) ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ โดยการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลา ของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนาการศึกษา จะอยู่ในส่วนของ ๕ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาค ทางสังคม และ ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติ มั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้น การพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับ ภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและ มิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่ออนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนเพื่อส่วนรวม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การเตรียมความพร้อมของประชากรทั้งในมิติสุขภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ พึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะ

เปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วและโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรม มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ ถึงฉบับที่ ๑๑ และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม

ภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ จะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น ต่อจากนี้ไปประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ในขณะเดียวกันดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่มีลักษณะการบูรณาการ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริงในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุน การอาชีวศึกษา โดยระบุไว้ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

๒.๒.๔ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ในช่วง ๕ ปีต่อจากนี้ไปยังต้องมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพบริการทางสังคมให้ทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาและสาธารณสุข รวมทั้งการปิดช่องว่างการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ต่อเนื่องจากที่ได้ผลักดันในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และมุ่งเน้นมากขึ้นในเรื่องการเพิ่มทักษะแรงงานและการใช้นโยบายแรงงานที่สนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพแรงงานและเสริมสร้างรายได้สูงขึ้น ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ มีดังนี้

๑) การสร้างโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด โดยจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสและผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล การจัดสรรที่ดินทำกินอย่างมีเงื่อนไขเพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน การพัฒนาทักษะของกลุ่มเป้าหมายให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้การพัฒนากระบวนการประกันภัยพิชผล การจัดตั้งธนาคารที่ดิน และการพัฒนาองค์กรการเงินฐานราก

๒) การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มร้อยละ ๔๐ รายได้ต่ำสุด ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ อาทิ การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดย่อม วิชากิจชุมชนและวิชากิจเพื่อสังคม การพัฒนาองค์กรการเงินฐานรากและการเข้าถึง

เงินทุนเพื่อสร้างอาชีพ และการสนับสนุนการเข้าถึง ปัจจัยการผลิตคุณภาพดีที่ราคาเป็นธรรม และในขณะเดียวกันก็ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณเชิงพื้นที่และบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

๓) การกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในด้านการศึกษา สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน และการจัดสวัสดิการ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรม สร้างปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งการปรับกฎหมาย กฎระเบียบให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม

๔) การสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคมในการสนับสนุนการพัฒนา และพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อยกระดับทักษะของคนในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนจัดสวัสดิการและบริการในชุมชน และผลักดันกลไกการกระจายที่ดินทำกินและการบริหารจัดการที่ดินของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย รวมถึงการมีสิทธิในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่

๒.๒.๕ การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของห่วงโซ่มูลค่า โดยการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐานและทุนทางเศรษฐกิจให้สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และสร้างฐานการผลิตและรายได้ใหม่ให้กับระบบเศรษฐกิจ และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ สร้างสังคมผู้ประกอบการที่มีทักษะในการทำธุรกิจทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี พัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงในอนาคต

๒.๒.๖ การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร มีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน และสิ่งแวดล้อมของประเทศ เน้นการพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการที่เป็นเจ้าของคนเดียว เป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัทเพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ลดการทำงานตำระดับ และสามารถใช้นโยบายการผลิตในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง

๒.๒.๗ การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตและบริการเดิมและการต่อยอดไปสู่ฐานการผลิตและให้บริการโดยใช้เทคโนโลยีที่เข้มข้นและนวัตกรรม วางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับอนาคตทั้งในด้านการเตรียมคนและโครงสร้างพื้นฐาน สร้างระบบกลไกและเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงความร่วมมือของภาคธุรกิจลักษณะคลัสเตอร์

๒.๒.๘ การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจกระแสใหม่ อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจฐานชีวภาพ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม และการพัฒนาวิสาหกิจตั้งใหม่ (Start Up) และวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการ เพื่อต่อยอดฐานการผลิตและบริการและฐานเดิมและสร้างฐานใหม่

๒.๒.๙ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยว ที่มีศักยภาพให้เติบโตและสนับสนุนภาคการผลิต เน้นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจรทั้งการผลิตและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑๐ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจขยายฐานเศรษฐกิจให้กว้างขึ้น และต่อยอดห่วงโซ่การผลิตให้เข้มแข็งขึ้น โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต และนำผลการวิจัยและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, JDS และ BIMSTEC และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ โดยพัฒนาความเชื่อมโยงตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกัน ในอาเซียนให้มีความต่อเนื่องและเป็นโครงข่ายที่มีความสมบูรณ์ พัฒนารูปแบบและบริการการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาบุคลากรในธุรกิจ การขนส่งและบริการโลจิสติกส์ และเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน เขตเศรษฐกิจชายแดนตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในประเทศ

๒.๒.๑๑ การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. บัญญัติให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ครอบคลุมให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ สมรรถนะ และประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบการวิชาชีพครู ให้มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ นอกจากนี้ การปฏิรูปการศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ เนื่องด้วยการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม และด้าน

ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ โดยวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้

๑) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา (enhance quality of education) ครอบคลุม

๑.๑) ผลลัพธ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ (learning outcomes) ทั้งด้านความรู้ ทักษะเจตคติที่ถูกต้อง และรู้จักดูแลสุขภาพ เพื่อการจัดการในเรื่องการดำรงชีวิตของตนเองและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ วรรค ๔

๑.๒) ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ครุมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

๑.๓) หลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ (educational core processes) ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ถูกต้อง ทันสมัย ทันเวลา และมุ่งเน้นการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทางสังคมที่ถูกต้อง

๑.๔) สถานศึกษาและระบบสนับสนุน (educational institutions and support systems) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของการจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพยากรด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้แก่ งบประมาณและเทคโนโลยี

๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (reduce disparity in education) เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (equity in education) ประกอบด้วย

๒.๑) โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ (equity in access)

๒.๒) โอกาสในการได้รับทางเลือกในการศึกษาและการเรียนรู้พัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (equity in choosing appropriate process in education)

๒.๓) โอกาสในการได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียน (equity in benefiting from aptitude-based quality of education) ทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (leverage excellence and competitiveness) หมายถึง การสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีศักยภาพสูง มีความเป็นผู้นำ ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และการผลิตนักวิจัยและนักเทคโนโลยีชั้นนำให้สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศ อีกทั้งสถาบันการศึกษาของไทยและระบบการศึกษาไทยต้องได้รับการยอมรับว่าเทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำอื่น ๆ

๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล (improve Efficiency, agility and good governance) โดยเฉพาะการส่งเสริมและสร้างสมดุลของความคุ้มค่า ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ คุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ ระบบการศึกษาของประเทศที่มีธรรมาภิบาลจะเอื้อต่อการบรรลุต่อวัตถุประสงค์ข้อ ๑) – ๓) ข้างต้นอย่างครอบคลุมและสมดุล (balanced and inclusive achievement)

ทั้งนี้ การศึกษาที่จะได้รับการปฏิรูปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ จะครอบคลุมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิได้จำกัดเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับเท่านั้น และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาข้างต้น จึงได้มีการกำหนดประเด็นการปฏิรูปไว้ ๗ เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ ๑ การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) ประเทศไทยมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ (ร่าง) พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

๒) ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนมีความร่วมมือในการจัดการศึกษาอย่างสมดุลและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

๓) คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการผ่านการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้เป็นคนไทยที่มีศักยภาพ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัด และสามารถเทียบมาตรฐานสมรรถนะได้ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

๔) การศึกษาไทยมีทิศทางและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพตามแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสามารถแข่งขันได้

๕) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับสูง เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

เรื่องที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็กปฐมวัย ทั้งเด็กกลุ่มทั่วไป และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึง และได้รับการดูแลและการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม มีคุณภาพ ทัวถึง และเท่าเทียมกัน รวมถึงมีระบบคัดเลือกเด็กเข้าเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย มีระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการดูแลที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน และมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีกลไกขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นเอกภาพ

๒) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิด (Mindset) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรรก การเลี้ยงดูดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย

เรื่องที่ ๓ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็ก เยาวชน และประชาชน ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส ทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพและเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงเสริมสร้างพัฒนาครูและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตลอดจนวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงเพื่อยกระดับความสามารถของคนไทยได้อย่างยั่งยืน

๒) บุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงเต็มศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี

๓) โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วน ได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษา ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ที่เกื้อกูลอื่นที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานที่มีความยากลำบาก หรือการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เสี่ยงภัยหรือห่างไกล

๕) ครูและผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วนสามารถเข้าถึงการสนับสนุนทางวิชาการได้อย่างเพียงพอ

เรื่องที่ ๔ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) มีแผนการผลิตและพัฒนาครูตามความต้องการของประเทศ (demand-side financing) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดกรองผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม สนับสนุนทุนการศึกษา คัดเลือกสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพในการผลิตครูเพื่อให้ผู้รับทุนเข้ารับการศึกษ เพื่อให้ได้ครูที่มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของประเทศ

๒) ใดครูสมรรถนะสูงและตรงตามความต้องการของประเทศ ที่จบการศึกษาจากสถาบันที่ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ให้นิสิตนักศึกษาครูมีความศรัทธาต่อวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับประสบการณ์ด้านวิชาชีพครูและการนิเทศที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

๓) ใดครูอาชีพศึกษาที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษา มีการพัฒนาความรู้และทักษะ และสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมในการพัฒนาแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงการปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดารให้ได้รับความสะดวกในการพัฒนา

๕) ครู บุคลากรทางการศึกษา มีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ ประสิทธิภาพในการสอน และผลลัพธ์ในการพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดาร

๖) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณสมบัติ สมรรถนะ และความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และจัดหรือสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ สมรรถนะ และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการพัฒนาผู้ที่มีโอกาสจะได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่ไม่ผ่านการประเมิน

๗) ให้ครูสภาเป็นองค์กรวิชาชีพครูที่มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษารวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

๘) ให้ระบบงานในการบริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาภาครัฐ เป็นระบบที่มีการดำเนินการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัว มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสมเอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ

**เรื่องที่ ๕ การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลง
ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ**

- ๑) การจัดการศึกษาทุกระดับใช้หลักสูตรที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และ
แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- ๒) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นคนดีของสังคม มีวินัย
และภูมิใจในชาติ
- ๓) มีระบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติที่ได้รับการปรับปรุงให้สามารถ
ประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีสัมฤทธิ์ผล
และมีแนวทางในการคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
ทางการศึกษา
- ๔) สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล
โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมกับบริบท
เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับตามปรัชญาและเป้าหมายของสถานศึกษาและมีระบบ
ความรับผิดชอบทางการศึกษา (Educational Accountability) บนพื้นฐานสมรรถนะหลักของผู้เรียน
- ๕) สถานศึกษาระดับต่าง ๆ มีระบบคุ้มครองด้านความปลอดภัย สุขภาพ และ
สวัสดิภาพอย่างเหมาะสม
- ๖) เพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการ
ของภาคเอกชนและประเทศ และผู้จบอาชีวศึกษามีงานทำ
- ๗) ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ ทักษะ เก่งปฏิบัติ มีสมรรถนะเป็นที่ยอมรับ หรือ
ผ่านการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกงานในสถานประกอบการ
- ๘) ผู้เรียนที่จบการศึกษาอาชีวศึกษามีความสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการตนเอง
- ๙) บัณฑิตในระดับอุดมศึกษามีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการ
ของตลาดแรงงาน เพิ่มการผลิตในสาขาที่ประเทศต้องการ และลดการผลิตบัณฑิตในสาขาที่ไม่ตรงกับ
ความต้องการของตลาด
- ๑๐) สถาบันอุดมศึกษาของไทยสามารถตอบสนองความต้องการของประเทศ
ไปในอนาคต ทั้งในด้านการพัฒนาคน การวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรม ตลอดจนทำให้สถาบัน
อุดมศึกษาไทยสามารถปรับตัวและแข่งขันได้ในโลก หรือเป็นสถาบันที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาชุมชน
และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๑๑) ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเปิดโอกาส
ให้ผู้ที่มีความศักยภาพในการเรียนในระดับอุดมศึกษา สามารถเข้าเรียนในสาขาที่ตนถนัด ได้อย่างเต็ม
ศักยภาพ
- ๑๒) เพิ่มประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณของรัฐในการสนับสนุนการจัด
การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ รวมถึงปรับปรุงธรรมาภิบาลในการจัดการระบบอุดมศึกษา
และธรรมาภิบาลภายในสถาบันอุดมศึกษา ให้การจัดการมีความรับผิดชอบ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้
และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม
- ๑๓) มีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเป็นหน่วยงานงานของรัฐ
ที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่นเป็นหน่วยงาน

ที่ไม่แสวงหาผลกำไร ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการจัดทำ ส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนติดตามผล

เรื่องที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา มีเป้าหมาย คือ

๑) สถานศึกษาของรัฐมีความเป็นอิสระและมีธรรมาภิบาลในการบริหารและจัดการศึกษาครอบคลุมด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านบริหารงานทั่วไป และมีความรับผิดชอบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา

๒) ผู้เรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่

๓) มีการเรียนรู้และขยายผลของนวัตกรรมที่ได้จากพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสู่การจัดการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ

๔) กระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างที่แบ่งแยกหน้าที่และอำนาจเพื่อรองรับรูปแบบใหม่ที่แยกความรับผิดชอบในด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแลส่งเสริม (Regulator) ด้านการสนับสนุน (Supporter) และด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ (Operator) มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ธรรมาภิบาล รับผิดชอบต่อการสนับสนุนสถานศึกษาและมีบทบาท หน้าที่และอำนาจสอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เรื่องที่ ๗ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform) โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เพื่อพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform) ในการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษา สร้างคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ก้าวกระโดดทันกับพัฒนาการในโลก ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายจำเพาะ ดังนี้

๑.๑) เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่และจะมีการสร้างขึ้นต่อไป ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ทั้งเป็นที่รวบรวมข้อมูลสื่อการเรียนรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว

๑.๒) เป็นกลไกในการรวบรวม คัดกรอง พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ตลอดจนมีกลไกในการเข้าถึงและคัดเลือกสิ่งที่ต้องการได้โดยง่าย

๑.๓) เป็นเวทีที่มีการเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะชุมชน นำไปสู่การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาเรียนซึ่งจะลดความเหลื่อมล้ำ และนำแหล่งข้อมูลสื่อการเรียนรู้ใหม่เข้ามาได้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตลอด ตลอดจนเป็นเวทีที่ให้บริการเพื่อการเรียนรู้ (service) ต่าง ๆ

๑.๔) เพื่อเร่งรัดแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างเสริมคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล หรือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ที่มีความจำเป็นพิเศษอันเป็นการสร้างพลังให้กับผู้เรียน ครู และโรงเรียน

๑.๕) เพื่อพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถปรับบทบาทให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitator) โดยเน้นให้ผู้เรียนมีวิถีหาความรู้ในโลกแห่งความรู้ อันมากมายมหาศาลให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ ๒๑

๒) มีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการระบบการศึกษา ครอบคลุมการจัดทำข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้องในทุกระดับการศึกษาและทุกระบบการศึกษา

๓) คนไทยมีความฉลาดรู้ มีความเข้าใจ สามารถตัดสินใจและตอบสนองต่อการใช้สื่อและระบบดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย

การบรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาตามแผนข้างต้น จะแบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ (๑) ระยะเร่งด่วน (๒) ระยะสั้น หรือภายใน ๓ ปี และ (๓) ระยะกลาง-ระยะยาว หรือภายใน ๕ - ๑๐ ปี ทั้งนี้ ประเด็นปฏิรูปที่มีลำดับสำคัญสูงสุดและต้องดำเนินการให้บรรลุผลให้ได้ในระยะเร่งด่วน มี ๖ ประเด็น ได้แก่

๑) ยกเครื่องระบบการศึกษาโดยการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่รวมถึงกฎหมายสำคัญอื่น ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. .... และการจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ

๒) บุกเบิกนวัตกรรมของการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือการจัดการระดับพื้นที่โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนเรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และระบบนิเวศที่สนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษา

๓) นำเสนอแนวทางการปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ และรูปแบบการปรับหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ จัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นเสมือนศูนย์ความเป็นเลิศในการวิจัย พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ

๔) สร้าง “ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ” ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล นำความรู้และวิธีการเรียนรู้ไปสู่โรงเรียน นักเรียน และครูทั่วประเทศ โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล

๕) จัดระบบการผลิตครูให้มีคุณภาพและสมรรถนะความเป็นครู ผ่านการจัดตั้งกองทุนหรือแผนงานเพื่อการผลิตและพัฒนาครูสำหรับครูรุ่นใหม่ และพัฒนาบัณฑิตครูที่มีอยู่ให้ตรงตามความจำเป็นของประเทศ ในระยะแรกเน้นครูปฐมวัย และครูประถมศึกษา สำหรับท้องถิ่นขาดแคลน

๖) ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษาให้เริ่มดำเนินการได้ และมีความต่อเนื่องในระยะยาว

๒.๔ นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยเฉพาะนโยบายด้านการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา มีเนื้อหาสาระตอนหนึ่งที่สำคัญในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๑) จัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึงเด็กวัยเรียนให้มีโอกาสพัฒนาตามศักยภาพ เพื่อสร้างคนไทยที่มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพผ่านครอบครัวที่อบอุ่นในทุกรูปแบบ ครอบครัว เพื่อส่งต่อการพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพสู่การพัฒนาในระยะถัดไปบนฐานการให้ความช่วยเหลือที่คำนึงถึงศักยภาพของครอบครัวและพื้นที่ เตรียมความพร้อมการเป็นพ่อแม่ ความรู้เรื่องโภชนาการ และสุขภาพ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยผ่านการให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

๑.๒) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยคำนึงถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของเด็ก แต่ละคนให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติที่เป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน

๒) พัฒนาระบบนวัตกรรม

๒.๑) ปรับรูปแบบการเรียนรู้และการสอนเพื่อพัฒนาทักษะและอาชีพของคนทุกช่วงวัย สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ โดยปรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงเข้ามามีส่วนในการจัดการเรียนการสอน และปรับระบบดึงดูด การคัดเลือก การผลิตและพัฒนาครูที่นำไปสู่การมีครูสมรรถนะสูง เป็นครูยุคใหม่ที่สามารถออกแบบและจัดระบบ การสร้างความรู้สร้างวินัย กระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจ เปิดโลกทัศน์มุมมองของเด็กและครู ด้วยการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น ควบคู่กับหลักการทางวิชาการ

๒.๒) จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อพัฒนา สมรรถนะของผู้เรียน ทั้งในฐานความรู้และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ และตรงกับความต้องการของประเทศ ในอนาคต และเป็นผู้เรียนที่สามารถปฏิบัติได้จริงและสามารถกำกับกับการเรียนรู้ของตนเองได้รวมถึง มีทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาที่สามที่สามารถสื่อสาร และแสวงหาความรู้ได้มีความพร้อมทั้งทักษะความรู้ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

๓) พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพวิชาชีพ และพัฒนาแรงงานรองรับอุตสาหกรรม ๔.๐ โดยการจัดระบบและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่ชัดเจนเป็นระบบในการพัฒนา กำลังคนที่มีทักษะขั้นสูงให้สามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการสร้างและพัฒนานวัตกรรม ซึ่งต้องครอบคลุมการพัฒนากำลังคนที่อยู่ในอุตสาหกรรมแล้ว กำลังคนที่กำลังจะเข้าสู่ อุตสาหกรรมและเตรียมการสำหรับผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อรองรับอุตสาหกรรมและ เทคโนโลยีในอนาคต รวมทั้งเร่งรัดและขยายผลระบบคุณวุฒิวิชาชีพ การยกระดับฝีมือแรงงานในกลุ่ม อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น

๔) ดึงดูดคนเก่งจากทั่วโลกเข้ามาร่วมทำงานกับคนไทย และส่งเสริมผู้มีความสามารถสูง สนับสนุนให้ธุรกิจชั้นนำในประเทศดึงดูดบุคคลที่มีความสามารถระดับสูง จากทั่วโลกโดยเฉพาะคนไทย เพื่อกลับมาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ความเชี่ยวชาญให้แก่บุคลากร ในองค์กร ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ประเทศ โดยระยะแรก ให้ความสำคัญกับการดึงดูดนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาร่วมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นแนวหน้า

ในสาขาอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งมีพื้นที่ให้กลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษที่มีศักยภาพสูงได้ทำงานร่วมกัน หรือร่วมกับเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ประเทศ

๕) วิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

๕.๑) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและความยากจน ยกย่องคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมเชิงสังคมและนวัตกรรมในเชิงพื้นที่ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสสำหรับผู้ด้อยโอกาส และยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยควบคู่ไปกับการพัฒนาทุนมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกยุคดิจิทัลและอุตสาหกรรม ๔.๐ ตามความเหมาะสมได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยระยะแรกจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพของประชาชนอย่างครบวงจร ทั้งระบบยา วัคซีน เวชภัณฑ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๕.๒) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง และสร้างความเป็นเลิศของประเทศในอนาคต โดยมุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงธุรกิจ กำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ ส่งเสริมความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา ชุมชน และภาคเอกชนในทุกสาขาการผลิตและบริการ สร้างสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบของระบบวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมให้เข้มแข็ง รวมทั้งบูรณาการการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมกับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

๕.๓) สร้างเครือข่ายการทำวิจัยระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ปฏิรูปและบูรณาการระบบการเรียนการสอนกับระบบงานวิจัยและพัฒนาให้เอื้อต่อการเพิ่มศักยภาพด้านนวัตกรรมของประเทศ เพื่อสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจไทยทุกระดับในเวทีการค้าโลก ส่งเสริมกระบวนการทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนในการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีนวัตกรรมให้เป็นระบบเปิด และมีการบูรณาการการทำงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเชื่อมโยงระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างนักวิจัยมืออาชีพและนวัตกรรมที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับงานวิจัยสู่การเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ

๖) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทุกช่วงวัย

๖.๑) มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาครู เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับบนพื้นฐานการสนับสนุนที่คำนึงถึงความจำเป็นและศักยภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่ง พร้อมทั้งจัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับและสร้างระบบวัดผลโรงเรียนและครูที่สะท้อนความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน คินครูให้นักเรียนโดยลดภาระงานที่ไม่จำเป็น รวมถึงจัดให้มีระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการเชื่อมโยงหรือส่งต่อข้อมูลครอบครัวและผู้เรียนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต ตลอดจนพัฒนาช่องทางให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๖.๒) พัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างสรรค์ที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและเหมาะสมกับช่วงวัย ตลอดจนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และอุทยานการเรียนรู้สำหรับเยาวชนที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีกับวิถีชีวิต และส่งเสริมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย

๖.๓) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยจัดการศึกษากับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มุ่งเน้นกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและกลุ่มเด็กนอกระบบการศึกษา ปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา จัดระบบโรงเรียนพี่เลี้ยง จับคู่ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพการศึกษากับโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมให้ภาคเอกชน ชุมชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบการศึกษาในพื้นที่ สนับสนุนเด็กที่มีความสามารถแต่ไม่มีทุนทรัพย์เป็นกรณีพิเศษ ตลอดจนแก้ไขปัญหานี้เส้นทางการศึกษา โดยการปรับโครงสร้างหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และทบทวนรูปแบบการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม

๖.๔) พัฒนาทักษะอาชีพทุกช่วงวัย โดยกำหนดระบบที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะและเพิ่มประสิทธิภาพของทุกช่วงวัย อาทิ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยมีกลไกการวัดและประเมินผลเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์หน่วยการเรียนรู้ที่ชัดเจน ส่งเสริมเยาวชนที่มีศักยภาพด้านกีฬาให้สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬาอาชีพ การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน การจัดให้มีระบบที่สามารถรองรับความต้องการพัฒนาปรับปรุงทักษะอาชีพของทุกช่วงวัยเพื่อรองรับการเปลี่ยนสายอาชีพให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานที่อาจจะเปลี่ยนไปตามแนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในอนาคต

๖.๕) ส่งเสริมหลักคิดที่ถูกต้อง โดยสอดแทรกการปลูกฝังวินัยและอุดมการณ์ที่ถูกต้องของคนในชาติ หลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม การมีจิตสาธารณะ การเคารพกฎหมาย และกติกาของสังคมเข้าไปในทุกสาระวิชาและทุกกิจกรรมควบคู่ไปกับการส่งเสริมกลไกสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในทุกมิติอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ รวมทั้งลงโทษผู้ละเมิดบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการขับเคลื่อนประเทศ

๗) จัดทำระบบปริญญาชุมชนและการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น เน้นออกแบบหลักสูตรระยะสั้นตามความสนใจ พัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน และทักษะอาชีพของคนทุกช่วงวัยในพื้นที่และชุมชนเป็นหลัก พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนาเป็นรูปแบบธนาคารหน่วยกิต ซึ่งเป็นการเรียนเก็บหน่วยกิตของวิชาเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนข้ามสาขาวิชาและข้ามสถาบันการศึกษา หรือทำงานไปพร้อมกัน หรือเลือกเรียนเฉพาะหลักสูตรที่สนใจ เพื่อสร้างโอกาสของคนไทยทุกช่วงวัยและทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านการศึกษาและการดำรงชีวิต

๒.๕ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ)

นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุเป้าหมาย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ยึดเป็นกรอบการดำเนินงานในการจัดทำแผนและงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ พร้อมทั้งขับเคลื่อน

การดำเนินงานด้านการศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพในทุกมิติ โดยใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า เพื่อมุ่งเป้าหมาย คือ ผู้เรียนทุกช่วงวัย ดังนี้

หลักการตามนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่น ดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ในฐานะ หน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ ๓ ในประเด็น ๑๑ ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และนโยบาย รัฐบาลทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุก ช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วน เรื่องการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ นอกจากนี้ ยังสนับสนุน การขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอื่น ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคาดหวังว่าผู้เรียนทุกช่วงวัย จะได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศ สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ดังนั้น ในการเร่งรัดการทำงานภาพรวมกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อสร้างความ เชื่อมั่นให้กับสังคม และผลักดันให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑) ปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการ โดยมุ่งปฏิรูปองค์การเพื่อหลอมรวม ภารกิจและบุคลากร เช่น ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการต่างประเทศ ด้านเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย ฯลฯ ที่สามารถลดการใช้ทรัพยากรทับซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพ รวมทั้งการนำ เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยทั้งการบริหารงานและการจัดการศึกษารองรับความเป็นรัฐบาลดิจิทัล

๒) ปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารทรัพยากร โดยมุ่งปฏิรูปกระบวนการ วางแผนงาน/โครงการแบบร่วมมือและบูรณาการ ที่สามารถตอบโจทย์ของสังคมและเป็นการพัฒนา ที่ยั่งยืน รวมทั้งกระบวนการจัดหางบประมาณที่มีประสิทธิภาพและใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ส่งผลให้ภาคส่วน ต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และนานาชาติ เชื่อมั่นและร่วมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มากยิ่งขึ้น

๓) ปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการและพัฒนากำลังคนของกระทรวง ศึกษาธิการ โดยมุ่งบริหารจัดการอัตรากำลังให้สอดคล้องกับการปฏิรูปองค์การ รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะและ ความรู้ความสามารถของบุคลากรภาครัฐ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานรองรับความเป็นรัฐบาลดิจิทัล

๔) ปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ครอบคลุม ถึงการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ ๒๑

จุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๑.๑) การจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิ

- จัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท โดยใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ รวมทั้ง แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ

- ส่งเสริมการพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษาตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและแตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่
- พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ ตลอดจนจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นเพื่อเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกันของผู้เรียนและครูให้มากขึ้น
- พัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้และทักษะชีวิต เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตและสร้างอาชีพ อาทิ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สุขภาวะและทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ

๑.๒) การเรียนรู้ตลอดชีวิต

- จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกช่วงวัย เน้นส่งเสริมและยกระดับทักษะภาษาอังกฤษ (English for All)
- ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย อาทิ อาชีพที่เหมาะสมรองรับสังคมสูงวัย หลักสูตรการพัฒนาคุณภาพชีวิต และหลักสูตรการดูแลผู้สูงวัย หลักสูตร BUDDY โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โรงเรียน และผู้เรียน หลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อส่งเสริมประชาสัมพันธ์สินค้าออนไลน์ระดับตำบล
- ส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่พิเศษ (พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บ ชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว)
- พัฒนาครูให้มีทักษะ ความรู้ และความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และภาษาอังกฤษ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผลเป็นขั้นตอน
- พัฒนาครูอาชีวศึกษาที่มีความรู้และความสามารถในทางปฏิบัติ (Hands – on Experience) เพื่อให้มีทักษะและความเชี่ยวชาญทางวิชาการ โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศจัดหลักสูตรการพัฒนาแบบเข้มข้นระยะเวลาอย่างน้อย ๑ ปี
- พัฒนาสมรรถนะและความรู้ความสามารถของบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานรองรับความเป็นรัฐบาลดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีศูนย์พัฒนาสมรรถนะบุคลากรระดับจังหวัดทั่วประเทศ

๒) การพัฒนาการศึกษาเพื่อความมั่นคง

- พัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักในการดำเนินการ
- ฝึการะวังภัยทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และสถานศึกษา โดยเฉพาะภัยจากยาเสพติด อาชญากรรมทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์
- ส่งเสริมให้ใช้ภาษาท้องถิ่นร่วมกับภาษาไทย เป็นสื่อจัดการเรียนการสอนในพื้นที่ที่ใช้ภาษาอย่างหลากหลาย เพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งมีทักษะการสื่อสารและใช้ภาษาที่สามในการต่อยอดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ปลูกฝังผู้เรียนให้มีหลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้มีความพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา โดยใช้กระบวนการลูกเสือ และยุวกาชาด

๓) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- สนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาผลิตกำลังแรงงานที่มีคุณภาพ ตามความเป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษาและตามบริบทของพื้นที่ รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต

- สนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ และจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือปฏิบัติที่ทันสมัยและสอดคล้องกับเทคโนโลยี โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) และทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ

๔) การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

- พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้
- ศึกษาและปรับปรุงอัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

- ระดมสรรพกำลังเพื่อส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้สอดคล้องพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

๕) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม

- ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้สามารถเป็นอาชีพ และสร้างรายได้

๖) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

- ปฏิรูปองค์การเพื่อลดความทับซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพของหน่วยงานที่มีภารกิจใกล้เคียงกัน เช่น ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านต่างประเทศ ด้านเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย เป็นต้น

- ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนและประชาชน ตลอดจนกระทรวงศึกษาธิการโดยรวม

- สนับสนุนกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

- พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการศึกษา (Big Data)

- พัฒนาระบบการบริหารจัดการและพัฒนากำลังคนของกระทรวงศึกษาธิการให้สอดคล้องกับการปฏิรูปองค์การ

- สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างอิสระและมีประสิทธิภาพ ภายใต้กรอบแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ

- จัดตั้งหน่วยงานวางแผนทางการเงิน (Financial Plan) ระดับจังหวัด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ

- ส่งเสริมโครงการ ๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ โดยเน้นปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ

๒.๖ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจของประเทศ ในภาพรวม เนื่องจากการอาชีวศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะ เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งกล่าว โดยจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๐** บัญญัติความตอนหนึ่งว่า การอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการบัญญัติรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวไว้ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา ๔ กำหนดความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

มาตรา ๖ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือผู้ประกอบการอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา ๘ บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยให้จัดการศึกษาได้ ๓ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา ๙ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งให้จัดได้ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

- ๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- ๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- ๓) ปริญญาตรีสาขาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โดยที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา ๑๐ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง

- ๑) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน
- ๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี
- ๓) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา
- ๔) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- ๕) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
- ๖) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- ๗) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

มาตรา ๑๑ บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน (๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ หลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ ตลอดจนหลักเกณฑ์การฝึกงาน และการเทียบโอนผลการเรียนหรือประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการ เพื่อขอรับคุณวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และใน (๖) บัญญัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์และการเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่น ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบัน และสถานประกอบการ

มาตรา ๕๑ ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาสถาบันและสถานประกอบการ

มาตรา ๕๒ สถานประกอบการใดที่ประสงค์จะดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เพื่อให้ได้รับการรับรองประโยชน์ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ถือว่าไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานรูปแบบศูนย์การเรียน ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ การยื่นคำขอและการพิจารณา
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการ ให้จัดการสอนตามหลักสูตรการอาชีวศึกษา
และการฝึกอบรมวิชาชีพหรือจัดการสอนตามหลักสูตรที่สถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษา
อาชีวศึกษาหรือสถาบันจัดทำขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการตามวรรคสามให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ
การอาชีวศึกษากำหนด

มาตรา ๕๓ สถานประกอบการหรือภาคเอกชนอาจเข้าร่วมดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิจัย
ห้องทดลองหรือห้องปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานศึกษา
อาชีวศึกษาหรือสถาบันของรัฐหรือเอกชนได้ตามความตกลงของสถานศึกษาหรือสถาบันและ
สถานประกอบการนั้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ด้านความร่วมมือในการพัฒนากำลังคน การวิจัยและพัฒนา
เพื่อเสริมสร้างมาตรฐานการอาชีวศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์ของครูคณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา
ในสถานศึกษาหรือสถาบันให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี รายได้และทรัพย์สินที่เกิดจาก
การดำเนินการของสถานประกอบการตามวรรคหนึ่งให้เป็นรายได้ของสถานศึกษาหรือสถาบันนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าร่วมดำเนินการของสถานประกอบการหรือภาคเอกชน
ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๕๔ สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือ
ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอาจได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี

(๒) การเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือ
ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรา ๕๕ ครูฝึกในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ต้องมีคุณสมบัติ
อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาและผ่านการศึกษา หรือฝึกอบรมวิชา
การศึกษาด้านอาชีพ

(๒) เป็นผู้ชำนาญการด้านอาชีพโดยสำเร็จการศึกษาวิชาชีพไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพหรือผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติหรือมาตรฐานอื่นตามที่คณะกรรมการ
การอาชีวศึกษากำหนด

(๓) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพเฉพาะสาขาซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาชีพไม่ต่ำกว่าระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้น ไม่น้อยกว่าห้าปีหรือสำเร็จการศึกษาวิชาชีพ
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าสามปีหรือ
ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติและมีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาอาชีพนั้น
ไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในอาชีพเฉพาะสาขามีผลงานเป็นที่
ยอมรับในสังคมและท้องถิ่นและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การทดสอบ

การฝึกอบรมและการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ภายใต้บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีหลักการสำคัญในการสร้างความมั่นคงและสร้างความเข้มแข็งให้การอาชีวศึกษา โดยที่มีเป้าหมายสำคัญที่จะยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาไทย เพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาศักยภาพการอาชีวศึกษาในการสร้างความรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒.๗ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)

สำหรับยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙) นั้นสาระสำคัญอยู่ที่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในด้าน

๑) สารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด

๒) ให้ความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูนขีดความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ยกกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน

๔) เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของ การตั้งรับและเชิงรุก ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล

โดยมีประเด็นนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

นโยบายที่ ๑ : มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคม ทั้งในประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาระบบทวิภาคี ส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดการจัดการอาชีวศึกษาด้านความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและ

สถานประกอบการ โดยเฉพาะการศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชา ที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน และสิ่งสำคัญของการอาชีวศึกษาคือการปรับภาพลักษณ์ ทศนคติ และสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียน กลุ่มผู้ประกอบการและชุมชน ยุทธศาสตร์ต่อมาคือการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพ อาชีวศึกษาให้กับกลุ่มผู้อยู่นอกระบบ โดยการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้อยู่นอกระบบการศึกษา ให้สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ การส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและ ฝึกอบรมวิชาชีพตลอดชีวิตให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการและผู้อยู่นอกระบบ ส่งเสริม สนับสนุน อบรมวิชาชีพเพื่อการพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ และ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกประเด็น คือ พัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพ มีกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ การพัฒนาหลักสูตรให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นไปตามสมรรถนะของกรอบคุณวุฒิ วิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพตรงตามคุณวุฒิวิชาชีพ

นโยบายที่ ๒ : พัฒนาปริมาณและคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ด้านอาชีวศึกษา มีเป้าหมายสำคัญ คือ มีปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้าน อาชีวศึกษาพอเพียงต่อการจัดการศึกษาระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการและการฝึกอบรมวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ ทั้งยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมปริมาณครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา การส่งเสริมการศึกษาต่อ การฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน

นโยบายที่ ๓ : พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใหม่ โดยมีเป้าหมาย สำคัญ คือ สถานศึกษาของอาชีวศึกษามีมาตรฐานในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยความร่วมมือทาง วิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา สถานประกอบการทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมียุทธศาสตร์ ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ในการยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาของอาชีวศึกษาในด้านการจัดการเรียน การสอนในระดับ ปวช. ปวส.และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเพิ่มศักยภาพ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ วิชาชีพและฝึกอบรมวิชาชีพของชุมชน ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับสถานประกอบการ ในการเปิดสอนระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

นโยบายที่ ๔ : การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ เป้าหมาย คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะการบริหารอย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นเป็นหลักการ และแนวปฏิบัติที่เป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมในแต่ละบริบทของพื้นที่ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อม อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการควบคู่กันไปด้วย

๒.๘ โครงการต้นกล้าอาชีพ (เสริมทักษะ เพิ่มโอกาสให้อาชีพ)

โครงการต้นกล้าอาชีพ คือ โครงการของรัฐบาลเพื่อการพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงาน เพื่อสนับสนุนผู้ว่างงานและผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ ให้มีโอกาสมีงานทำมากขึ้น โดยผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ ความสามารถกลับไปทำงานในท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเอง ซึ่งเท่ากับเป็นการขับเคลื่อนและพัฒนาศักยภาพของชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้ประชาชนใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้ในระยะยาว เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้อีกด้วย

หลักการและเหตุผล : สืบเนื่องจากผลกระทบจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงเกิดการว่างงานขึ้น ทั้งเกิดจากการเลิกจ้าง ผู้สำเร็จการศึกษาใหม่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน และการว่างงานตามธรรมชาติ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มีแรงงานที่ว่างงานแล้วประมาณ ๕ แสนคน และคาดว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จะมีเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ คน ดังนั้น เพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงานรัฐบาลจึงกำหนดมาตรการส่งเสริมการจ้างงานในระยะสั้น การเร่งรัดบรรจุกำลังคนในตำแหน่งงานว่าง และการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อสร้างโอกาสในการมีงานทำขึ้น

โครงการเพิ่มศักยภาพผู้ว่างงานเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนนี้ จึงเป็นโครงการตามมาตรการเร่งด่วน ที่จะเพิ่มศักยภาพให้ผู้ว่างงานให้มีความสามารถและทักษะเพิ่มขึ้น มีความตื่นตัว รับรู้ในความสำคัญของการสร้างงาน สร้างธุรกิจในระดับ ชุมชนท้องถิ่น ผู้ผ่านการฝึกอบรมจะสามารถนำความรู้และทักษะกลับไปทำงานในภูมิลำเนาได้ หลักการในการฝึกอบรม จะคำนึงถึงภูมิลำเนาบ้านเกิด ครอบครัว พื้นความรู้และทักษะที่ได้รับจากการทำงานในอาชีพเดิม ภาค/จังหวัด และศักยภาพความเจริญในแต่ละเขตพื้นที่ทั้งด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม การฝึกอบรมจะเป็นการต่อยอดความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาความชำนาญเฉพาะทางในวิชาชีพ รองรับการกลับไปสร้างงาน ทำงานที่เป็นประโยชน์ในท้องถิ่นบ้านเกิด ซึ่งจะเชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนพัฒนาศักยภาพของ หมู่บ้านและชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงให้มีมาตรฐานและเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น เช่นการจัดทำวิสาหกิจชุมชน การเพิ่มผู้ประกอบการอิสระรายย่อยในชุมชนหรือพัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อคืนกลับเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและ/หรือมีทางเลือกใหม่เข้าสู่ภาค อุตสาหกรรมด้วยคุณภาพฝีมือแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และ/หรือปรับเปลี่ยนตนเองเป็นผู้ประกอบการ การตามความสนใจและความถนัด รวมทั้งมีความรู้ความสามารถด้านการเกษตรเพื่อยังชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงตน และครอบครัวอยู่อย่างมีความสุขได้ ในระยะยาวยังสามารถช่วยเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันของประเทศและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้อีกด้วย

กรอบความคิด : การพัฒนาศักยภาพของผู้ว่างงานให้มีความรู้และทักษะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อใช้ในการเลือกประกอบอาชีพ โดยโครงการเพิ่มศักยภาพผู้ว่างงานเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนจะเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และเสนอแนะแหล่งทุนเพื่อการ ประกอบอาชีพในชุมชนถิ่นกำเนิด ทั้งการเป็นผู้ประกอบการ การทำวิสาหกิจชุมชน การประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว เป็นการช่วยให้ผู้ว่างงานนำความสามารถกลับไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ช่วยยกระดับชุมชน และร่วมกันสร้างชุมชนที่ยั่งยืน ทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์ :

๑) เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพผู้ว่างงาน ผู้ที่กำลังอยู่ในข่ายจะถูกเลิกจ้างงาน ผู้ถูกเลิกจ้างงาน และผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ที่ยังไม่มี งานทำให้มีความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาความชำนาญเฉพาะทางในวิชาชีพต่าง ๆ ให้สามารถกลับไปสร้างงาน สร้างรายได้ สร้าง ประโยชน์ให้แก่หมู่บ้านชุมชนถิ่นกำเนิดได้

๒) เพื่อช่วยสนับสนุนผู้ว่างงาน ผู้ถูกเลิกจ้างงาน และผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ให้มีรายได้ในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อใช้เวลาให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง สามารถหาทางเลือกใหม่ ๆ ในการเลือกประกอบอาชีพ เพื่อรับผิดชอบตนเองและไม่เป็นภาระกับครอบครัวและสังคม

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้ว่างงาน จำนวนประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ คน โดยให้ความสำคัญกับผู้ที่ จะกลับภูมิลำเนา ก่อน แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

๑) ผู้ว่างงานสนใจฝึกอบรมอาชีพ รวมทั้งประชาชนผู้สนใจเข้ารับการอบรมปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำความรู้กลับไปใช้ในหมู่บ้านชุมชนท้องถิ่น

๒) ผู้ที่กำลังอยู่ในข่ายจะถูกเลิกจ้างงาน และภาคธุรกิจต้องการให้เพิ่มทักษะโดยมี ข้อตกลงให้ทำงานต่อหลังการฝึกอบรม

๓) ผู้ถูกเลิกจ้างแรงงานจากภาคอุตสาหกรรมและประมงจะเพิ่มพูนทักษะมากขึ้นและ หลากหลาย เพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานของตนเอง

๔) ผู้สำเร็จการศึกษา ให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ

สำหรับผู้ผ่านการคัดเลือกเข้ารับการฝึกอบรมจะได้ผลประโยชน์ ดังนี้

๑) ค่าเบี้ยเลี้ยงระหว่างการอบรม ๔,๘๐๐ บาท/คน/เดือนโดยเฉลี่ย จ่ายตามวันที่เข้า อบรมจริง จำนวน ๑๖๐ บาท/คน/วัน โดยผู้เข้าอบรมแต่ละคนต้องแสดงหลักฐานการรับเงินรายบุคคล

๒) ค่าพาหนะเดินทางระหว่างการอบรม ๗๒๐ บาท/คน/เดือน โดยเฉลี่ยจ่ายตามวันที่ เข้าอบรมจริง จำนวน ๓๐ บาท/คน/วันโดยผู้เข้าอบรมแต่ละคนต้องแสดงหลักฐานการรับเงินรายบุคคล

๓) ค่าพาหนะเดินทางมาเข้ารับการฝึกอบรมครั้งแรก ในอัตราเหมาจ่าย ๑,๐๐๐ บาท/คน

ในกรณีที่ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีความประสงค์จะกลับไปประกอบอาชีพที่บ้านเกิดจะได้รับ ผลประโยชน์ดังนี้

๑) เงินอุดหนุนเพื่อการประกอบอาชีพ จำนวน ๔,๘๐๐ บาท/คน/เดือน เป็นเวลาไม่เกิน ๓ เดือน ทั้งนี้ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารฯ

๒) ค่าพาหนะเดินทางกลับภูมิลำเนา เหมาจ่ายในอัตรา ๑,๐๐๐ บาท/คน ทั้งนี้ ต้อง ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารฯ และจะได้รับเงินค่าพาหนะเดินทางกลับภูมิลำเนา พร้อมกับเงิน อุดหนุนเพื่อการประกอบอาชีพในเดือนแรก โดยการรับรองการกลับไปทำงานในภูมิลำเนาจากฝ่าย ปกครองในพื้นที่ (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หรือประธานชุมชน และนายอำเภอ หรือผู้อำนวยการเขต หรือนายกเทศมนตรี หรือนายกเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี)

โครงการต้นกล้าอาชีพ (เสริมทักษะ เพิ่มโอกาสให้นาคต) ดังกล่าวเป็นโครงการที่ดี และเหมาะสมกับช่วงสถานการณ์ที่ประเทศเกิดปัญหาภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ หากประชาชนในประเทศ มีงานทำ มีรายได้และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ก็เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ช่วยให้ประเทศเจริญก้าวหน้า เป็นปึกแผ่น และมีความมั่นคง โดยที่โครงการดังกล่าวเป็นการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นสำหรับผู้ว่างงาน สนใจฝึกอบรมอาชีพ ผู้ที่กำลังอยู่ในข่ายจะถูกเลิกจ้างงาน ผู้ที่ถูกเลิกจ้างแรงงานจากภาคอุตสาหกรรม และประมงจะเพิ่มพูนทักษะ รวมทั้งผู้สำเร็จการศึกษาให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมี คุณภาพ ซึ่งจากสถานการณ์ของประเทศที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้สถานประกอบการส่วนหนึ่งจำเป็นต้องปิดกิจการลง อีกส่วนหนึ่งต้องลดอัตราค่าจ้างคนลงเพื่อประคอง ธุรกิจให้เดินต่อไปได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาการว่างงานและการตกงานตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้นับหมื่น นับแสนราย ซึ่งยังไม่รวมถึงนักศึกษาที่จะจบการศึกษาออกมาอีกในไม่กี่เดือนข้างหน้า และก็ยังไม่มี

แนวโน้มว่านักศึกษาที่จบใหม่จะเข้าสู่ระบบงานหรือการประกอบอาชีพที่มีความมั่นคงได้อย่างไร ดังนั้น หากกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้มีการอบรมอาชีพ หรือมีการอบรมเพื่อเสริมทักษะวิชาชีพในสาขาวิชาที่สามารถประกอบอาชีพอิสระได้แล้วนั้น จะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของผู้ว่างงาน ผู้ที่กำลังอยู่ในข่ายจะถูกเลิกจ้างงาน ผู้ที่ถูกเลิกจ้างแรงงานจากภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งผู้ที่เพิ่งจะสำเร็จการศึกษา ให้มีความรู้และทักษะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพอิสระที่สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับครอบครัวได้เป็นอย่างดี อีกทั้งจะสามารถยกระดับและพัฒนาอาชีพสู่การเป็นผู้ประกอบการรายย่อย เป็นเจ้าของกิจการ หรือเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็กได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

๒.๙ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยศัน พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อให้การจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยศัน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีคุณภาพได้มาตรฐาน จึงสมควรออก ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนรู้อ ตามหลักสูตรวิชาชีพพระยศัน อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงออกระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาว่าด้วยการจัดการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนรู้อตามหลักสูตรวิชาชีพพระยศัน พ.ศ. ๒๕๕๘ ไว้สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“หลักสูตร” หมายความว่า หลักสูตรพระยศันที่มีสมรรถนะอย่างน้อยหนึ่งหน่วย สมรรถนะและมีระยะเวลาในการเรียนไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง ที่ได้พัฒนาหลักสูตรและอนุมัติหลักสูตร โดยสถานศึกษา

“ประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะ” หมายความว่า คุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพพระยศันที่มีสมรรถนะอย่างน้อยหนึ่งหน่วยสมรรถนะและมี ระยะเวลาในการเรียนไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง ใช้อักษรย่อว่า “ปวพ.”

“สถานศึกษา” หมายความว่า วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่จัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยศัน

“หัวหน้าสถานศึกษา” หมายความว่า ผู้อำนวยการวิทยาลัยในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพพระยศัน

“นักศึกษา” หมายความว่า ผู้ที่ได้ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยศัน

“การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า การจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่น ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไข ของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

“สถานประกอบการ” หมายความว่า บริษัท ห้างหุ้นส่วน ร้าน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงาน ของรัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษา

“ครูที่ปรึกษา” หมายความว่า ครูที่สถานศึกษามอบหมายให้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ติดตามผลการเรียน และตักเตือน ดูแลความประพฤติของนักศึกษา

“วิทยากร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพตามหลักสูตร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สถานศึกษาเชิญเป็นผู้สอนหรือร่วมเป็นผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร วิชาชีพพระยะสั้น

ข้อ ๗ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเป็นการศึกษานอกระบบ โดยให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร ตามกรอบการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น โดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ ผู้ประกอบ อาชีพตามหลักสูตร สังคม ชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และคำนึงถึงการทำให้นักศึกษาจะนำไปใช้ประโยชน์ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพเสริม การเปลี่ยนอาชีพใหม่ การพัฒนางานในอาชีพเดิม การเข้าทดสอบมาตรฐานอาชีพ การเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน การเข้าศึกษาต่อในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือ สายปฏิบัติการ

ข้อ ๘ ให้สถานศึกษากำหนดระบบประกันคุณภาพหลักสูตรแต่ละหลักสูตรให้ชัดเจน อย่างน้อยประกอบด้วย ๔ ประเด็น คือ

- ๑) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา
- ๒) การบริหารหลักสูตร
- ๓) ทรัพยากรประกอบการจัดการศึกษา
- ๔) ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและชุมชน

ข้อ ๙ ให้สถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติหลักสูตรและจัดทำทะเบียนหลักสูตรของสถานศึกษา แล้วรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบภายใน ๓๐ วัน

ในกรณีที่สถานศึกษายกเลิกหลักสูตรใดหรือปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมหลักสูตรใดให้ สถานศึกษารายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ประกาศ ยกเลิกหลักสูตร หรือประกาศปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมหลักสูตร

ข้อ ๑๐ พื้นความรู้และคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าศึกษาในแต่ละหลักสูตรให้เป็นไปตามที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร

ข้อ ๑๑ ให้สถานศึกษาพิจารณารับสมัครและคัดเลือกเข้าเป็นนักศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและชุมชน และความพร้อมของสถานศึกษา

ข้อ ๑๒ สถานศึกษาอาจมีการตรวจร่างกายโดยแพทย์ปริญญา เฉพาะผู้ที่ได้รับการ คัดเลือกเข้าศึกษาในบางหลักสูตรได้

ข้อ ๑๓ ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษา จะมีสภาพเป็นนักศึกษาเมื่อได้ลงทะเบียนเข้า เรียนในหลักสูตรต่าง ๆ และชำระเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่สถานศึกษากำหนด โดยมีผู้ปกครอง ซึ่งสถานศึกษาเชื่อถือมาให้คำรับรองและทำหนังสือมอบตัว เว้นแต่นักศึกษาที่บรรลุนิติภาวะแล้ว สถานศึกษาอาจให้ผู้ปกครองมาให้คำรับรองและทำหนังสือมอบตัวหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๑๔ ให้สถานศึกษากำหนดวัน เวลาในการจัดการเรียนการสอนแต่ละหลักสูตรไว้ใน การรับสมัครเข้ารับการศึกษ

ข้อ ๑๕ ให้สถานศึกษาจัดกลุ่มการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสมกับหลักสูตร แต่ละหลักสูตร โดยมีจำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มไม่น้อยกว่า ๑๐ คน และไม่เกิน ๒๐ คน

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องจัดกลุ่มการเรียนรู้แตกต่างกันไปจากเกณฑ์ที่เกณฑ์ที่กำหนดให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา โดยให้คำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ข้อ ๒๑ ให้สถานศึกษาดำเนินการให้ครู วิทยากร จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ และจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายที่มุ่งเน้นสมรรถนะอาชีพเพื่อให้นักศึกษา ปฏิบัติได้จริง และบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในทุกหลักสูตร

ข้อ ๒๒ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครู วิทยากร กำหนดวิธีการวัดผลและ ประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสม และนำผลจากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนานักศึกษา

ข้อ ๒๓ ให้ครู วิทยากร แจกแจงวิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการ เรียนให้นักศึกษาทราบก่อนการจัดการเรียนการสอนด้วย

ข้อ ๒๔ นักศึกษาต้องมีเวลาเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนชั่วโมงการเรียน ของหลักสูตร จึงจะมีสิทธิได้รับการประเมินผลการเรียนเพื่อการสำเร็จการศึกษา

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างแท้จริง หัวหน้าสถานศึกษาอาจพิจารณาผ่อนผันเป็นราย ๆ ไป

ข้อ ๒๕ การประเมินผลการเรียนให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียน ดังนี้

- ๔.๐ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม
- ๓.๕ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
- ๓.๐ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี
- ๒.๕ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีพอใช้
- ๒.๐ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้
- ๑.๕ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์อ่อน
- ๑.๐ หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก
- ๐ หมายถึง ผลการเรียนต่ำเกณฑ์ (ตก)

ข้อ ๒๖ ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- ๑) เป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับการประเมินผลการเรียนเพื่อการสำเร็จการศึกษา
- ๒) เป็นผู้ที่ย่านเกณฑ์ประเมินทุกสมรรถนะของหลักสูตร
- ๓) เป็นผู้ที่ได้รับผลการเรียนตั้งแต่ ๑.๐ ขึ้นไป

ข้อ ๒๗ ให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียนและการสำเร็จการศึกษา

ข้อ ๒๘ สถานศึกษาต้องจัดให้มีเอกสารการศึกษา ดังต่อไปนี้

- ๑) ระเบียบแสดงผลการเรียนประจำตัวนักศึกษา
- ๒) รายงานผลการเรียนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น
- ๓) ประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะ

ข้อ ๒๙ ให้สถานศึกษาจัดทำประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะ และสำเนาแสดงผล การเรียนประจำตัวนักศึกษา มอบให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษา

๒.๑๐ หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพ

๒.๑๐.๑ วิทยาลัยสารพัดช่าง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ปี พ.ศ.๒๕๓๕ - ๒๕๓๙ ได้มีโครงการจัดตั้งวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีกจำนวน ๙๓ แห่ง เฉพาะโครงการจัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพ ระดับอำเภอ ๖๐ แห่ง วิทยาลัยสารพัดช่าง ๒๕ แห่ง และอีก ๘ แห่ง ในเบื้องต้น และขยายจัดตั้งวิทยาลัยสารพัดช่าง จนปัจจุบันมีวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน ๔๘ แห่ง กระจายอยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพ ไปสู่ท้องถิ่น สนับสนุนการพัฒนาชนบท เพื่อผลิตกำลังคนทางด้านวิชาชีพในระดับช่างกึ่งฝีมือ และช่างเทคนิค ให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ โดยที่วิทยาลัยสารพัดช่างทั่วประเทศจำนวน ๔๘ แห่ง ได้จัดการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งหลักสูตรในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และที่สำคัญมีการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โดยที่หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช ๒๕๕๘ เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สภาพเศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจและโอกาสของผู้เรียน เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ของประชาชนในประเทศการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. ๒๕๕๘ นี้ เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นสมรรถนะอาชีพ ตามความต้องการของสถานประกอบการและเจ้าของอาชีพ เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีสมรรถนะ ตามที่หลักสูตรกำหนด สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพเดิม เป็นอาชีพเสริม เปลี่ยนอาชีพใหม่ และหรือเพื่อการศึกษาต่อ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นดังกล่าว เป็นหลักสูตรที่ใช้ ระยะเวลาในการฝึกอบรมตั้งแต่ ๖ ชั่วโมงขึ้นไป โดยมีทั้งหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรเดิมและ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่ จำนวน ๒๔ สาขาวิชา ใน ๕ ประเภทวิชา คือ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปกรรม คหกรรม และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมจำนวนทั้งสิ้น ๕๙๘ หลักสูตร ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาได้นำไปใช้ในการจัดฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ตลอดจนใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทความต้องการกำลังคน ของพื้นที่ โดยแยกประเภทวิชาและสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

๑) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

- สาขาวิชาช่างยนต์
- สาขาวิชาช่างกลโรงงาน
- สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะ
- สาขาวิชาช่างไฟฟ้า
- สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์
- สาขาวิชาช่างก่อสร้าง
- สาขาวิชาช่างเครื่องทำความเย็น

๒) ประเภทวิชาคหกรรม

- สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย
- สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ
- สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

- สาขาวิชาคหกรรมธุรกิจ
- ๓) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม**
  - สาขาวิชาบัญชี
  - สาขาวิชาการขาย
  - สาขาวิชาการเลขานุการ
  - สาขาวิชาคอมพิวเตอร์
  - สาขาวิชาธุรกิจและการจัดการ
- ๔) ประเภทวิชาศิลปกรรม**
  - สาขาวิชาจิตรศิลป์
  - สาขาวิชาออกแบบ
  - สาขาวิชาทัศนกรรม
  - สาขาวิชาถ่ายภาพและวีดิทัศน์
  - สาขาวิชาเครื่องประดับและอัญมณี
  - สาขาวิชาดนตรี
  - สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟฟิก
  - สาขาวิชาพยากรณ์
- ๕) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**
  - สาขาวิชาการโรงแรม
  - สาขาวิชาการท่องเที่ยว
  - สาขาวิชาภาษาเพื่อการโรงแรมและการท่องเที่ยว
- ๖) ประเภทวิชาเกษตรกรรม**
  - สาขาวิชาพืชศาสตร์
  - สาขาวิชาสัตวศาสตร์
  - สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร
  - สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการเกษตร
- ๗) ประเภทวิชาประมง**
  - สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
  - สาขาวิชาแปรรูปสัตว์น้ำ
  - สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการประมง

๒.๑๐.๒ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ได้แสวงหาแนวทางและมาตรการในการช่วยเหลือทั้งแรงงานในระบบและแรงงานอิสระ ภายใต้ภารกิจของแต่ละหน่วยงาน จากผลกระทบดังกล่าว รวมถึงแรงงานที่ต้องหยุดงานจากสถานประกอบการหยุดกิจการชั่วคราว ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ และมีรายได้ระหว่างการฝึกอบรมด้วย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน จึงจัดโครงการฝึก

อาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในครัวเรือนขึ้น ตั้งเป้าดำเนินการกว่า ๗,๘๐๐ คน รวม ๓๙๐ รุ่น มีเบี้ยเลี้ยงให้ระหว่างการฝึกอบรม กระจายเป้าหมายไปยังทุกจังหวัดทั่วประเทศ

โดยการฝึกอาชีพดังกล่าว มีระยะเวลาการฝึกอบรม ๑๕ วัน สำหรับหลักสูตรที่ดำเนินการ เช่น การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ บาริสต้ามืออาชีพ การใช้สมาร์ทโฟนสร้างยอดขาย การประกอบธุรกิจกาแฟ การประกอบอาหาร และการทำขนม เป็นต้น ระหว่างฝึกอบรมจะได้รับเบี้ยเลี้ยงวันละ ๑๕๐ บาท เพื่อให้ผู้ที่เข้าฝึกอบรมจะได้รับความรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพอิสระและมีรายได้สำหรับใช้จ่ายในครอบครัวด้วย สำหรับกลุ่มแรงงานในระบบ จะมีหลักสูตรการฝึกอบรมทั้ง Up-skill และ Re-skill พร้อมเสริมทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และทักษะด้านอื่น ๆ ตามความต้องการของสถานประกอบการ มีเป้าหมายดำเนินการอีก ๗,๐๐๐ คน ทั้งนี้ จะพิจารณาสาขาที่ฝึกอบรมตามความต้องการของแต่ละพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

อีกทั้งกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน เปิดโอกาสให้เรียนฟรี ๑๕ ทักษะอาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการสูง ประกอบด้วยหลักสูตรต่อไปนี้ ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ ช่างซ่อมรถยนต์ ช่างเชื่อมไฟฟ้า ช่างเชื่อมอาร์กโลหะด้วยมือ ช่างซ่อมเครื่องรับโทรทัศน์ การตรวจซ่อมโน้ตบุ๊ก และไมโครคอมพิวเตอร์ การประกอบอาหารไทย ช่างขับรถยก ช่างเครื่องปรับอากาศ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี ช่างพ่นสีรถยนต์ ช่างไฟฟ้าในอาคาร แกละอาชีพอิสระ ได้แก่ วิธีทำดอกไม้จันทน์ (ดอกดารารัตน์) วิธีการปั้นโอ่งซีเมนต์ การฉีกูรูปภาพบนชิ้นงานไม้ (เดคูพาจ) เป็นต้น

ภาพที่ ๒.๑ กลุ่มอาชีพที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน จัดอบรม

นอกเหนือจากหลักสูตรการฝึกอบรมข้างต้นแล้วนั้น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ยังมีวิทยาลัยการแรงงานเป็นหน่วยงานหลักที่ดำเนินการพัฒนาบุคลากรของประเทศ ให้มีความรู้พิเศษเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อการทำงานของแรงงาน โดยเพิ่มทักษะอาชีพเฉพาะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาต่างประเทศที่จะนำไปใช้สำหรับการทำงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยได้กำหนดกิจกรรมการพัฒนาฝีมือแรงงานออกเป็น ๓ หมวด การฝึก ดังนี้ การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศ การฝึกอบรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการอบรมอาชีพเฉพาะทาง นอกจากนี้จะมีการเปิดอบรมที่ให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสเข้าไปเรียนฝึกอาชีพแล้ว วิทยาลัยการแรงงาน ยังมีให้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน นวดแผนไทย คอมพิวเตอร์ และอาหารไทย อีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน กรุงเทพมหานคร (วัดธาตุทอง) หรือศูนย์ฝึกอาชีพ วัดธาตุทอง เป็นศูนย์ที่ขึ้นตรงต่อกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ซึ่งบทบาทหน้าที่ก็เน้นไปทางด้านฝึกอาชีพให้กับประชาชนให้ตรงต่อตลาดแรงงานจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ทางด้านวิชาชีพระยะสั้น รวมไปถึงการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานด้านต่าง ๆ วิชาชีพที่จัดฝึกอบรมก็มีมากมาย อาทิ วิชาช่างต่าง ๆ การอบรมด้านภาษาต่างประเทศ การอบรมด้านอาหาร และวิชาชีพอื่น ๆ โดยที่แต่ละหลักสูตรการอบรมนั้น จะจัดอบรมฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาว ผู้ฝึกอบรมแล้วจะได้รับใบประกาศนียบัตร พร้อมนำไปประกอบวิชาชีพ และประกอบธุรกิจเลี้ยงดูครอบครัวได้ทันที

๒.๑๐.๓ ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งให้การศึกษาด้านวิชาชีพ ซึ่งในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสังคม ช่วยเหลือผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อในเวลาปกติ ผู้ว่างงานและผู้ถูกเลิกจ้างงานได้มีโอกาสศึกษาต่อด้านวิชาชีพ ตามความถนัด ความสามารถ ความต้องการของผู้เรียน เพื่อจะได้นำความรู้ไปประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แบ่งการเรียนการสอนออกเป็น ๓ รุ่น ดังนี้

รุ่นที่ ๑ ระหว่างเดือนพฤษภาคม – เดือนสิงหาคม

รุ่นที่ ๒ ระหว่างเดือนกันยายน – เดือนธันวาคม

รุ่นที่ ๓ ระหว่างเดือนธันวาคม – เดือนมีนาคม

ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เปิดสอน ๓ รอบ คือ ภาคเช้า เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ภาคบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. และ ภาคค่ำ เวลา ๑๗.๐๐ – ๒๐.๐๐ น.

ปัจจุบัน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ แห่ง ดังนี้

- ๑) โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง ๑)
- ๒) โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (บางรัก)
- ๓) โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง ๒)
- ๔) โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (บ่อนไก่)
- ๕) โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (อาทร สังฆะวัฒนะ)
- ๖) โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (หลวงพ่อดำ ๑ ชุติณธโร อุปลัมภ์)
- ๗) โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (คลองเตย)
- ๘) โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (ม้วน บำรุงศิลป์)
- ๙) โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (หนองจอก)
- ๑๐) โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (กาญจนสิงหาสน์ อุปลัมภ์)

สาขาวิชาที่เปิดสอน

๑) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

สาขาวิชาช่างยนต์ ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ รถจักรยานยนต์ เครื่องยนต์แก๊สโซลีนไฟฟ้ารถยนต์ เครื่องจักรยานยนต์ ไฟฟ้ารองรับน้ำหนักและห้ามล้อจักรยานยนต์ ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ ไฟฟ้ารถยนต์งานเครื่องยนต์แก๊สโซลีน งานเครื่องยนต์ดีเซล งานปรับอากาศรถยนต์ งานไฟฟ้ารถยนต์ งานเครื่องล่างรถยนต์ งานส่งกำลังรถยนต์ งานเครื่องยนต์แก๊สโซลีนหัวฉีด และงานติดตั้งแก๊สรถยนต์

สาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ ช่างเครื่องเสียง-วิทยุ ช่างเครื่องเสียง ช่างโทรทัศน์ชั้นต้น ช่างโทรศัพท์เคลื่อนที่ ช่างซ่อมโทรทัศน์ และช่างเครื่องขยายเสียง

สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ เดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในอาคาร ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อน ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าชนิดมอเตอร์ เครื่องปรับอากาศ การพันมอเตอร์ การควบคุมมอเตอร์ เครื่องทำความเย็นและปรับอากาศ และเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในอาคาร

สาขาวิชาช่างเครื่องเรือนไม้ ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ เครื่องเรือนห้องนั่งเล่น

๒) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ พิมพ์ดีดไทยและคอมพิวเตอร์เบื้องต้น พิมพ์ดีดอังกฤษและคอมพิวเตอร์เบื้องต้น อินเทอร์เน็ตและการสร้างเว็บไซต์ การใช้งานโมบายเทคโนโลยี พิมพ์ดีดและคอมพิวเตอร์เบื้องต้น

สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ภาษาอังกฤษในงานธุรกิจบริการ ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ภาษาจีนในงานธุรกิจบริการ ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร ภาษาเกาหลีเพื่อการสื่อสาร ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารในงานอาชีพ ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในงานอาชีพ

๓) ประเภทวิชาคหกรรม

สาขาวิชาแฟชั่นและสิ่งทอ ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ เสื้อผ้าสตรี ระดับ ๑ - ๗ สร้างแบบเสื้อผ้าสตรี ระดับ ๑ - ๒ ชุดสูทสตรี ระดับ ๑ ออกแบบแฟชั่น ระดับ ๑ ชุดโอกาสพิเศษ ระดับ ๑ ชุดชั้นในในสตรี เสื้อผ้าบุรุษ ระดับ ๑ ผลิตภัณฑ์งานผ้า เสื้อสตรี เสื้อผ้าเพื่อการค้า ตัดเย็บกระโปรงสตรี และชุดติดกัน

สาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องนุ่งห่ม ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ อุตสาหกรรมเสื้อผ้าบุรุษ อุตสาหกรรมกางเกงบุรุษ อุตสาหกรรมเสื้อผ้ายัด และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าเด็ก

สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ ขนมอบ อาหารไทย อาหารนานาชาติ และขนมไทย

สาขาวิชาศิลปประดิษฐ์ ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ จัดดอกไม้ ใบบทองและแกะสลัก งานศิลปะประดิษฐ์ตามสมัยนิยม และจัดดอกไม้เพื่ออาชีพ

สาขาวิชาเสริมสวย ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ แต่งผมสตรี
ชอยผมสตรี แต่งหน้า แต่งเล็บ ม้วนผมเกล้าผม

สาขาวิชาตัดผมสุภาพบุรุษ ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ ตัดผม
สุภาพบุรุษ และชอยผมสุภาพบุรุษ

สาขาวิชาการตัดแต่งขนสุนัข ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ การตัด
แต่งขนสุนัข

๔) ประเภทวิชาศิลปกรรม

สาขาวิชาศิลปหัตถกรรมและเครื่องประดับ ประกอบไปด้วยสาขางาน
ต่าง ๆ อาทิ การทำตัวเรือนรูปพรรณและเครื่องประดับ การทำตัวเรือนเครื่องประดับ การตรวจสอบและ
วิเคราะห์อัญมณี การเจียรระโนพลอย

สาขาวิชาศิลปะการดนตรี ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ คีบอร์ด
กีตาร์ และการขับร้อง

สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ บาติก

๕) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สาขานวดแผนไทยประยุกต์ ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ นวดแผนไทย
เพื่อสุขภาพ นวดน้ำมันหอมระเหย และนวดฝ่าเท้า

๖) ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบไปด้วยสาขางานต่าง ๆ อาทิ ช่างซ่อม
คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย คอมพิวเตอร์กราฟิกและแอนิเมชัน อินเทอร์เน็ตสำหรับงานอีคอมเมิร์ซ
การผลิตสื่อภาพยนตร์ด้วยระบบดิจิทัล คอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์
และระบบสารสนเทศเพื่องานอาชีพ และการผลิตเห็ดเพื่อการค้า

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ประกอบไปด้วย ค่าสมัครเรียน หลักสูตรละ ๑๐๕ บาท
ยกเว้น หลักสูตรคอมพิวเตอร์และสปา ๓๐๕ บาท

ในยุคที่มีการแข่งขันในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการศึกษาและการทำงาน
อัตราการว่างงานของประชากรในประเทศไทยก็เพิ่มสูงขึ้น ทางออกที่ดีที่สุดคือการหาความรู้ติดตัว และ
พัฒนาทักษะทางด้านวิชาชีพ ที่ตรงต่อตลาดแรงงาน โดยในส่วนของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ยังมีศูนย์ฝึก
อาชีพกรุงเทพมหานครที่จัดการอบรมฟรี สำหรับผู้ประสงค์ต้องการเข้าสู่การประกอบอาชีพ โดยมี
หลักสูตรให้เลือกเรียนมากมาย และรับประกันได้ว่าผู้ที่เรียนจบ จะสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับ
ไปประกอบอาชีพได้ทันที ดังนี้

๑) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร วัฒนธรรมมงคล (ฝึกอาชีพฟรี) มีหลากหลาย
วิชาที่เปิดสอน เพื่อเป็นตัวเลือกตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ผู้สนใจอบรมอาชีพสามารถ
ตรวจสอบหลักสูตรเรียนฟรีต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑.๑) หลักสูตร ๘๐ ชั่วโมง (๑ เดือน) เรียนวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาเรียน
๐๙.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. วิชาที่เปิดสอน อาหารว่าง เบเกอรี่ การแปรรูปอาหารและสมุนไพร อาหารคาว
ศิลป์ประดิษฐ์ (ดอกไม้ดิน ดอกไม้ถุงน่อง) นวดแผนโบราณ นวดฝ่าเท้า การจัดดอกไม้สด ร้อยลูกปัด และ
คอมพิวเตอร์ (การใช้โปรแกรม)

๑.๒) หลักสูตร ๑๖๐ ชั่วโมง (๒ เดือน) เรียนวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. วิชาที่เปิดสอน เสริมสวย ระดับ ๑ ตัดผมสุภาพบุรุษ ระดับ ๑ ตัดเย็บเสื้อผ้า ระดับ ๑ และการสร้างแบบเสื้อผ้า (แพทเทิร์น)

๑.๓) หลักสูตรเรียน ๔๐ ชั่วโมง (๑ เดือน) เรียน วันอาทิตย์ เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. วิชาที่เปิดสอน แกะสลักกระจกและกรอรูปวิทยาศาสตร์

๑.๔) หลักสูตรเรียน ๘๐ ชั่วโมง (๔ เดือน)

๑.๔.๑) หลักสูตรเรียน ๔ เดือน วันเสาร์ เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. วิชาที่เปิดสอน อาหารว่าง เบเกอรี่ อาหารคาว แพทเทิร์น ศิลปประดิษฐ์ (ปั้นดอกไม้จากดินไทย) ดอกไม้จากถุ่นอง แกะสลักผักและผลไม้ ร้อยลูกปัด ผ้าบาติก นวดแผนโบราณ นวดฝ่าเท้า สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ คอมพิวเตอร์ (การใช้โปรแกรม) ซ่อมโทรศัพท์มือถือ แปรรูปอาหารและสมุนไพร และเพ้นท์ผ้า

๑.๔.๒) หลักสูตรเรียน ๔ เดือน วันอาทิตย์ เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. วิชาที่เปิดสอน อาหารว่าง เบเกอรี่ อาหารคาว แพทเทิร์น ศิลปประดิษฐ์ (ปั้นดอกไม้จากดินไทย) ดอกไม้ผ้าระบายสี การจัดดอกไม้สด ร้อยลูกปัด ผ้าบาติก นวดแผนโบราณ นวดฝ่าเท้า สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ คอมพิวเตอร์ (การใช้โปรแกรม) ซ่อมโทรศัพท์มือถือ แปรรูปอาหารและสมุนไพร และเพ้นท์ผ้า

๑.๕) หลักสูตรเรียน ๑๒๕ ชั่วโมง (๖ เดือน) เรียน วันเสาร์/อาทิตย์ เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.

๑.๕.๑) หลักสูตรเรียน ๖ เดือน วันเสาร์ วิชาที่เปิดสอน ช่างซ่อมคอมพิวเตอร์ (สอบประเมินความรู้พื้นฐาน) ช่างไฟฟ้า ช่างซ่อมโทรทัศน์ (ต้องมีความรู้พื้นฐานวิชาซ่อมวิทยุ) ช่างซ่อมวิทยุ เสริมสวย ระดับ ๑ ตัดผมสุภาพบุรุษ ระดับ ๑ และตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ระดับ ๑

๑.๕.๒) หลักสูตรเรียน ๖ เดือน วันอาทิตย์ วิชาที่เปิดสอน ช่างซ่อมคอมพิวเตอร์ (สอบประเมินความรู้พื้นฐาน) ช่างไฟฟ้า ช่างซ่อมโทรทัศน์ (ต้องมีความรู้พื้นฐานวิชาซ่อมวิทยุ) ช่างซ่อมวิทยุ เสริมสวยระดับ ๑ ตัดผมสุภาพบุรุษ ระดับ ๑ และตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ระดับ ๑

๒) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สนวนลุมพินี (ฝึกอาชีพฟรี)

หลักสูตรและเวลาเรียน

หลักสูตร จันทร์-ศุกร์ เรียน ๑ เดือน (๘๐ ชั่วโมง) เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.

หลักสูตร จันทร์-ศุกร์ เรียน ๒ เดือน (๑๖๐ ชั่วโมง) เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.

หลักสูตร เสาร์ และ อาทิตย์ เรียน ๒ เดือน

หลักสูตร เสาร์ หรือ อาทิตย์ เรียน ๖ เดือน (เลือกเรียนเสาร์ หรืออาทิตย์ ๑ วัน)

หลักสูตร รอบค่ำ ช่วงเวลาอบรม ๑๗.๐๐-๒๐.๐๐ น.

โดยที่ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (สวนลุมพินี) มีวิชาให้เลือกเรียนมากมาย อาทิ เช่น แพทเทิร์น เย็บจักรอุตสาหกรรม เสริมสวย ระดับ ๑ ระดับ ๒ เทคนิคการแต่งหน้า ตัดผมชาย ระดับ ๑ ระดับ ๒ ตัดเสื้อผ้าสตรี ระดับ ๑ ระดับ ๒ ดอกไม้ดินหอม ถักแก้ว ตึกตาโครเซตต์ เพ้นท์ผ้า บาติก - มัดย้อม จัดดอกไม้สด ปั้นอาหารจิ๋ว ประติมากรรมจากดินหอม ร้อยลูกปัด นวดแผนไทย กรอรูปวิทยาศาสตร์ ผลิตภัณฑ์จากเชือก (มาคราเม่) คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ดีไซน์ ช่างซ่อมจักร

อุตสาหกรรม ช่างซ่อมวิดีโอ – ซีดี ช่างซ่อมคอมพิวเตอร์ ตัดเสื้อสุทชาย ช่างซ่อมเน็ตบุ๊ก ตัดเสื้อและ
กางเกงชาย ช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า เย็บจักรอุตสาหกรรม ช่างซ่อมซ่อมโทรทัศน์ ช่างซ่อมไฟฟ้า และช่าง
ติดตั้งงานรับสัญญาณดาวเทียมและกล้องวงจรปิด

๓) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร วัชรจรรยาวาส (ฝึกอาชีพฟรี)

หลักสูตรและเวลาเรียน

หลักสูตร ๑ เดือน วันจันทร์-ศุกร์ (๘๐ ชั่วโมง) เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.

หลักสูตร ๒ เดือน วันจันทร์-ศุกร์ (๑๖๐ ชั่วโมง) เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.

หลักสูตร ๔ เดือน วันเสาร์/อาทิตย์ (๘๐ ชั่วโมง) เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.

หลักสูตร ๖ เดือน วันเสาร์/อาทิตย์ (๑๒๕ ชั่วโมง) เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.

วิชาที่เปิดสอนของศูนย์ฝึกอาชีพวัชรจรรยาวาส ก็มีมากมาย อาทิ เช่น ตัดผม
สุภาพบุรุษ ระดับ ๑ ระดับ ๒ เสริมสวย ระดับ ๑ ระดับ ๒ ศิลปประดิษฐ์ สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้
สมุนไพร ช่างไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ ช่างซ่อมวิดีโอ พันท์แก้ว ช่างกระจก พิมพ์ดีดไทย-อังกฤษ ผ้าบาติก
จัดดอกไม้สด ดอกไม้ผ้าระบายสี ช่างซ่อมคอมพิวเตอร์ ตัดเสื้อสตรีหลักชั้นต้นระดับ ๑ ระดับ ๒ การสร้าง
แพทเทิร์น นวดแผนโบราณ ตัดเสื้อกางเกงชาย ตัดเสื้อสุทชาย –หญิง กรอบรูปวิทยาศาสตร์ เย็บจักร
อุตสาหกรรมดีไซน์ ช่างวิทยุ ระดับ ๑ ระดับ ๒ ช่างซ่อมโทรทัศน์สี-ขาวดำ แกะสลักผัก-ผลไม้ และงาน
ใบตอง อาหารว่าง –อาหารคาว เบเกอรี่ และดนตรีไทย

๔) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร บางพลัด (อบรมอาชีพฟรี)

หลักสูตรและเวลาเรียน

รุ่นที่ ๑ รับสมัคร ๑-๓๐ กันยายน เรียน ตุลาคม – พฤศจิกายน

รุ่นที่ ๒ รับสมัคร ๑-๓๐ พฤศจิกายน เรียน ธันวาคม-มกราคม

รุ่นที่ ๓ รับสมัคร ๑-๓๑ มกราคม เรียน กุมภาพันธ์-มีนาคม

รุ่นที่ ๔ สมัคร ๑-๓๐ เมษายน เรียน พฤษภาคม-มิถุนายน

รุ่นที่ ๕ รับสมัคร ๑-๓๐ มิถุนายน เรียน กรกฎาคม-สิงหาคม

ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร บางพลัด เปิดสอนในสาขาอาชีพต่าง ๆ อาทิ
คอมพิวเตอร์ ระดับ ๑ ระดับ ๒ เทียนแฟนซี นวดแผนไทย บาติกและมัดย้อม สมุนไพร ดอกไม้จากดินไทย
การออกแบบเครื่องประดับสตรี อาหารคาว-อาหารว่าง การทำพวงมาลัยดอกไม้สดและบายศรี เบเกอรี่
ซ่อมเครื่องมือสื่อสาร (โทรศัพท์มือถือ) อาหารนานาชาติ สร้างแพทเทิร์น เสริมสวย ระดับ ๑ ตัดผมชาย
ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี และเย็บจักรอุตสาหกรรม

๕) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (เขตมีนบุรี) หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า ศูนย์ฝึก

อาชีพ จตุจักร ๒ สำหรับวิชาที่เปิดสอนให้เรียนฝึกอาชีพฟรี อาทิ ดอกไม้ประดิษฐ์เพื่อการค้า ขนมไทย
ตัดเสื้อสตรีระดับ ๑ ระดับ ๒ ศิลปประดิษฐ์ กัดลายกระจกและพันทราย ช่อมคอมพิวเตอร์ กรอบรูปและ
กรอบวิทยาศาสตร์ แปรรูปสมุนไพร เครื่องปั้นดินเผาและเซรามิก ศิลปะประยุกต์และการทำผ้าบาติก
การจัดดอกไม้พื้นฐานและ ประยุกต์ในการประกอบอาชีพ เสริมสวย ระดับ ๑ ระดับ ๒ ตัดผมสุภาพบุรุษ
ระดับ ๑ ระดับ ๒ อาหารว่าง เบเกอรี่ นวดแผนไทย/โบราณ – นวดสปา และอาหารไทย เป็นต้น

๖) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร วัดสุทธาวาส บางกอกน้อย (ฝึกอาชีพฟรี)

ศูนย์เรียนฝึกอาชีพฟรีวัดสุทธาวาส บางกอกน้อย เปิดสอนให้เรียนฝึกอาชีพฟรี
อาทิ ตัดเย็บเสื้อผ้า ระดับ ๑ ระดับ ๒ เสริมสวย ระดับ ๑ ระดับ ๒ ตัดผมสุภาพบุรุษ ระดับ ๑ ระดับ ๒

นวดแผนไทย อาหารคาว อาหารว่าง ขนมไทย เบเกอรี่ ซ่อมคอมพิวเตอร์ ซ่อมโทรศัพท์มือถือ ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างซ่อมโทรทัศน์ ช่างซ่อมวิทยุและเครื่องขยายเสียง ดอกไม้ดิน จัดดอกไม้สด แกะสลัก และงานใบตอง ดอกไม้ผ้า ไยบัว เกล็ดปลา พานพุ่ม บายศรี สิ่งประดิษฐ์จากกระดาษสา แผ่นผ้า แผ่นแก้ว ไม้ร้อยลูกปัด สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ สานผักตบชวา บาดิก-มัดย้อม วาดรูป กรอบรูป กัดลายกระจก และเทียนแพนซี

๗) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จตุจักร (สำนักงานเขตจตุจักร)

ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จตุจักร (สำนักงานเขตจตุจักร) วิชาที่ศูนย์ฝึกอาชีพจตุจักร เปิดสอนให้เรียนฝึกอาชีพฟรี อาทิ ตัดผมสุภาพบุรุษ เสริมสวย สิ่งประดิษฐ์ นวดแผนไทย ดอกไม้ไยบัว เทียนแพนซี แผ่นแก้ว กระจก เบเกอรี่ ดอกไม้จากดินหอม แกะสลักผักและผลไม้ อาหารว่าง และอาหารคาว

๘) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร บางกะปิ

ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร บางกะปิ จัดฝึกอาชีพฟรีในหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

(๑) หลักสูตร ๑ เดือน (๘๐ ชั่วโมง) เรียนวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๔.๐๐ น. รายการวิชาที่เปิดสอน ซ่อมโทรศัพท์มือถือ ซ่อมคอมพิวเตอร์ นวดแผนไทย เบเกอรี่ อาหารคาว อาหารว่าง จัดดอกไม้สดและดอกไม้อบแห้ง ดอกไม้ดินญี่ปุ่น ร้อยลูกปัด ถักเชือกเมคราเม่ แผ่นเล็บ เทคนิคการตัดซอย

(๒) หลักสูตร ๒ เดือน (๑๖๐ ชั่วโมง) เรียนวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๔.๐๐ น. รายการวิชาที่เปิดสอน เสริมสวย ตัดผมชาย ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ระดับ ๑ และ ๒ และสร้างแบบเสื้อผ้า (แพทเทิร์น)

(๓) หลักสูตร ๒ เดือน (๘๐ ชั่วโมง) เรียนวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. รายการวิชาที่เปิดสอน ซ่อมโทรศัพท์มือถือ ซ่อมคอมพิวเตอร์ นวดแผนไทย เบเกอรี่ อาหารคาว อาหารว่าง ดอกไม้ดินญี่ปุ่น ช่างทำรองเท้าและกระเป๋าสตรี แผ่นเล็บ ผ้าบาดิก ดอกไม้ไยบัว/เมคราเม่ แกะสลักผัก-ผลไม้ ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าพื้นฐาน กรอบรูป-กัดลายกระจก และอัดกรอบพระพลาสติกกันน้ำ

(๔) หลักสูตร ๔ เดือน (๘๐ ชั่วโมง) เรียนวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. รายการวิชาที่เปิดสอน เสริมสวย ตัดผมชาย ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี และสร้างแบบเสื้อผ้า (แพทเทิร์น)

๙) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เขตสะพานสูง

ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เขตสะพานสูง สามารถเลือกเรียนได้ตามความสะดวก ทั้งวันธรรมดาและวันหยุด โดยเปิดฝึกอบรมในวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐-๑๔.๐๐ น. และวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพประกอบไปด้วยวิชาต่าง ๆ ดังนี้

(๑) หลักสูตร ๘๐ ชั่วโมง ได้แก่ นวดสปาหน้า คอมพิวเตอร์เบื้องต้น อาหารคาว-หวาน เบเกอรี่ นวดน้ำมันอโรมา ศิลปประดิษฐ์ ซ่อมคอมพิวเตอร์ ซ่อมโทรศัพท์มือถือและซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า

(๒) หลักสูตร ๑๖๐ ชั่วโมง ได้แก่ ตัดผมชาย ตัดเย็บเสื้อผ้า นวดแผนไทย และสร้างแบบเสื้อผ้า (แพทเทิร์น)

๑๐) ศูนย์ฝึกอาชีพวัดด่าน พระราม ๓ (เขตนานนา)

ศูนย์ฝึกอาชีพวัดด่าน พระราม ๓ เขตนานนา เป็นอีกหนึ่งศูนย์ฝึกอาชีพของกรุงเทพมหานคร อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของ กองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร โดยที่ศูนย์ได้จัดฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้นให้กับประชาชน ได้เรียนฝึกอาชีพฟรี ดังนี้

(๑) หลักสูตร ๘๐ ชั่วโมง (๒ เดือน) เรียนทุกวันเสาร์-อาทิตย์ / เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. ได้แก่ เทียนแพนซี นวดแผนไทย ถักโครเชต์ ร้อยลูกปัด ของชำร่วย จัดดอกไม้สด กล้วย บายศรี ดอกไม้ประดิษฐ์ ไยบัว วิชางานเพ้นท์ ผ้า ศิลปะการวาดภาพ ซ่อมโทรศัพท์มือถือ

(๒) หลักสูตร ๑๖๐ ชั่วโมง (๔ เดือน) เรียนทุกวันเสาร์-อาทิตย์ / เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. ได้แก่ เสริมสวย ตัดผมชาย ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี เย็บจักรอุตสาหกรรม และแพทเทิร์น

๑๑) ศูนย์ฝึกอาชีพครบวงจร อาคารโกลด์ มาร์เก็ต (เขตจตุจักร)

ศูนย์แห่งนี้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของ กองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร ซึ่งทางศูนย์ได้จัดฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้นให้กับผู้ที่สนใจได้เรียนฟรี ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้แก่

(๑) หลักสูตร ๑ เดือน ฝึกอบรม ๘๐ ชั่วโมง ได้แก่ วิชาซ่อมคอมพิวเตอร์ วิชาแปรรูปสมุนไพร วิชางานเพ้นท์ วิชาศิลปะวาดถัก วิชาเพ้นท์เล็บ วิชาร้อยลูกปัด-เมคราเม่ วิชาศิลปะการวาดภาพ วิชาศิลปะประดิษฐ์และบรรจุภัณฑ์

(๒) หลักสูตร ๒ เดือน ฝึกอบรม ๑๖๐ ชั่วโมง ได้แก่ วิชาตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี

๑๒) ศูนย์ฝึกอาชีพตลาดนัดธนบุรี (สนามหลวง ๒)

ศูนย์ฝึกอาชีพตลาดนัดธนบุรี (สนามหลวง ๒) เขตทวีวัฒนา อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร ได้จัดฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไปได้เรียนฟรี ดังนี้

(๑) หลักสูตร ๘๐ ชั่วโมง (๒ เดือน) เรียนทุกวันเสาร์-อาทิตย์ / เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. ได้แก่ ซ่อมคอมพิวเตอร์ ซ่อมโทรศัพท์มือถือ นวดแผนไทย วิชางานเพ้นท์ (โพลีคาร์ต) วิชาเพ้นท์เล็บ ดอกไม้ดิน ร้อยลูกปัด ถักเชือกเมคราเม่ ทำกรอบรูป แปรรูปสมุนไพร วิชาผ้าบาติก-มัดย้อม วิชาดอกไม้ประดิษฐ์ และวิชากัดลายกระจก

(๒) หลักสูตร ๑๖๐ ชั่วโมง (๔ เดือน) เรียนทุกวันเสาร์-อาทิตย์ / เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. ได้แก่ เสริมสวย ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี และตัดผมชาย

๑๓) ศูนย์ฝึกอาชีพครบวงจร ศูนย์การค้าไอที สแควร์ เขตหลักสี่

ศูนย์ฝึกอาชีพครบวงจร ศูนย์การค้าไอที สแควร์ เขตหลักสี่ เปิดอบรมอาชีพฟรี ในวันเสาร์ - อาทิตย์ เหมาะกับผู้ที่สนใจฝึกอาชีพเสริมและมีเวลาในวันหยุด สำหรับหลักสูตรที่ศูนย์ฝึกอาชีพครบวงจร หลักสูตรที่เปิดให้เรียน ๘๐ ชั่วโมง ๒ เดือน เรียนวันเสาร์และวันอาทิตย์ และเรียนในเวลา ๑๑.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. วิชาชีพที่เปิดอบรม ได้แก่ วิชาแกะสลักและจัดดอกไม้ วิชาศิลปะวาดถัก วิชาของชำร่วย วิชางานเพ้นท์ และวิชาปั้นของจิ๋ว (งานโมเดลต่าง ๆ)

๑๔) ศูนย์ฝึกอาชีพตลาดสุขนครสวัสดิ์ (ซอยลาดพร้าว ๗๑)

ศูนย์ฝึกอาชีพตลาดสุขนครสวัสดิ์ ซอยลาดพร้าว ๗๑ เขตลาดพร้าว เป็นศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาสังคม เป็นศูนย์ที่ได้จัดฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้นให้กับประชาชนที่สนใจนำความรู้ไปประกอบอาชีพเสริม ในหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

(๑) หลักสูตร ๘๐ ชั่วโมง (๑ เดือน) เรียนวันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา ๑๑.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ได้แก่ ซ่อมคอมพิวเตอร์ ซ่อมโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์เบื้องต้น งานศิลปะการต่อผ้า เทียนแพนซี - ของชำร่วย พันธุ์เล็บ ร้อยลูกปัด - เมคราเม่ แกะสลักและงานใบตอง ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา นวดแผนไทย เบเกอรี่และอาหารว่าง และ

(๒) หลักสูตร ๑๖๐ ชั่วโมง (๒ เดือน) ได้แก่ ช่างเสริมสวย

(๓) หลักสูตร ๘๐ ชั่วโมง (๒ เดือน) เรียนวันเสาร์ - วันอาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. ได้แก่ ซ่อมคอมพิวเตอร์ ซ่อมโทรศัพท์มือถือ ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา เทียนแพนซี กรอบรูป พื้นฐานการเขียนภาพ ผ้าบาติก แกะสลักและงานใบตอง ศิลปะการต่อผ้า ศิลปะการวาดภาพ นวดแผนไทย เบเกอรี่และอาหารว่าง

(๔) หลักสูตร ๑๖๐ ชั่วโมง (๔ เดือน) ได้แก่ ช่างเสริมสวย

๑๕) ศูนย์ฝึกอาชีพวัดรางบัว (ซอยเพชรเกษม ๓๗ เขตภาษีเจริญ)

ศูนย์ฝึกอาชีพวัดรางบัว (ซอยเพชรเกษม ๓๗) เขตภาษีเจริญ อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของ กองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร ทางศูนย์ได้จัดหลักสูตรฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้นให้กับผู้ที่สนใจเข้ารับการฝึกอาชีพฟรี ดังนี้

(๑) หลักสูตรอบรม ๘๐ ชั่วโมง (๒ เดือน) เปิดสอนในวันวันเสาร์-อาทิตย์ เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. ในวิชาชีพต่าง ๆ ได้แก่ วิชาดอกไม้ประดิษฐ์ วิชาขนาดแผนไทย วิชาจัดดอกไม้ วิชาร้อยลูกปัด วิชาเฟอร์นิเจอร์ย่อส่วน วิชาแปรรูปสมุนไพร วิชาซ่อมโทรศัพท์มือถือ วิชาซ่อมคอมพิวเตอร์ วิชาอาหารและโภชนาการ และวิชาออกแบบเว็บไซต์

(๒) หลักสูตรอบรม ๑๖๐ ชั่วโมง (๔ เดือน) เปิดสอนในวันวันเสาร์-อาทิตย์ เวลาเรียน ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. ในวิชาชีพต่าง ๆ ได้แก่ วิชาตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี และวิชาตัดผมชาย

ทั้งนี้ ศูนย์ฝึกอาชีพ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๑๕ ศูนย์ดังกล่าว จะจัดอบรมวิชาชีพให้กับผู้สนใจฟรี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นและระยะยาว โดยผู้ฝึกอบรมแล้วจะได้รับใบประกาศนียบัตร พร้อมนำไปประกอบวิชาชีพ และประกอบธุรกิจเลี้ยงดูครอบครัวได้ทันที

๒.๑๐.๔ ศูนย์อาชีพและธุรกิจมติชน หรือ Matichon Academy

ศูนย์อาชีพและธุรกิจมติชน เปิดสอน “อาหาร ขนม งานช่าง และงานฝีมือ” จากการบ่มเพาะประสบการณ์ในหน้าที่และบทบาทของสื่อวิชาชีพมาอย่างยาวนาน นี้คือ “จุดเปลี่ยน” ครั้งใหญ่ของ ค่ายมติชนที่มุ่งมั่นยกระดับสู่ความเป็น “มืออาชีพสมบูรณ์แบบ” จากความสำเร็จของศูนย์ฝึกอาชีพและธุรกิจมติชน ในฐานะผู้บุกเบิกด้านการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการ ต่อยอดมาสู่การเปิดตัวโครงสร้างธุรกิจใหม่ที่ชื่อว่า ศูนย์อาชีพและธุรกิจมติชน Matichon Academy โดยที่ในปี ๒๕๕๔ ผู้บริหารในเครือบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) เห็นว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่ ประชาชนต้องการเสริมสร้างอาชีพให้กับตนเอง ต้องการความก้าวหน้า เพราะฉะนั้นศูนย์อาชีพและธุรกิจมติชน Matichon Academy สามารถตอบสนองทุกความต้องการได้ โครงการนี้จะสามารถตอบสนองความต้องการ

ของผู้รักการเรียนรู้ทุกระดับ โดยเฉพาะด้านการประกอบธุรกิจ การเสริมทักษะในด้านการบริหารจัดการ รวมถึงการทำอาหารและสันตนาการต่าง ๆ เปรียบเสมือน "ศูนย์การเรียนรู้" แห่งใหม่ ที่ช่วยต่อยอดความคิดและการพัฒนาธุรกิจทุกประเภทให้เติบโตอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งมติชนยึดเรื่องความเป็น "วิชาชีพ" มาโดยตลอด ซึ่งถือเป็นจุดแข็ง โดยคาดหวังให้ "ศูนย์อาชีพและธุรกิจมติชน Matichon Academy" มีโอกาสสร้าง "วิชาชีพ" ให้เกิดขึ้นจริงและสามารถต่อยอดวิชาชีพของทุกคนได้ตามที่ฝัน เปรียบเสมือนเชฟทำอาหารก็ต้องมีฝีมือและรสมือเยี่ยม เป็นที่ยอมรับของตลาดทั่วโลก สิ่งเหล่านี้คือการใช้เวลาในการเรียนรู้ เพื่อสร้างความก้าวหน้าในชีวิตและการทำงาน "เพราะ ทุกคน ทุกองค์กรต้องอัปเดตตัวเอง เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น เงินเดือนมากขึ้น ความรู้แน่น ทักษะแม่นยำ ทั้งหมดก็คือการยกระดับคุณภาพชีวิตนั่นเอง

ศูนย์อาชีพและธุรกิจมติชน Matichon Academy ได้จัดคอร์สฝึกอบรมด้านต่าง ๆ โดยแต่ละหลักสูตรการฝึกอาชีพจะมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีการจัดหลักสูตรการอบรม ดังนี้

๑) Cooking Class ลงมือทำจริง : คอร์สสุดคุ้มที่ผู้เรียนจะได้ลงมือทำเองทุกขั้นตอน โดยครูผู้สอนที่มีคุณภาพ พร้อมใส่ใจในทุกกระบวนการ ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อาทิ เต้าฮวย ฟรุตสลัด และพุดดิ้งมะพร้าวอ่อน Food Stylist การออกแบบและการตกแต่ง สูดยอดส้มตำ สูดยอดสแต็กโรงแรม สูดยอดน้ำยำทำอะไรก็อร่อย เป็นต้น

๒) Bakery Class ครั้วเบเกอรี่ : คอร์สสอนทำขนมและเบเกอรี่หลากหลายรูปแบบ ผู้เรียนได้ลงมือลงทำด้วยตัวเอง ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อาทิ ซาลาเปาอมทรีพีชีสเค้กหน้าใหม่ ทาร์ตชีส (ปฏิบัติ) Japanese Cheesecake (ปฏิบัติ) คุกกี้ยอดฮิต (ปฏิบัติ) Family's Sunday "Berry Cheesecake" Family's Sunday "Brownie & Choc และ ๓ สูตรเฮลท์ตี้ เบเกอรี่ "ครั้วแล้วแต่ตุ๊ด" เป็นต้น

๓) Craftwork งานฝีมือ : คอร์สสอนงานคราฟท์ งานฝีมือสุดประณีต สวยงามทันสมัย ที่เรียนรู้เพื่อเป็นงานอดิเรกและสร้างอาชีพได้ ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อาทิ ต่อเล็บสวย ๓ สไตล์ (เจล พีวีซี ไฟเบอร์ สาคิตอะคริลิก) แต่งหน้าสวยสั่งได้ หน้าสวย รวยทรัพย์ อาชีพสร้างได้ด้วย ๒ มือ เทคนิคการจัดดอกไม้ปลอม เยลลี่ดอกไม้ และ Marbling Art ศิลปะบนผิวน้ำ เป็นต้น

๔) Demo Class ครั้วสาธิต : คอร์สที่ครู-ผู้เชี่ยวชาญ จะสอนทุกขั้นตอนการทำอาหารอย่างละเอียด ผู้เรียนสามารถร่วมลงมือทำในบางขั้นตอน และสอบถามได้หากมีข้อสงสัย ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อาทิ ขาหมูเมืองทอง สูตรไส้อั่ววัลติน พร้อมน้ำจิ้มรสเด็ด กาแฟโบราณ "ร้านไฮโซโบราณ" Pizza Style Homemade ขนมโตเกียว การผลิตลูกชิ้นหมู การทำลูกชิ้นหมูบั้ง ข้าวมันไก่ต้ม ข้าวมันไก่ทอด และน้ำจิ้มสูตรเด็ด เมนูเปิดร้านอีสานแซ่บ ซาไซ่มุกลาวาบราวชูการ์ การผลิตแกก้วยขนมต้มและขนมหนึ่งยอดนิยม ยำข้าวเหนียว เปิดตำรับหมูบั้งเมืองทอง สูตรซุบชีวิต ข้าวผัดปูเมืองทอง ข้าวซอยไก่ น้ำเงี้ยวหมู ต้นตำรับล้านนา ขนมถ้วยมณฑล ตลาดนางเลิ้ง ก้วยเตี่ยวเรืออยุธยา สูตรโบราณดั้งเดิม ก้วยเตี่ยวสุโขทัย สูตรไม่ใส่ผงชูรส ปาท่องโก๋ น้ำเต้าหู้ และสังขยา สูตรเงินล้าน ปาท่องโก๋ น้ำเต้าหู้ และสังขยา สูตรเงินล้าน โจ๊กฮ่องกง และต้มเลือดหมู ก้วยเตี่ยวเนื้อ-หมูตุ๋น สูตรเด็ดเมืองทอง ข้าวแกงกะหรี่ญี่ปุ่น พร้อมข้าวหน้าหมู ข้าวหน้าเนื้อ สูตรเด็ด ร้านอิมหมีฟู้ดพาร์ค หมูทอดเจียงฮาย และหมูปอ่องและไก่ปอ่อง พร้อมน้ำจิ้มสูตรเด็ด เป็นต้น

๕) Training งานช่าง : คอร์สฝึกฝนและเรียนรู้งานช่างแขนงต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานสู่ผู้ประกอบการตัวจริง ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อาทิ เลี่ยมพระกันน้ำ ซ่อมเครื่องหนัง (รองเท้า กระเป๋า เข็มขัด) อะลูมิเนียม กระจก และมุ้งลวด ไฟฟ้าในอาคาร ฝ้าม่านเพื่อการเปิดร้าน ซ่อมนาฬิกาไขลาน งานหนังแฮนด์เมด ทำพิมพ์ยางซิลิโคน และเทคนิคหล่อเรซิน และ แอร์บ้าน (ติดตั้ง ล้าง ย้าย ซ่อม) และ สองล้อไม้จ้อช่าง Bike Maintenance เป็นต้น

บทที่ ๓

การวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ

๓.๑ สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นำมาซึ่งมาตรการในการควบคุมการแพร่กระจายของโรค ซึ่งส่งผลกระทบในวงกว้างต่อทั้งเศรษฐกิจและสังคมไทย โดยทำให้ (๑) กิจกรรมทางเศรษฐกิจลดลง ส่งผลถึงการจ้างงาน จากการชะลอตัวของการบริโภคภาคเอกชน การหดตัวของการลงทุน และการส่งออก-นำเข้า ซึ่งส่งผลต่อการประกอบธุรกิจและการจ้างงาน (๒) ภาวะหนี้ครัวเรือนถูกซ้ำเติมจากรายได้ที่ลดลง ซึ่งอาจทำให้ครัวเรือนเกิดปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน (๓) วิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนไป โดยประชาชนจะให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาด และการดูแลสุขภาพมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานโดยทำงานจากที่บ้านมากขึ้น มีการใช้บริการสินค้า/ซื้ออาหารทางออนไลน์มากขึ้น รวมไปถึงการศึกษาที่มีการปรับสู่การเรียนการสอนออนไลน์ แทนการเรียนที่โรงเรียน (๔) คุณภาพชีวิตที่ไม่เหมือนเดิม กลุ่มคนเปราะบางจะได้รับผลกระทบจากรายได้ลดลง รวมทั้งยังเผชิญปัญหาในเรื่องสุขภาพจากการป้องกันตนเองทั้งจากการมีหน้ากากอนามัย/เจลล้างมือ หรือการเว้นระยะห่างของคนในครอบครัวจากข้อจำกัดทางการเงินและที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคในการเข้าถึงบริการภาครัฐ ทั้งสาธารณสุข การศึกษา และกระบวนการยุติธรรม (๕) ผลกระทบต่อสุขภาพจิต จากความเครียดและแนวโน้มความรุนแรงในครอบครัวที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากแรงกดดันในการดำรงชีพ และ (๖) ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า ปริมาณขยะทางการแพทย์ (Medical Waste) มีจำนวนเพิ่มขึ้น รวมถึงขยะพลาสติกและกระดาษที่ใช้เป็นบรรจุภัณฑ์จากธุรกิจ Delivery ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยตามมาด้วย

วิกฤตครั้งนี้ทำให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวของสังคมไทยในภาพรวมอย่างมาก ซึ่งจะกลายเป็นความคุ้นชินใหม่หลังการแพร่ระบาดยุติลง อาทิ (๑) การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล ซึ่งถือเป็นโอกาสลงทุนด้านดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งเกิดการบริการออนไลน์ใหม่ ๆ เช่น การศึกษา สุขภาพ การแพทย์ และอีเวนต์ต่าง ๆ (๒) การตระหนักในเรื่องการดูแลสุขภาพ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะรับมือกับการระบาดของโรคอุบัติใหม่และการดูแลตัวเองให้มีสุขภาพที่ดี จนเกิดเป็นความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) (๓) การตระหนักถึงการมีหลักประกันทางรายได้รองรับในยามวิกฤต โดยเห็นความสำคัญของการวางแผนทางการเงินของบุคคลและครัวเรือนอย่างรอบคอบ รวมถึงการมีความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงิน การวางแผนทางการเงิน และ (๔) การตระหนักถึงความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม ทำให้เห็นบทบาทและความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมจากการให้ความช่วยเหลือ/แบ่งปัน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนผู้ได้รับผลกระทบ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีสถานศึกษาในสังกัด ทั้งวิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง และวิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาในหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งมีความหลากหลายของสาขาอาชีพ จึงควรนำวิกฤตที่เกิดขึ้นครั้งนี้มาเป็นโอกาสในการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อการประกอบอาชีพให้กับผู้ที่ว่างงาน หรือ

ผู้ที่ตักงานเพื่อชดเชยกับจำนวนนักศึกษาในหลักสูตรปกติที่มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยควรปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความเป็นไปหรือบริบทในปัจจุบัน ปรับระยะเวลาเรียนให้น้อยลง เพื่อประกอบอาชีพได้ทันทีหลังการฝึกอบรม

๓.๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ

๓.๒.๑ การวิเคราะห์หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช ๒๕๕๘ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพมี ๙ ประเภทวิชา ได้แก่ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปกรรม คหกรรม เกษตรกรรม ประมง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมสิ่งทอ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จากการวิเคราะห์แต่ละประเภทวิชา ที่ควรนำพัฒนาและจัดฝึกอบรมให้กับผู้ว่างงานในปัจจุบัน เพื่อจะได้มีองค์ความรู้และทักษะวิชาชีพที่สำคัญที่จะกลับไปประกอบอาชีพในภูมิภาคของตนเอง ได้แก่

๑) ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาพืชศาสตร์ ประกอบด้วย กลุ่มงานพืชไร่ พืชผัก ไม้ดอก-ไม้ประดับ ไม้ผล-ไม้ยืนต้น ภูมิทัศน์ ผลิตและบริการด้านพืชศาสตร์ รวม ๖๙ หลักสูตร ดังนี้

๑. กลุ่มงานพืชไร่		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
การปลูกข้าวโพดหวาน	๓๐	
การผลิตอ้อย	๓๐	
การผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์	๓๐	
การปลูกและแปรรูปข้าวอินทรีย์	๓๐	
การปลูกข้าวไร่และแปรรูป	๓๐	
การเพาะปลูกพืชไร่	๓๐	
การปลูกสับปะรดและแปรรูป	๓๐	
การลดต้นทุนการผลิตข้าว	๓๐	
การลดต้นทุนการผลิตพืชไร่	๓๐	
๒. กลุ่มงานพืชผัก		
การปลูกผัก	๓๐	
การปลูกผักปลอดภัย	๓๐	
การปลูกผักอินทรีย์	๓๐	
การปลูกผักไร้ดิน	๓๐	
การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์	๓๐	
การปลูกผักไฮโดรบ็อกซ์	๓๐	
การผลิตเห็ด	๓๐	
การเพาะเห็ด	๓๐	

๒. กลุ่มงานพืชผัก (ต่อ)		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก	๓๐	
การเพาะเห็ดเพื่อการค้า	๓๐	
การเพาะเห็ดนางฟ้า	๓๐	
การเพาะเห็ดฟาง	๓๐	
การเพาะเห็ดฟาง-นางรม	๓๐	
การเพาะเห็ดถุงแบบอุตสาหกรรม	๓๐	
การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ	๓๐	
การเพาะเห็ดและการทำเชื้อเห็ด	๓๐	
การเพาะเห็ดฟางในตะกร้าพลาสติก	๓๐	เพิ่มเติม ๔ มิ.ย. ๒๕๖๒ พัฒนาโดยวิทยาลัยประมงติณสูลานนท์
๓. กลุ่มงานไม้ดอก-ไม้ประดับ		
การผลิตไม้ประดับ	๓๐	
การเพาะปลูกไม้ดอก	๓๐	
การผลิตดาวเรืองตัดดอก	๓๐	
การปลูกดาวเรือง	๓๐	
การผลิตไม้กระถางเพื่อการค้า	๓๐	
การปลูกไม้กระถาง	๓๐	
๔. กลุ่มงานไม้ผล-ไม้ยืนต้น		
การปลูกไม้ผล	๓๐	
การปลูกไม้ผลยืนต้น	๓๐	
การผลิตไม้ผลนอกฤดูภาค	๓๐	
การปลูกแตงโมและแปรรูป	๓๐	
การปลูกมะนาวในวงบ่อ	๓๐	
การบังคับมะนาวให้ออกลูกนอกฤดูภาค	๓๐	
การขยายพันธุ์มะนาว	๓๐	
การขยายพันธุ์ไม้ผล	๓๐	
๕. กลุ่มงานภูมิทัศน์		
การจัดภูมิทัศน์เบื้องต้น	๓๐	
การจัดตกแต่งภูมิทัศน์	๓๐	
การจัดสวนในภาชนะ	๓๐	
การจัดสวน	๓๐	
๖. กลุ่มงานผลิตและบริการด้านพืชศาสตร์		
การขยายพันธุ์พืช	๓๐	
การปลูกพืชในภาชนะ	๓๐	

๖. กลุ่มงานผลิตและบริการด้านพืชศาสตร์ (ต่อ)		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
การปลูกพืชไม้ใช้ดิน	๓๐	
การปลูกพืชไร่ดิน	๓๐	
การผลิตพืชสมุนไพรเพื่อการค้า	๓๐	
การผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง	๓๐	
การทำดินผสมและปุ๋ยหมัก	๓๐	
การผลิตปุ๋ยชีวภาพทางการเกษตร	๓๐	
การทำปุ๋ยชีวภาพ	๓๐	
การผลิตสารชีวภาพ	๓๐	
การผลิตสารชีวภาพเพื่อการเกษตร	๓๐	
การผลิตปุ๋ยหมัก	๓๐	
การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ	๓๐	
การทำปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ	๓๐	
การผลิตปุ๋ยใบกาฉิ	๓๐	
เศรษฐกิจพอเพียงด้วยปุ๋ยหมัก	๓๐	
การเพาะเลี้ยงไส้เดือนดิน	๓๐	
การเลี้ยงไส้เดือนแอฟริกา	๓๐	
การเลี้ยงไส้เดือนและผลิตน้ำมูลไส้เดือน	๓๐	
การทำสารไล่แมลง	๓๐	
การผลิตน้ำยาไล่แมลง (สูตร EM5X)	๓๐	
การประยุกต์ใช้จุลินทรีย์ อี.เอ็ม. ทางการเกษตร	๓๐	
การทำน้ำยาเอนกประสงค์ที่ใช้ในครัวเรือน	๓๐	
การผลิตน้ำยาเอนกประสงค์โดยใช้ EM	๓๐	

ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชา สัตวศาสตร์ ประกอบด้วย กลุ่มงาน สัตว์ปีก สัตว์เล็ก สัตว์ใหญ่ งานผลิตและบริการด้านสัตวศาสตร์ รวมทั้งหมด ๓๕ หลักสูตร ดังนี้

๑. กลุ่มงานสัตว์ปีก		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
การเลี้ยงไก่	๓๐	
การเลี้ยงไก่เนื้อ	๓๐	
การเลี้ยงไก่ไข่	๓๐	
การเลี้ยงไก่พื้นเมือง	๓๐	
การเลี้ยงไก่ลูกผสมพื้นเมือง	๓๐	
การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน	๓๐	

๑. กลุ่มงานสัตว์ปีก (ต่อ)		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
การเลี้ยงนกกระทาไข่	๓๐	
การเลี้ยงนกกระทาแบบครบวงจร	๓๐	
การเลี้ยงสัตว์ปีก	๓๐	
การฟักไข่	๓๐	
๒. กลุ่มงานสัตว์เล็ก		
การเลี้ยงสุกร	๓๐	
การเลี้ยงสุกรพันธุ์	๓๐	
การเลี้ยงสุกรขุน	๓๐	
การเลี้ยงสุกรแบบครบวงจร	๓๐	
การเลี้ยงหมูหลุม	๓๐	
การเลี้ยงสัตว์เล็ก	๓๐	
การเลี้ยงแกะ	๓๐	
การเลี้ยงแพะ	๓๐	
การผสมเทียมสุกร	๓๐	
๓. กลุ่มงานสัตว์ใหญ่		
การเลี้ยงโคขุน	๓๐	
การเลี้ยงโคนม	๓๐	
การเลี้ยงโคเนื้อ-โคนม	๓๐	
การเลี้ยงโค-กระบือ	๓๐	
การผลิตโคเนื้อพื้นเมือง	๓๐	
การผสมเทียมโค	๓๐	
การผลิตอาหารโคนม	๓๐	
การผลิตอาหารโคเนื้อ	๓๐	
การทำหญ้าหมัก	๓๐	
การทำอาหาร TMR	๓๐	
๔. กลุ่มงานผลิตและบริการด้านสัตวศาสตร์		
การผลิตอาหารสัตว์	๓๐	
การผลิตพืชอาหารสัตว์	๓๐	
การผลิตอาหารสัตว์อินทรีย์	๓๐	
การผสมเทียม	๓๐	
การเลี้ยงผึ้ง	๓๐	
การผลิตแก๊สชีวภาพ	๖๐**	เพิ่มเติม ๔ มิ.ย. ๒๕๖๒ พัฒนาโดย วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์

ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชา อุตสาหกรรมเกษตร ประกอบด้วย กลุ่มงาน
ผลิตภัณฑ์พืช ผลิตภัณฑ์สัตว์ ผลิตภัณฑ์เกษตร รวมทั้งหมด ๓๘ หลักสูตร ดังนี้

๑. กลุ่มงานผลิตภัณฑ์พืช		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
การทำน้ำผลไม้พร้อมดื่ม (ตามฤดูกาล)	๓๐	
การทำน้ำผักผลไม้	๓๐	
การทำน้ำพริกข้าว	๓๐	
เครื่องดื่มสมุนไพรมะพร้าว	๓๐	
สมุนไพรรอบแห้ง	๓๐	
การผลิตเครื่องแกง	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผัก	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์พืช	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์พืช (โดนัท)	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์พืช (ไข่หงษ์)	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์พืช (ขนมจีบ)	๓๐	
ผลิตภัณฑ์พืช (กะหรี่ปั๊บ โดนัทจิ๋ว ขนมถ้วยฟู)	๓๐	
๒. กลุ่มงานผลิตภัณฑ์สัตว์		
การทำลูกชิ้นไก่	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์	๓๐	
ผลิตภัณฑ์สัตว์	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (แคปหมู)	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (ลูกชิ้นหมู/ไก่)	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (กุนเชียง)	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (กะหรี่ปั๊บ)	๓๐	
๓. กลุ่มงานผลิตภัณฑ์เกษตร		
การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	๓๐	
การถนอมอาหาร	๓๐	
การถนอมอาหารและขนมไทย	๓๐	
การแปรรูปอาหาร	๓๐	
การแปรรูปและถนอมอาหาร	๓๐	
การแปรรูปอาหารเชิงธุรกิจ	๓๐	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์พืชและสัตว์	๓๐	
การทำขนมไทย-ขนมอบ	๓๐	
การทำขนมไทย	๓๐	

๓. กลุ่มงานผลิตภัณฑ์เกษตร (ต่อ)		
การทำขนมปัง	๓๐	
การแปรรูปอาหารและขนม	๓๐	
การทำขนม	๓๐	
การทำขนมและอาหารว่าง	๓๐	
น้ำพริกต่าง ๆ	๓๐	
การทำเค้ก	๓๐	
การทำผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ (เค้กฟอยทอง)	๓๐	
การทำผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ (คุกกี้)	๓๐	
การทำผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ (ขนมปังไส้)	๓๐	

ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการเกษตร ประกอบด้วย
กลุ่มงานช่างเกษตร ธุรกิจเกษตร และงานจัดการการเกษตร รวม ๔๐ หลักสูตร ดังนี้

๑. กลุ่มงานช่างเกษตร		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
การซ่อมบำรุงเครื่องยนต์เล็ก	๓๐	
การซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลเกษตร	๓๐	
เครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร	๓๐	
การใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร	๓๐	
เครื่องทุ่นแรงการเกษตร	๓๐	
ไฟฟ้าในฟาร์ม	๓๐	
ระบบไฟฟ้าในอาคาร	๓๐	
ไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	๓๐	
การติดตั้งระบบไฟฟ้าในฟาร์ม	๓๐	
การซ่อมบำรุงเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน	๓๐	
โซลาร์เซลล์เพื่อการเกษตร	๓๐	
การขับรถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัย	๓๐	
การขับรถยนต์	๓๐	
การจัดการน้ำและระบบชลประทานเพื่อการเกษตร	๓๐	
เทคโนโลยีการใช้น้ำอย่างประหยัด	๓๐	
งานเชื่อมโลหะ	๓๐	
ช่างเชื่อมในงานเกษตรกรรม	๓๐	
การทำหินล้าง	๓๐	

๒. กลุ่มงานธุรกิจเกษตร		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
การเป็นผู้ประกอบการ	๓๐	
การจัดทำบัญชีธุรกิจขนาดย่อม	๓๐	
บัญชีครัวเรือน	๓๐	
โปรแกรมสำเร็จรูปด้านบัญชี	๓๐	
การจัดการธุรกิจเกษตร	๓๐	
การออกแบบไวนิลด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop	๓๐	
โปรแกรมกราฟิก	๓๐	
คอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ	๓๐	
งานซ่อมประกอบไมโครคอมพิวเตอร์ พร้อม ติดตั้งระบบปฏิบัติการ	๓๐	
โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปงานกราฟิก Photoshop	๓๐	
โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวาดการ์ตูน Adobe Illustrator	๓๐	
การทำนามบัตรและบัตรอวยพร	๓๐	
๓. กลุ่มงานจัดการการเกษตร		
การเกษตรแบบชีววิถี	๓๐	
การเกษตรแบบผสมผสาน	๓๐	
เกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่)	๓๐	
เกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	๓๐	
เกษตรทฤษฎีใหม่	๓๐	
เกษตรอินทรีย์	๓๐	
ทักษะวิชาชีพเกษตร	๓๐	
ฟาร์มเด่น	๓๐	
การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	๓๐	
ชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๓๐	

สรุปประเภทวิชาเกษตรกรรม มีสาขาวิชาต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาและฝึกอบรม อาทิ พืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร และการจัดการการเกษตรมีหลักสูตร รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๘๒ หลักสูตร โดยทุกหลักสูตรใช้เวลาในการฝึกอบรมเท่ากันคือ ๓๐ ชั่วโมง มีหลักสูตรเดียวที่ใช้เวลาในการฝึกอบรมมากถึง ๖๐ ชั่วโมง คือ หลักสูตรการผลิตแก๊สชีวภาพ

หลักสูตรที่สามารถลดจำนวนชั่วโมงฝนการฝึกอบรมและนำมาจัดการฝึกอบรมได้เลย คือ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร ที่มีกลุ่มงานผลิตภัณฑ์พืช ผลิตภัณฑ์สัตว์ และผลิตภัณฑ์เกษตรที่น่าสนใจ

๒) ประเภทวิชาประมง ที่เปิดสอนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และวิทยาลัยประมง โดยจัดฝึกอบรมได้ใน ๒ สาขาวิชา คือ สาขาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๒๙ หลักสูตร และสาขาการแปรรูปสัตว์น้ำ จำนวน ๑๕ หลักสูตร รวม ๔๔ หลักสูตร มีรายละเอียด ดังนี้

ประเภทวิชาประมง
สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

๑. กลุ่มงานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
การเลี้ยงปลา	๓๐	
การเพาะเลี้ยงปลา	๓๐	
การเพาะพันธุ์ปลา	๓๐	
การเพาะและขยายพันธุ์ปลา	๓๐	
การเลี้ยงปลาเศรษฐกิจ	๓๐	
การเลี้ยงปลาน้ำจืด	๓๐	
การเลี้ยงปลาดุกในวงบ่อ	๓๐	
การเลี้ยงปลาดุกแบบชีววิถี	๓๐	
การเพาะพันธุ์ปลาดุก	๓๐	
การเพาะพันธุ์ปลาหมอ	๓๐	
การเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดเศรษฐกิจ	๓๐	
การผลิตลูกปลาหมอแปลงเพศ	๓๐	
การเลี้ยงปลาสวยงาม	๓๐	
การเพาะเลี้ยงปลาสวยงาม	๓๐	
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๓๐	
การเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ	๓๐	
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ	๓๐	
การเพาะพันธุ์กบนา	๓๐	
การเลี้ยงกบ	๓๐	
การเลี้ยงกุ้งก้ามแดง	๓๐	
การทำกระชังเพาะเลี้ยงปลา	๓๐	
การผสมเทียมปลา	๓๐	
การผลิตอาหารปลาราคาประหยัด	๓๐	
อาหารสัตว์น้ำมีชีวิต	๓๐	
การเลี้ยงสัตว์น้ำแบบผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๓๐	เพิ่มเติม ๔ มิ.ย. ๒๕๖๒ พัฒนาโดย วิทยาลัยประมง ติณสุถานนท์
การเพาะเลี้ยงไรแดง	๖๐	
การเพาะเลี้ยงไรน้ำนางฟ้า	๖๐	
การผลิตปลานิลแปลงเพศ	๖๐	
การจัดการคุณภาพน้ำเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๖๐	

๒. กลุ่มงานแปรรูปสัตว์น้ำ		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
การผลิตผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	๓๐	
การทำปลาต้ม	๓๐	
การผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำ	๓๐	
การทำน้ำพริกกุ้งเสียบ	๓๐	
การทำน้ำพริกปลาหยอง	๓๐	
น้ำพริกกุ้งเสียบ	๗	เพิ่มเติม ๔ มิ.ย. ๒๕๖๒ พัฒนาโดย วิทยาลัยประมง ติณสุลานนท์
โปรตีนไฮโดรไลเสตจากเศษเหลือปลาและผลิตภัณฑ์	๑๘	
การทำปลายอด	๖	
ปลา กุ้ง หมึก ชุบเกล็ดขนมปัง	๖	
น้ำพริกปลาหยอง	๖	
การผลิตน้ำบูดูข้าวย่ำ	๙	
การผลิตแกงไตปลาแห้ง	๖	
ข้าวเกรียบปลา กุ้ง	๑๒	
เนื้อปลาบดแช่แข็งและผลิตภัณฑ์	๑๘	
การผลิตผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	๑๕๐	

สรุป ประเภทวิชาประมง มีสาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และสาขาวิชาแปรรูปสัตว์น้ำ มีหลักสูตร รวมทั้งสิ้น ๔๔ หลักสูตร ส่วนใหญ่ใช้เวลา ๓๐ ชั่วโมง แต่มีหลักสูตรที่พัฒนาโดยวิทยาลัยประมงติณสุลานนท์ เพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ที่ลดจำนวนชั่วโมงลง เหลือ ๖ ถึง ๑๘ ชั่วโมง และมีการเพิ่มชั่วโมงฝึกอบรมในบางหลักสูตรเป็น ๖๐ และ ๑๕๐ ชั่วโมง ซึ่งการลดจำนวนชั่วโมงในการฝึกอบรมลง จะทำให้ผู้ว่างงานมีความสนใจในการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมมากกว่าหลักสูตรที่ใช้เวลาในการฝึกอบรมค่อนข้างนาน

๓) ประเภทวิชาคหกรรม ในสาขาวิชาอาหารและโภชนาการที่มีหลักสูตรใกล้เคียงกัน และมีความน่าสนใจ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ โดยมีการจัดการเรียนการสอน และฝึกอบรมในวิทยาลัยอาชีวศึกษา มีหลักสูตรกลุ่มงานขนมอบ จำนวน ๑๕ หลักสูตร อาหารไทยและขนมไทย จำนวน ๑๗ หลักสูตร อาหารนานาชาติ จำนวน ๑๙ หลักสูตร และในส่วนของกลุ่มงานถนอมอาหารและแปรรูป จำนวน ๑๓ หลักสูตร รวมทั้งสิ้น ๖๔ หลักสูตร มีดังนี้

ประเภทวิชาคหกรรม
สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ

๑. กลุ่มงานขนมอบ		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
กะหรี่ปั๊ป	๖	
โดนัท	๑๕	
คุกกี้ชีสเค้ก	๑๕	

ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
แต่งหน้าเค้กด้วยวิปป์นึ่งครีม	๑๕	
ขนมปัง	๓๐	
คุกกี้	๓๐	
ขนมเปียะ	๓๐	
เค้ก	๓๐	
พายพัฟเฟสตรี้	๓๐	
คุกกี้และเค้ก	๗๕	
โดนัท ขนมปัง และเดนิสเฟสตรี้	๗๕	
พาย พัฟเฟสตรี้ ขนมเปียะ และขนมอบทั่วไป	๗๕	
แต่งหน้าเค้ก	๗๕	
เค้กและการแต่งหน้าเค้กเพื่ออาชีพ	๗๕	
ขนมอบยอดนิยม	๗๕	
๒. กลุ่มงานอาหารไทยและขนมไทย		
ข้าวเหนียวมูน ๗ สี	๖	
ขนมไทยยอดนิยม	๑๕	
อาหารจานเดียวประเภทเส้น	๑๕	
อาหารไทยเพื่อสุขภาพ	๑๕	
อาหารมังสวิรัต	๑๕	
แกะสลักผักผลไม้ในงานอาหาร	๑๕	
เทคนิคการจัดชุดอาหารไทยสู่สากล	๑๕	
ศิลปะการจัดตกแต่งงานอาหาร	๑๕	
อาหารไทยยอดนิยม	๓๐	
ขนมไทยชาววัง	๗๕	
อาหารไทยชาววัง	๗๕	
อาหารจานเดียว	๗๕	
อาหารไทยพื้นบ้าน	๗๕	
อาหารไทย ๔ ภาค	๗๕	
ธุรกิจข้าวราดแกง	๗๕	
ขนมไทย	๙๐	
อาหารไทย	๙๐	
๓. กลุ่มงานอาหารนานาชาติ		
ซูชิ	๖	
โทโกยากิ	๖	
ราเมน	๖	
เครปญี่ปุ่น	๖	
ข้าวมันไก่	๖	
สเต็กเพื่อการค้า	๑๕	

ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
ธุรกิจแชนด์วิช	๑๕	
สลัดเพื่อสุขภาพ	๑๕	
อาหารเวียดนามยอดนิยม	๑๕	
ติ่มซำ	๑๕	
โรตีสี	๑๕	
เทคนิคการหั่นเพื่อประกอบอาหาร	๑๕	
อาหารจีน	๔๕	
อาหารญี่ปุ่น	๔๕	
อาหารอิสลาม	๔๕	
อาหารเวียดนาม	๔๕	
อาหารยุโรป	๗๕	
งานประกอบอาหารในเรือ	๗๕	
อาหารว่างยอดนิยม	๗๕	
๔. กลุ่มงานถนอมอาหารและแปรรูป		
เต้าฮวยฟรุตสลัด เต้าหูนมสด	๖	
ไส้กรอกอีสาน	๖	
เครื่องติ่มสมุนไพรม	๖	
ธุรกิจขนมไข่มุก	๖	
น้ำเต้าหู้ ปาท่องโก๋ สังขยาใบเตย	๖	
ไอศกรีมโฮมเมด	๑๕	
ธุรกิจกาแฟ	๑๕	
นํ้านมถั่วเหลือง	๖	เพิ่มเติม ๔ มิ.ย. ๒๕๖๒ พัฒนาโดย วิทยาลัยประมง ติณสุสานนท์
การทำขนมบัวหิมะ	๖	
การผลิตถั่วกรอบแก้ว	๖	
งานถนอมอาหาร	๗๕	
งานแปรรูปอาหาร	๗๕	
งานถนอมอาหารและแปรรูป	๙๐	

สรุป หลักสูตรระยะสั้น ประเภทวิชาคหกรรม จะมีงานบางส่วนที่มีลักษณะคล้ายกับ ประเภทวิชาเกษตรกรรม กลุ่มงานผลิตภัณฑ์พืชและกลุ่มงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะเป็นหลักสูตรเกี่ยวกับการประกอบอาหาร ส่วนมากจะใช้เวลาในการฝึกอบรม ๓๐ ชั่วโมง แต่พบว่ามีการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ โดยวิทยาลัยประมงติณสุสานนท์ ที่มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ และจัดทำหลักสูตรกลุ่มงานถนอมอาหารและแปรรูป และในบางสาขางานมีการลดเวลาในการฝึกอบรมลงเหลือเพียง ๖ ชั่วโมง และ ๑๕ ชั่วโมง

๔) **ประเภทวิชาพาณิชยกรรม** เป็นหลักสูตรที่จะช่วยเสริมงานทางการขายและงานบริการ ในสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จะมีหลักสูตรระยะสั้น ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ที่มีการเปิดสอนเกือบทุกสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่น่าสนใจและเหมาะสมกับสถานการณ์ มีดังนี้

**ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์**

กลุ่มงานคอมพิวเตอร์		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
งานติดตั้งและใช้ Application บนอุปกรณ์ Smart phone และ Tablet	๓๐	
อินเทอร์เน็ต (Internet) เบื้องต้น	๓๐	
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ Google's document solutions for business	๓๐	
งานสร้างเว็บเพจเบื้องต้น	๗๕	

สาขาวิชาธุรกิจและการจัดการ

กลุ่มงานโลจิสติกส์		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
เจ้าหน้าที่ขนส่งในงานโลจิสติกส์	๓๐	
เจ้าหน้าที่คลังสินค้าในงานโลจิสติกส์	๓๐	

สรุป หลักสูตรประเภทวิชาพาณิชยกรรม พิจารณาจากหลักสูตรที่ส่งเสริมการขายเดิม เป็นการขายผ่านระบบออนไลน์ และผู้ซื้อไม่จำเป็นต้องเดินทางมาที่ร้าน เป็นการขนส่งผ่านระบบต่าง ๆ เช่น Grab Food, Food Panda, Line MAN, GET เป็นต้น ดังนั้น เจ้าของกิจการจะต้องมีองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าว เพื่อใช้ในการแข่งขันกับเจ้าอื่น ๆ ในส่วนของผู้ซื้อก็จะได้รับความสะดวกและไม่เสี่ยงต่อการรับเชื้อ ไม่ต้องเดินทางให้เสียเวลา เพียงแต่ต้องจ่ายค่าบริการเพิ่มเติมให้กับผู้ส่งของ ซึ่งเป็นอาชีพที่กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน

๕) **ประเภทวิชาศิลปกรรม** ที่มีเปิดสอนในวิทยาลัยศิลปหัตถกรรม วิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยอาชีวศึกษาบางแห่ง จะมีหลักสูตรระยะสั้นที่น่าสนใจสำหรับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในกลุ่มงานคอมพิวเตอร์กราฟิกอาร์ต มัลติมีเดีย และกลุ่มงานโหราศาสตร์ มีรายละเอียด ดังนี้

**ประเภทวิชาศิลปกรรม
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิกอาร์ต**

๑. กลุ่มงานคอมพิวเตอร์กราฟิกอาร์ต		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
งานออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์อาหาร	๓๐	
งานสร้างภาพล้อด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	๓๐	

๒. กลุ่มงานมัลติมีเดีย		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
งานถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัล	๔๘	
งานพัฒนาสื่อด้วยโปรแกรมมัลติมีเดีย	๗๒	

สาขาวิชาพยาบาล

กลุ่มงานโหราศาสตร์

ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
งานพยากรณ์ด้วยโหราศาสตร์ไทย (การดูดวงจร)	๓๐	
งานพยากรณ์ด้วยการดูดวงฤกษ์	๓๐	
งานพยากรณ์ด้วยการอ่านเส้นลายมือชั้นสูง	๓๐	
งานพยากรณ์โหราศาสตร์ไทยภูมิทัศน์	๓๐	
งานพยากรณ์ด้วยเลข ๗ ตัว ชั้นพื้นฐาน	๗๕	
งานพยากรณ์ด้วยเลข ๗ ตัว ชั้นสูง	๗๕	
งานพยากรณ์ด้วยโหราศาสตร์ไทย	๗๕	
งานพยากรณ์ด้วยการอ่านเส้นลายมือ	๗๕	
งานพยากรณ์ชื่อและการตั้งชื่อ	๗๕	

สรุป หลักสูตรระยะสั้น ประเภทวิชาศิลปกรรม ส่วนหนึ่งจะใช้เวลาในการฝึกอบรมที่ ๓๐ ชั่วโมง และมีบางสาขางานต้องใช้เวลามากถึง ๗๕ ชั่วโมง และที่น่าสนใจ คือ สาขาวิชาพยากรณ์ที่น่าจะเป็นประโยชน์ในการช่วยทางด้านจิตใจให้กับผู้คนที่มีความทุกข์หรือผู้สนใจและมีความเชื่อในเรื่องนี้ในการคลายทุกข์ได้บ้างตามสมควร

๖) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ในสถานการณ์ของการเกิดโรคระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่มีการเลิกจ้างงานในหลายประเภท โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ แต่มีหลักสูตรระยะสั้นบางหลักสูตรที่น่าสนใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้โดยใช้ฝีมือและลงทุนไม่มากนัก ซึ่งก่อนหน้านั้นแรงงานชาวไทยที่มีฝีมือจะขาดแคลนแต่จะใช้แรงงานต่างชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

สาขาวิชาช่างก่อสร้าง

๑. กลุ่มงานไม้		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
งานมุ่งกระเบื้องหลังคา	๓๐	
งานติดตั้งบานประตู – หน้าต่าง	๓๐	
งานติดตั้งฝ้าเพดานยิปซัม	๓๐	
งานวงกบประตู – หน้าต่าง	๗๕	
๒. กลุ่มงานคอนกรีต		
งานแบบหล่อคอนกรีต	๗๕	
งานเหล็กเสริมคอนกรีต	๗๕	

๓. กลุ่มงานปูน		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
งานปูกระเบื้อง	๓๐	
งานก่ออิฐ	๓๐	
งานฉาบปูน	๖๐	
๔. กลุ่มงานประปา-สุขภัณฑ์		
งานติดตั้งท่อประปาและสุขาภิบาล PVC	๓๐	
งานติดตั้งสุขภัณฑ์	๗๕	
๕. กลุ่มงานสีและตกแต่งผิว		
งานสีและเคลือบผิว	๓๐	

สรุป หลักสูตรระยะสั้น ประเภทวิชาอุตสาหกรรมจะพิจารณางานฝีมือที่แรงงานไทยไม่นิยมทำ ส่งผลให้ขาดแคลนแรงงานฝีมือที่เป็นคนไทยเป็นจำนวนมาก แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันที่โรงงานอุตสาหกรรมปิดตัวลงมากมาย แต่คนงานที่ตกงานมีฝีมือและทักษะในงานอุตสาหกรรมเป็นพื้นฐาน น่าจะเป็นหลักสูตรที่น่าสนใจ โดยหลักสูตรดังกล่าวจะใช้เวลาในการฝึกอบรม ๓๐ ชั่วโมง ๖๐ ชั่วโมง และ ๗๕ ชั่วโมง

๗) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับประเทศในลำดับต้น ๆ จะต้องมีการปรับเปลี่ยนซึ่งแต่เดิม มาจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ หลังจากการปิดประเทศเพื่อยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้รูปแบบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะต้องปรับตัวเพื่อรับนักท่องเที่ยวในประเทศที่มีกำลังการซื้อน้อยกว่าและวิธีการท่องเที่ยวแบบไทยที่เน้นความเป็นธรรมชาติ บรรยากาศท่องเที่ยว อาหารสุขภาพ เป็นหลักสูตรที่จะช่วยเพิ่มรายได้ให้ชุมชนและท้องถิ่น มีหลักสูตรที่ควรพิจารณา ดังนี้

ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาขาวิชาการท่องเที่ยว

๑. กลุ่มงานท่องเที่ยวและบริการ		
ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
งานจัดรายการนำเที่ยว	๕๔	
งานจัดการธุรกิจ MICE	๕๔	
มัคคุเทศก์ (เฉพาะพื้นที่)	๗๘	
๒. กลุ่มงานนวดแผนไทย		
นวดคลายเครียด	๖	
ผลิตภัณฑ์นวดผ่อนคลาย	๑๒	
นวดคลายเครียดและประคบสมุนไพร	๑๒	
นวดสัณญาณ ๕๐ จุด	๑๘	
กัวชาหนา	๓๐	
นวดแผนไทย	๓๐	
นวดเท้าเพื่อสุขภาพ	๗๕	

ชื่อหลักสูตร	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
นวดกดจุดสะท้อนฝ่าเท้า ๖๒ จุด	๗๕	
นวดตอกเส้น	๗๕	
นวดไทยแบบเชลยศักดิ์	๗๕	
นวดรักษาโรค	๗๕	
นวดประคบสมุนไพร	๗๕	
นวดไทยเพื่อสุขภาพ	๑๒๐	
กัวซาตัวเพื่อสุขภาพ	๑๕๐	
นวดไทยแบบเชลยศักดิ์	๑๕๐	
นวดไทยแบบราชสำนัก	๑๕๐	
ดูแลร่างกายหลังคลอดบุตร	๑๕๐	
นวดรักษาโรค	๑๕๐	

นอกจากหลักสูตรระยะสั้นเหล่านี้แล้ว ยังมีหลักสูตรฝึกอบรมอีกจำนวนมากที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรนำมาปรับปรุงให้เหมาะกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีคนว่างงานจากการเลิกจ้าง คนตกงาน หรือจำต้องย้ายกลับภูมิลำเนา จึงนับเป็นโอกาสที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้กับบุคคลเหล่านี้ได้มีทักษะอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว อันจะส่งผลให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลหลักสูตรระยะสั้นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทุกประเภทวิชา มีการใช้เวลาในการฝึกอบรมค่อนข้างนาน หลักสูตรการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการฝึกอบรม ๓๐ ชั่วโมง และมีส่วนน้อยที่หลักสูตรการฝึกอบรมแล้วเสร็จได้ในวันเดียว ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงควรให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว สามารถปรับปรุงหลักสูตรได้ตามลักษณะของอาชีพและบริบทของพื้นที่นั้น ๆ โดยไม่ต้องกำหนดเกณฑ์ชั่วโมง แต่ให้กำหนดเวลาในการฝึกอบรมตามสภาพงานจริง ที่ผู้อบรมสามารถนำไปประกอบอาชีพได้หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว

๓.๒.๒ การวิเคราะห์หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อการมีงานทำ

การวิเคราะห์หลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อการมีงานทำจาก ๔ หน่วยงาน ที่ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ศูนย์อาชีพและธุรกิจมติชน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

หน่วยงานจัดฝึกอบรม	หลักสูตร	ระยะเวลา	ค่าใช้จ่าย
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	แบ่งตามลักษณะของอาชีพ เหมือนกับหลักสูตร ปวช./ปวส. เป็น ๗ ประเภทวิชา - เกษตรกรรม - ประมง	หลักสูตรแบ่งระยะเวลาได้เป็น - ระยะสั้น ๖ ชม. - ระยะกลาง ๑๕ - ๓๐ ชม. - มากกว่า ๓๐ ชม. จนถึง ๑๕๐ ชม.	ชั่วโมงละ ๑ บาท

หน่วยงานจัดฝึกอบรม	หลักสูตร	ระยะเวลา	ค่าใช้จ่าย
	<ul style="list-style-type: none"> - คหกรรม - พาณิชยกรรม - ศิลปกรรม - อุตสาหกรรม - อุตสาหกรรมท่องเที่ยว 		
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ฝึกอบรมอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในครัวเรือน - ทักษะอาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการสูง - เพิ่มทักษะอาชีพเฉพาะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาต่างประเทศ - วิชาชีพระยะสั้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ๑๕ วัน - ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของแต่ละหลักสูตร - ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของแต่ละหลักสูตร - ๓ ถึง ๖ ชั่วโมง 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เสียค่าใช้จ่าย (ได้รับเบี้ยเลี้ยงวันละ ๑๕๐ บาท) - ไม่เสียค่าใช้จ่าย (ได้รับเบี้ยเลี้ยงวันละ ๑๕๐ บาท) - ไม่เสียค่าใช้จ่าย
ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร	<ul style="list-style-type: none"> แบ่งตามลักษณะของอาชีพเป็น ๗ ประเภทวิชา - อุตสาหกรรม - พาณิชยกรรม - คหกรรม - ศิลปกรรม - อุตสาหกรรมท่องเที่ยว - เทคโนโลยีสารสนเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - ๘๐ ชั่วโมง - ๑๒๕ ชั่วโมง - ๑๖๐ ชั่วโมง 	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าใช้จ่ายสมัครเรียนหลักสูตรละ ๑๐๕ บาท ยกเว้นหลักสูตรทางด้านคอมพิวเตอร์และสเปา หลักสูตรละ ๓๐๕ บาท
ศูนย์อาชีพและธุรกิจ มติชน	<ul style="list-style-type: none"> - อาหาร - ขนม - งานช่าง - งานฝีมือ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของแต่ละหลักสูตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ขึ้นอยู่กับหลักสูตร

๓.๓ แนวทางการบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีสถานศึกษาในสังกัด ทั้งวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยพาณิชยกรรม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยการท่องเที่ยว และกาญจนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง ที่จัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) นอกจากนี้ ยังมีสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ซึ่งมีความหลากหลายของสาขาอาชีพและมีหลักสูตรระยะสั้นที่วิทยาลัยต่าง ๆ สามารถดำเนินการจัดการฝึกอบรมให้กับผู้ที่มีความประสงค์จะหาอาชีพเสริมได้ ซึ่งเหมาะกับการดำเนินการจัดการศึกษาในช่วงที่ประเทศกำลังเผชิญกับวิกฤตนี้ที่ผู้คนต้องการหารายได้จากอาชีพเฉพาะทาง ใช้เวลาในการเรียนรู้และการฝึกอบรมไม่นานก็สามารถนำเอาความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นไปประกอบอาชีพได้ และที่สำคัญ

คือ ไม่ต้องใช้เงินทุนในการเริ่มต้นมากนัก จึงนับเป็นโอกาสดีของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่บางแห่งมีผู้เรียนในหลักสูตรปกติ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะสาขาทางด้านเกษตรกรรม ด้านประมง ด้านคหกรรม และด้านศิลปกรรม ที่จะพิจารณาปรับวิกฤตดังกล่าวมาเป็นโอกาสในการจัดการการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยพัฒนาจากหลักสูตรระยะสั้นเดิมที่มีอยู่มาบูรณาการและกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งอาจใช้หลักการและแนวทางการวิเคราะห์จากโครงการต้นกล้าอาชีวศึกษาที่จัดให้มีการอบรม ๗ กลุ่มอาชีพ จำนวน ๙๓๕ หลักสูตร ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการมาก่อนหน้านี้ สามารถนำไปพัฒนาร่วมกับหลักสูตรระยะสั้นที่มีอยู่เดิม โดยมีแนวทาง ดังนี้

๑) ปรับหลักสูตรตามลักษณะของอาชีพนั้น และเปลี่ยนการแบ่งตามประเภทวิชามาเป็น การแบ่งตามวิถีที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เช่น การเกษตรและการแปรรูป การผลิต การบริการและการท่องเที่ยว การค้า คอมพิวเตอร์และงานธุรการ คมนาคมและการขนส่ง การก่อสร้าง เพื่อให้ทุกวิทยาลัยที่มีความพร้อมสามารถจัดฝึกอบรมให้กับผู้ว่างงานหรือผู้สนใจได้ตามแนวทาง ดังนี้

๑.๑) การเกษตรและการแปรรูป แบ่งเป็น

- กลุ่มการผลิต เช่น การผลิตไม้ดอก ไม้ประดับเพื่อการค้า การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตดินพร้อมปลูก การผลิตไก่อินทรีย์ การผลิตผักอินทรีย์ เป็นต้น
- กลุ่มแปรรูป เช่น การแปรรูปผัก ผลไม้ การแปรรูปปลา การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในท้องถิ่น เป็นต้น
- กลุ่มเกษตรทางเลือก เช่น การเกษตรแบบยั่งยืน การเกษตรผสมผสานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ และแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

๑.๒) การบริการและการท่องเที่ยว แบ่งเป็น

- กลุ่มท่องเที่ยว เช่น การอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น พนักงานบริการอาหารและเครื่องดื่ม พนักงานผสมเครื่องดื่ม การทำอาหาร และ ธุรกิจโฮมสเตย์ เป็นต้น
- กลุ่มสุขภาพ เช่น การนวดแผนไทย นวดลูกประคบ สปา เป็นต้น
- กลุ่มซ่อมและบำรุงรักษา เช่น การซ่อมเครื่องปรับอากาศ การซ่อมรถยนต์ดีเซล การซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร การซ่อมรองเท้า เป็นต้น

๑.๓) การค้า แบ่งเป็น

- กลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ เช่น การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นต้น
- การขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต (e-Commerce) เช่น การติดต่อธุรกิจออนไลน์ การสร้างร้านค้าทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
- กลุ่มผู้ประกอบการ เช่น การประกอบการธุรกิจชุมชน ร้านค้าปลีกกลุ่มแม่บ้าน และวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

๑.๔) คอมพิวเตอร์และงานธุรการ แบ่งเป็น

- กลุ่มออกแบบ เช่น โปรแกรม AUTO CAD เพื่องานออกแบบก่อสร้าง การออกแบบชิ้นส่วนอุตสาหกรรม เขียนแบบเครื่องกลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Solid Work

- กลุ่มงานธุรการ เช่น Office and Multimedia การจัดทำระบบข้อมูลทางการเงิน และบัญชีด้วยโปรแกรม Excel และโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปเพื่อใช้ในการทำงานทางธุรกิจ
- การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับการประกอบธุรกิจบนอินเทอร์เน็ต
- ช่างคอมพิวเตอร์ เช่น ช่อม ประกอบ ติดตั้งระบบบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์และเครือข่าย

๑.๕) คมนาคมและการขนส่ง แบ่งเป็น

- การจัดการระบบ Logistics เช่น การขนส่งสินค้าผ่านระบบเอกซัน เป็นต้น

๑.๖) การก่อสร้าง แบ่งเป็น

- กลุ่มช่างต่าง ๆ เช่น การปูกระเบื้อง ช่างไม้ก่อสร้าง ช่างสีอาคาร เป็นต้น
- กลุ่มการผลิตวัสดุก่อสร้าง เช่น การทำบล็อกคอนกรีต การผลิตซีเมนต์ เป็นต้น

๑.๗) อุตสาหกรรม แบ่งเป็น

- กลุ่มไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ช่างเชื่อมโลหะด้วยไฟฟ้าและแก๊ส ช่างเชื่อมเหล็กตัด ประตุ หน้าต่าง ช่างเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร ช่างเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า
  - กลุ่มเสื้อผ้า สิ่งทอ เช่น การทำซิลค์สกรีน การทำผ้ามัดย้อมและมัดเพนท์ การทำผ้าด้วยกี่กระตุก การทำผ้าบาติก
  - กลุ่มเครื่องยนต์ เช่น การซ่อมรถจักรยานยนต์และเครื่องยนต์ ช่างเครื่องยนต์ ชุมชนช่างเคาะตัวถังรถยนต์
  - กลุ่มศิลปประดิษฐ์และอัญมณี เช่น การแกะสลักวัสดุอ่อน การขึ้นรูปกระดาษต้นไม้ด้วยแป้นหมุน การทำของชำร่วย การออกแบบเครื่องโลหะและรูปภัณฑ์อัญมณี เป็นต้น
- หลักสูตรที่จัดให้มีการฝึกอบรมในแต่ละวิทยาลัย อาจมีความแตกต่างกัน สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม และความสนใจของผู้เข้ารับการอบรม

๒) การกำหนดจำนวนชั่วโมงการฝึกอบรมของหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อการมีงานทำ ควรพิจารณา กำหนด ชั่วโมงและให้ใช้เวลาในการฝึกอบรมที่น้อยแต่เมื่อเรียนจบแล้วสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้ โดยไม่จำเป็นที่จะต้องกำหนดชั่วโมงฝึกอบรมเท่ากันทุกหลักสูตร แต่อาจกำหนดเป็นหลักสูตรระยะต่าง ๆ ดังนี้

- หลักสูตรเร่งรัด ใช้เวลา ๖ – ๓๐ ชั่วโมง
- หลักสูตรที่ต้องใช้เวลาฝึกในงานที่ไม่เน้นทักษะฝีมือมาก ใช้เวลามากกว่า ๓๐ ชั่วโมง แต่ไม่เกิน ๖๐ ชั่วโมง
- หลักสูตรที่ต้องใช้เวลาฝึกในงานที่เน้นทักษะฝีมือใช้เวลามากกว่า ๖๐ ชั่วโมง แต่ไม่เกิน ๑๒๐ ชั่วโมง

๓) อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความเชี่ยวชาญอย่างมากในหลักสูตรที่เปิดสอนเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๔) กำหนดวิธีการในการเบิกจ่ายค่าตอบแทนการสอนที่แตกต่างจากการสอนปกติเพื่อจูงใจให้ผู้สอนได้พัฒนาตัวเอง พร้อมกับการเป็นวิทยากร ที่อาจต้องใช้เวลานอกเวลา

ตารางสรุปแนวทางการบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ

ปัจจัยที่พิจารณา	แนวคิด	การบริหารจัดการ
หลักสูตร	<ol style="list-style-type: none"> มีความทันสมัย สามารถนำไปใช้เพื่อประกอบอาชีพได้หลังการอบรม ความสนใจของผู้เข้ารับการอบรม ที่ควรมีความหลากหลาย เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่มีการจัดการศึกษาในรูปแบบ (Module) 	<ol style="list-style-type: none"> ต้องเป็นอาชีพที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน หาความต้องการ /จุดเด่นของกลุ่มผู้สนใจ (Training Needs) เลือกหลักสูตรที่ใช้เวลาในการฝึกอบรมไม่ควรเกิน ๑ สัปดาห์
ผู้สอน	<ol style="list-style-type: none"> ผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ค่าตอบแทนเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ 	<ol style="list-style-type: none"> พิจารณาผู้สอนทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย ออกกฎ/ระเบียบเพื่อกำหนดค่าตอบแทนที่ใช้ในหลักสูตรนี้เป็นการเฉพาะ
กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน	<ol style="list-style-type: none"> ความพร้อมของสถานที่ เครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการฝึกอบรม แผนการเรียนที่เน้นการสอนแบบฐานสมรรถนะ (Competency Based) เอกสารการสอนสอดคล้องกับลักษณะของงาน 	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาสถานที่เดิม จัดเตรียม เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับหลักสูตร ให้ความรู้ผู้สอนในการจัดทำแผนการเรียนแบบฐานสมรรถนะ อบรมผู้สอนในการจัดทำเอกสารการสอน อาทิ ใบงาน ใบตรวจสอบ
การวัดและประเมินผล	<ol style="list-style-type: none"> มีระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมในแต่ละหลักสูตร มีวุฒิบัตร/ประกาศนียบัตรหลังการฝึกอบรม ระบบการเทียบโอนจากความรู้และประสบการณ์ เพื่อเข้าสู่การศึกษาในระบบ 	<ol style="list-style-type: none"> ให้ผู้สอนแต่ละหลักสูตร กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล พิจารณา วุฒิบัตร/ประกาศนียบัตร สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ มีกฎ/ระเบียบ ในการนำวุฒิบัตร/ประกาศนียบัตร มาใช้ในการเทียบโอนเพื่อเข้าสู่การศึกษาในระบบ

เป้าหมายสำคัญในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา คือ การจัดการศึกษาเพื่อฝึกอาชีพให้ผู้เรียนได้มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความถนัดและความสนใจ โดยจะต้องจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับภาคปฏิบัติ เพื่อเสริมทักษะให้ผู้เรียนได้มีพื้นฐานสำคัญ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมกำลังคนระดับต้นและระดับกลางในทางเทคนิคในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่การพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องมีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖ ที่บัญญัติว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษา

วิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้”

จากหลักการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้เคยจัดทำโครงการต้นกล้าอาชีพ (เสริมทักษะ เพิ่มโอกาสให้ออกมา) ขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงานเพื่อสนับสนุนผู้ว่างงานและผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ให้มีโอกาสมีงานทำมากขึ้นโดยผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ความสามารถกลับไปทำงานในท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเอง ซึ่งเท่ากับเป็นการขับเคลื่อนและพัฒนาศักยภาพของชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้ประชาชนใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้ในระยะยาว เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้อีกด้วย หากประชาชนในประเทศ มีงานทำ มีรายได้และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ก็เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่จะช่วยให้ประเทศเจริญก้าวหน้า เป็นปึกแผ่นและมีความมั่นคง โดยที่โครงการดังกล่าวเป็นการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นสำหรับผู้ว่างงานที่สนใจฝึกอบรมอาชีพ ผู้ที่กำลังอยู่ในข่ายจะถูกเลิกจ้างงาน ผู้ที่ถูกเลิกจ้างแรงงานจากภาคอุตสาหกรรมและประสงค์จะเพิ่มพูนทักษะ รวมทั้งผู้สำเร็จการศึกษาให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ ซึ่งจากสถานการณ์ของประเทศที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้สถานประกอบการส่วนหนึ่งจำเป็นต้องปิดกิจการลง อีกส่วนหนึ่งต้องลดอัตรากำลังคนลงเพื่อประคองธุรกิจให้เดินหน้าไปได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาการว่างงานและการตกงานตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้นับหมื่นนับแสนราย ซึ่งยังไม่รวมถึงนักศึกษาที่จะจบการศึกษาอีกจำนวนหนึ่งก็ยังไม่มิติศทางที่ชัดเจนว่านักศึกษาที่จบใหม่จะเข้าสู่ระบบงานหรือการประกอบอาชีพที่มีความมั่นคงได้อย่างไร ดังนั้น หากกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้มีการอบรมอาชีพ หรือมีการอบรมเพื่อเสริมทักษะวิชาชีพในสาขาวิชาที่สามารถประกอบอาชีพอิสระได้แล้วนั้น จะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของผู้ว่างงาน ผู้ที่กำลังอยู่ในข่ายจะถูกเลิกจ้างงาน ผู้ที่ถูกเลิกจ้างแรงงานจากภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งผู้ที่เพิ่งจะสำเร็จการศึกษาให้มีความรู้และทักษะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพอิสระที่สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับครอบครัวได้เป็นอย่างดี อีกทั้งจะสามารถยกระดับและพัฒนาอาชีพสู่การเป็นผู้ประกอบการรายย่อย เป็นเจ้าของกิจการ หรือเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็กได้เช่นกัน

การจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ ปัจจุบันมีการดำเนินการโดยหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ ซึ่งรวมไปถึงกลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ที่จะนำเอาความรู้ความสามารถและทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาปรับใช้เพื่อสร้างงานหลังพ้นโทษ การจัดการศึกษาดังกล่าวมีการดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยวิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพ ที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นหลายหลักสูตรด้วยกัน เพื่อฝึกอาชีพให้กับผู้สนใจในสาขาอาชีพต่าง ๆ ผู้ที่จบการศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ทันทีหลังจบการศึกษา ดังนั้น จึงควรนำประสบการณ์ดี ๆ ที่มีอยู่มาปรับและประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ ๔

สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา

การพิจารณาศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ เป็นการศึกษารายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสที่ ๑ และไตรมาสที่ ๒ ปี ๒๕๖๓ ของสำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และบทความ เรื่อง วิฤต COVID-19 : บทเรียนเพื่อความก้าวหน้าต่อไป อย่างมีภูมิคุ้มกัน พบว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ส่งผลกระทบ ในวงกว้างต่อทั้งระบบเศรษฐกิจและระบบสังคมไทย ทำให้กิจกรรมในทางเศรษฐกิจลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการจ้างงาน ภาวะหนี้สินของครัวเรือนเพิ่มขึ้นเพราะถูกซ้ำเติมจากรายได้ที่ลดลง วิถีชีวิตของคน ในสังคมเปลี่ยนไป คุณภาพชีวิตที่ไม่เหมือนเดิม รายได้ที่ลดลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตที่ส่อ ให้เกิดปัญหาจากความเครียดและแนวโน้มความรุนแรงในครอบครัวที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากแรงกดดัน ในการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไป และผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปริมาณขยะทางการแพทย์ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงขยะพลาสติกและกระดาษที่ใช้เป็นบรรจุภัณฑ์จากธุรกิจ Delivery ซึ่งส่งผล ต่อระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอย จากวิกฤตดังกล่าว ทำให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวของ สังคมไทยที่จะต้องปรับบริบทการดำเนินชีวิตอย่างมาก มีการประยุกต์ใช้ระบบดิจิทัลและนำระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งเกิดการให้บริการเรื่องต่าง ๆ ผ่านระบบ ออนไลน์มากขึ้น เกิดการเรียนรู้ที่จะรับมือกับการระบาดของโรคอุบัติใหม่และการดูแลตัวเองให้มีสุข ภาวะที่ดี เข้าใจและเห็นความสำคัญของการวางแผนทางการเงินและการใช้จ่ายเงินของบุคคลและ ครัวเรือน มีความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงิน รวมถึงบทบาทและความเข้มแข็ง ของภาคประชาสังคม ในการให้ความช่วยเหลือ/แบ่งปัน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนผู้ได้รับผลกระทบ และมีการว่างงานเกิดขึ้น เนื่องจากการปิดตัวของสถานประกอบการ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม ดังนั้น หลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ และเอกชน จึงพิจารณาให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมให้กับผู้ว่างงาน เพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพ ใหม่แทนอาชีพเดิม ซึ่งสรุปผลการพิจารณาศึกษาได้ ดังนี้

๑) ความต้องการในการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพที่ใช้ ระยะเวลาในการฝึกอบรมไม่นานจะได้รับความสนใจมากกว่าการเรียนในระบบปกติที่ต้องใช้เวลาเรียน ยาวนาน และมีความไม่แน่นอนว่าหลังสำเร็จการศึกษาจะมีตำแหน่งงานรองรับหรือไม่

๒) สถานการณ์ของประเทศและบริบทของบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ค่านิยม ในการประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายและหลากหลายขึ้น ในทุก ๆ วัน เพราะผู้คนไม่ให้ความสำคัญกับตำแหน่งงานประจำหรือการทำงานประจำ ซึ่งเดิมทีเดี๋ยว จะมีความมั่นคง แต่หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หลายอาชีพ ถูกนายจ้างเลิกจ้าง ผู้คนส่วนหนึ่งจึงหันมาประกอบอาชีพอิสระที่หาเงินได้ง่ายและไม่ต้องใช้วิชาความรู้ มากนัก เช่น การเป็นผู้ส่งสินค้า (Delivery) ทั้งการส่งพัสดุทั่ว ๆ ไป รวมทั้งการส่งอาหารและเครื่องดื่ม การขายของออนไลน์ การนำวิถีเกษตรกรแบบเดิมมาบูรณาการกับการท่องเที่ยว จึงเกิดเป็นร้านอาหาร และร้านกาแฟที่เพิ่มขึ้นโดยเน้นจุดเด่นและบรรยากาศธรรมชาติเป็นจุดขาย เรื่องดังกล่าวเป็นอาชีพใหม่

ที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอน และไม่มีหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนตายตัว จำเป็นต้องเรียนรู้และลงมือที่จะทำด้วยตนเอง ไม่มีการวางแผนงานอย่างมีขั้นตอน ในบางครั้งจึงเกิดความผิดพลาดอยู่บ้าง ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยคนให้มึ้งงานทำจึงควรจัดให้มีหลักสูตรระยะสั้นที่ให้ความรู้สำหรับอาชีพที่เกิดขึ้นใหม่เหล่านี้

๓) การจัดหลักสูตรการศึกษาเพื่อการมีงานทำในประเทศไทย ปัจจุบันมีการดำเนินงานทั้งในหน่วยงานของรัฐและเอกชน ถ้าเป็นหน่วยงานของรัฐ ส่วนใหญ่จะไม่เสียค่าใช้จ่าย หรืออาจจะเสียค่าใช้จ่ายบ้างบางส่วนแต่มีอัตราที่ไม่สูงมาก อาทิ วิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพที่มีการจัดหลักสูตรระยะสั้นและมีการเก็บค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นหลักสูตรต่าง ๆ เพียงชั่วโมงละ ๑ บาทเท่านั้น ส่วนกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน มีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมและมีเบี้ยเลี้ยงจ่ายให้ผู้เข้ารับการอบรมด้วย แต่ก็ยังมีผู้สนใจเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรอาชีพต่าง ๆ ไม่มากนัก ในขณะที่หน่วยงานภาคเอกชนก็มีการดำเนินการจัดหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพอยู่หลายแห่งและจะเก็บค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมในอัตราค่อนข้างสูง แต่ก็มีผู้สนใจเข้าร่วมอบรมมากกว่าหลักสูตรที่จัดฝึกอบรมโดยหน่วยงานภาครัฐ สาเหตุอาจจะเนื่องมาจากภาคเอกชนจะให้ความสำคัญกับวิทยากร โดยจะค้นหาผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับมาร่วมเป็นวิทยากรฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเชื่อมั่นว่า เมื่อเข้ารับการฝึกอบรมและจบตามหลักสูตรแล้วสามารถนำเอาองค์ความรู้และทักษะที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้ทันที อีกทั้งยังหน่วยงานภาคเอกชนยังมีการจัดทำใบประกาศนียบัตร / เกียรติบัตร / วุฒิบัตร มอบให้เพื่อเป็นการยืนยันว่าเป็นผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ นอกจากนี้ ในบางหลักสูตรก็ยังมีการทำงานร่วมกับต่างประเทศในการฝึกอบรมร่วมกัน เช่น หลักสูตรทางด้านอาหาร หรือเชฟ (Chef) ซึ่งเมื่อจบหลักสูตรฝึกอบรมแล้วนั้นสามารถไปทำงานยังต่างประเทศได้

๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหลักสูตรระยะสั้นอยู่หลายประเภทวิชา และมีหลักสูตรที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้วเป็นจำนวนมาก แต่หลายหลักสูตรที่มีอยู่ไม่ได้มีการจัดการฝึกอบรมให้กับผู้สนใจ สาเหตุมาจากการขาดความพร้อมทั้งด้านบุคลากร (ครูผู้สอน และวิทยากรฝึกอบรม) และงบประมาณในการสนับสนุน นอกจากนี้ ในบางหลักสูตรยังขาดความทันสมัยไม่ทันต่อสถานการณ์และบริบทของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ตอบโจทย์อาชีพที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ในปัจจุบัน อีกทั้งบางหลักสูตรยังใช้ระยะเวลาในการเรียนหรือฝึกอบรมที่นานเกินความเป็นจริง จึงควรจะต้องเร่งพัฒนาและปรับปรุงในเรื่องดังกล่าวให้มีความพร้อมที่จะสามารถจัดการฝึกอบรม เพื่อให้ความรู้กับผู้ทำงาน ว่างานและผู้สนใจได้เข้าสู่การฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้และมีทักษะในสาขาอาชีพที่สนใจ อันจะนำไปสู่การประกอบอาชีพและมีรายได้ที่สามารถดำรงชีวิต ดูแลตนเองและครอบครัวได้

๕) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัยอาชีวศึกษา มีจำนวนนักศึกษาในหลักสูตรปกติลดลงเป็นจำนวนมากและลดลงต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา และมีความพร้อมในการจัดการศึกษาในหลักสูตรระยะสั้น โดยเฉพาะในเรื่องสถานที่ และวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์สำหรับฝึกปฏิบัติ แต่กลับไม่ได้นำวิกฤตในครั้งนี้มาใช้เป็นโอกาสในการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรให้กับผู้ที่ว่างงาน หรือผู้สนใจ โดยการปรับหลักสูตรให้มีระยะเวลาเรียนและฝึกอบรมให้น้อยลง กระชับหลักสูตรให้มีความกะทัดรัดขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประกอบ

อาชีพ ได้ทันทีหลังจบการฝึกอบรม เช่น การทำหน้ากากผ้า การทำอาหารจานด่วน ขนมไทย การปลูกพืชผักระยะสั้น ดอกไม้ประดิษฐ์ ช่างแต่งหน้า ช่างตัดผมชาย-หญิง ช่างกุญแจ ช่างกระจกและอลูมิเนียม ช่างเครื่องปรับอากาศ ช่างคอมพิวเตอร์ ช่างซ่อมรองเท้า ช่างซ่อมโทรทัศน์ ช่างซ่อมโทรศัพท์มือถือ ถูเยี่ยมพระและอัครรอบพระ เป็นต้น

๔.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

การพิจารณาศึกษาประเด็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ เป็นการพิจารณาพิจารณาศึกษาแนวคิด ที่มา สภาพปัญหา อุปสรรคในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา รวมทั้งแนวทางการทบทวนและการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นเพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ว่างงานที่กำลังอยู่ในข่ายจะถูกเลิกจ้างงาน ผู้ถูกเลิกจ้างงาน และผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ที่ยังไม่มีงานทำ ให้มีความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาความชำนาญเฉพาะทางในวิชาชีพต่าง ๆ ให้สามารถกลับไปสร้างงานสร้างรายได้ สร้างอาชีพ สามารถแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ ในการเลือกประกอบอาชีพอิสระได้ตามความถนัดและสนใจ รับผิดชอบตนเองและไม่เป็นภาระกับครอบครัวและสังคม และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการอิสระได้ โดยคณะอนุกรรมการการศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดที่จัดการเรียนการสอนด้านอาชีพ ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑) ประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อหารือแนวทางในการสำรวจจำนวนผู้ตกงาน ผู้ว่างงาน แนวโน้มในการคาดการณ์ผู้ตกงาน และผู้ว่างงาน อันเนื่องมาจากการถูกเลิกจ้างหรือการปิดกิจการ และกรณีอื่น ๆ รวมทั้งสถิติบัณฑิตที่กำลังจะจบการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนการดำเนินงานและการจัดหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อรองรับกลุ่มผู้สนใจที่จะเข้าฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นเพื่อการมีงานทำ

๑.๒) ทำการออกแบบและสำรวจปริมาณความต้องการในการประกอบอาชีพต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการฝึกอบรม การออกแบบหลักสูตร การออกแบบวิธีการจัดการฝึกอบรม การจัดหาครูผู้สอนและวิทยากรฝึกอบรม รวมทั้งการจัดหาสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์จัดการเรียนการสอนให้เพียงพอและเหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน รวมทั้งการประเมินผลการจัดการฝึกอบรม เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น

๑.๓) สำรวจความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดที่ได้จัดหลักสูตรการฝึกอบรมหรือหลักสูตรระยะสั้นอยู่แล้ว เพื่อพิจารณาการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อการประกอบอาชีพไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกพื้นที่ของประเทศ ที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ทั้งในเรื่องสถานที่ ครูผู้สอน วัสดุและอุปกรณ์จัดการเรียนการสอน ก่อนจะดำเนินการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน

๑.๔) หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งเป็นหลักสูตรระยะสั้น มีระยะเวลาสั้น ระยะเวลาปานกลาง และระยะยาว เป็นจำนวนมากมายันบร้อยหลักสูตร แต่ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรเก่าที่ยังไม่พัฒนาและ

ไม่ตอบโจทย์ต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศในช่วงปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อให้ทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ จึงควรรนำหลักสูตรที่มีอยู่เดิม มาปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการในปัจจุบัน อีกทั้งควรต้องจัดทำหลักสูตรใหม่ ๆ ออกมาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความต้องการของทั้งผู้ประกอบการและผู้เข้ารับ การฝึกอบรมด้วย

๑.๕) วางแผนในการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ ทั้งสื่อแบบออนไลน์และสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพเพื่อการมีงานทำผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ดักงานผู้ว่างงาน และผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบในรายละเอียดการฝึกอบรม และเข้ามามีส่วนร่วมหรือประสงค์ในการเข้าอบรมวิชาชีพเพื่อการมีงานทำดังกล่าวตามความสนใจโดยมีช่องทางในการสมัครเข้าฝึกอบรมและมีระบบรับสมัครที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบออนไลน์ ผ่านกูเกิ้ลแพลตฟอร์มต่าง ๆ และการรับสมัครที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดหลักสูตรการเรียนการสอนหลักสูตรต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้สนใจ

๑.๖) สนับสนุนงบประมาณในการจัดหาครูฝึกวิชาชีพเพิ่มเติม (บุคลากรภายนอก) โดยเฉพาะครูฝึกวิชาชีพของหลักสูตรในกลุ่มอาชีพใหม่ ๆ ให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นหลักสูตรใหม่ ๆ ตามความเหมาะสมและตามความจำเป็น

๑.๗) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรการจัดอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยเฉพาะหลักสูตรในกลุ่มอาชีพใหม่ ๆ ให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นตามความเหมาะสมและความจำเป็น

๑.๘) กำหนดนโยบายที่ชัดเจนและมอบหมายให้สถาบันการอาชีวศึกษา ที่กำกับดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งการออกแบบหลักสูตร การจัดเตรียมสถานที่ การจัดหาครูและวิทยากรฝึกอบรม รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ไม่ได้สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ต้องหาวิธีการ แนวทางและมาตรการในการบริหารจัดการเพื่อให้การดำเนินงานมีมาตรฐานในระดับเดียวกันทั้งหมด โดยที่การดำเนินการดังกล่าวให้รวมไปถึงสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนด้วย

๑.๙) จัดทำแนวทางในการเทียบโอนหลักสูตรและหน่วยกิตการศึกษาให้กับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรเพื่อการประกอบอาชีพ ในลักษณะการสะสมหน่วยกิตให้กับผู้ที่เข้าฝึกอบรมและจบตามหลักสูตรที่ประสงค์ต้องการคุณวุฒิการศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

๑.๑๐) ประสานความร่วมมือกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ในการจัดทำประกาศนียบัตร เกียรติบัตร หรือวุฒิบัตร เพื่อมอบให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อการมีงานทำ เพื่อเป็นการยืนยันว่าเป็นผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ

๑.๑๑) หาแนวทางประสานงานและหารือร่วมกับธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ เพื่อหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำระยะยาว หรือเงินกู้ระยะยาวปลอดภาษี เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เข้าอบรมในหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อการมีงานทำที่ประสงค์จะมีธุรกิจเป็นของตนเองได้มีเงินทุนในการทำกิจการต่าง ๆ และเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก

๑.๑๒) จัดทำผลการดำเนินงาน ที่ต้องแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการของบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานในระยะต่อ ๆ ไป

๒) การออกแบบและการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมหลักสูตรใหม่ ๆ หรือหลักสูตรระยะสั้น ที่สอดคล้องตามความต้องการของประเทศในช่วงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรดำเนินการในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑) ประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงาน องค์กร หรือผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มอาชีพใหม่ ๆ เพื่อร่วมกันออกแบบหลักสูตรใหม่ ๆ และออกแบบวิธีการจัดการฝึกอบรม ที่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน ที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้สนใจ และสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ

๒.๒) พิจารณานำเอาองค์ความรู้ เทคนิควิธีการ และทักษะจากผู้ประกอบอาชีพจริง ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม ซึ่งอาจจะไม่ต้องใช้หลักการในทางวิชาการมากนัก เนื่องจากมีกระบวนการฝึกอบรมมีขั้นตอนไม่มากและไม่มี ความซับซ้อน แต่ควรเน้นที่ขั้นตอน วิธีการและกระบวนการในการทำงานเป็นหลัก และที่สำคัญ ต้องคำนึงถึงสมรรถนะของผู้เข้ารับการอบรมวิชาชีพ ที่จะนำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบ อาชีพเป็นหลัก

๒.๓) หลักสูตรที่พัฒนาและปรับปรุงขึ้นใหม่จะต้องแตกต่างจากหลักสูตรที่มีอยู่เดิม ในบางหลักสูตรอาจจัดทำเป็นชุดการฝึกอบรมวิชาชีพ (Learning Package) ประกอบด้วย แผนการเรียน สื่อการสอน วัสดุช่วยสอนที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น หลักสูตรการทำอาหาร การปลูกพืช เป็นต้น

๒.๔) หลักสูตรที่มีการพัฒนาหรือปรับปรุง รวมทั้งหลักสูตรที่จัดทำขึ้นใหม่จะต้องมีความยืดหยุ่น สามารถปรับปรุง ประยุกต์และเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามบริบทของการพัฒนาและความต้องการแรงงานวิชาชีพของประเทศในช่วงเวลานั้น

๒.๕) ร่วมมือกับสถานประกอบการต่าง ๆ ที่มีความต้องการและมีความประสงค์ ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้พนักงานมีความรู้เพิ่มเติม ที่สอดคล้องกับงานในยุคใหม่ โดยจัดหลักสูตร ฝึกอบรมวิชาชีพตามความต้องการของสถานประกอบการ หรือให้กับพนักงานใหม่ ที่จะมีลักษณะ เป็นงานนอกเวลาทำการปกติ เช่น การรับ-ส่ง อาหารและพัสดุภัณฑ์ และควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการ อบรมวิชาชีพ สามารถนำความรู้ที่มีไปใช้ในการเทียบโอนเพื่อเข้าสู่อุปการะศึกษาในระบบได้ ซึ่งจะเป็น การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย

๓) สถาบันการอาชีวศึกษาที่มีการจัดตั้งในทุกภูมิภาค ซึ่งทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ สถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดที่มีความแตกต่างหลากหลายในแต่ละบริบทพื้นที่ ควรดำเนินการในเรื่อง ต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑) พิจารณาความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งด้านสถานที่ ครูผู้สอน เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และส่วนที่เกี่ยวข้องอื่น โดยหลักการสำคัญ คือ สถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละแห่งมีความโดดเด่น เฉพาะทางที่แตกต่างกัน การเปิดสอนจะต้องพิจารณาความพร้อมก่อนจะเปิดหลักสูตรและจัดการเรียน การสอนเพื่อไม่เป็นข้ออ้างว่า “ขาดความพร้อม” โดยให้แต่ละวิทยาลัยดำเนินการจัดอบรมในหลักสูตร ที่มีความพร้อมอยู่แล้วก่อนขยายไปในหลักสูตรอื่น

๓.๒) กำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อการมีงานทำ ในส่วนของการศึกษาอาชีวศึกษาที่อยู่ในกำกับดูแลของสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อใช้เสนอของบประมาณสนับสนุน หรือ ขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น สถานประกอบการ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เป็นต้น

๓.๓) ดำเนินการให้ความรู้กับครูหรือวิทยากรฝึกอบรม เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการฝึกอบรมที่หลากหลาย การใช้คู่มือการฝึกอบรม การใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การฝึกอบรมมีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน

๓.๔) จัดทำคู่มือการจัดการฝึกอบรม โดยดำเนินการรวมกลุ่มวิทยาลัย ที่มีการเปิดหลักสูตรในลักษณะเดียวกัน เช่น หลักสูตรการทำอาหาร การปลูกพืชปลอดสารพิษ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อให้วิทยากรได้นำไปใช้เป็นแนวทางเดียวกัน แต่สามารถยืดหยุ่นในการสอนได้ตามลักษณะความแตกต่างของแต่ละสถาบันการอาชีวศึกษามอบนโยบายให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัด ต้องมีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อการมีงานทำอย่างน้อย ๒ - ๓ หลักสูตร ที่มีความพร้อมอยู่แล้วและจัดทำแผนงานหลักสูตรที่จะเปิดเพิ่มในอนาคต

๓.๕) ทำหน้าที่ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำเสนอรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอข้อมูลเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่มีความสนใจจะเข้ารับการอบรม

๔) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ยังอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๔.๑) สำรวจจุดเด่นและความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เพื่อเสนอขอเปิดหลักสูตรต่าง ๆ อย่างน้อย ๒ - ๓ หลักสูตรต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษา ๑ แห่ง

๔.๒) สำรวจความต้องการในการเข้ารับการอบรมหลักสูตรเพื่อการมีงานทำกับบุคคลหรือผู้สนใจที่เข้ารับการอบรมในพื้นที่ใกล้เคียงสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการฝึกอบรมตามความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งในด้านของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละรุ่น กำหนดการจัดการฝึกอบรม รวมทั้งวัสดุและอุปกรณ์ที่จะใช้ในการฝึกอบรม

๔.๓) เตรียมความพร้อมในทุกด้าน ทั้งสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งจัดหาครูผู้สอนหรือวิทยากรภายนอกในหลักสูตรใหม่ ๆ เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหลักสูตร

๔.๔) ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผู้เข้ารับการอบรมวิชาชีพแต่ละหลักสูตรตามเป้าหมายที่วางไว้

๔.๕) สรุปผลการดำเนินงานโครงการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ในทุกหลักสูตรการฝึกอบรมที่จัดการเรียนการสอน เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และนำมาใช้ในการวางแผนงานการดำเนินงานในอนาคต

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารทางวิชาการ

- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา
สู่สากล (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๖๙), กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๕.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒
(พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๙), กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ, ๒๕๕๙.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา, กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, ๒๕๕๔.
- _____ . การพัฒนามอดูลแบบฐานสมรรถนะ. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ
วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, (อัดสำเนา) ๒๕๔๘.
- _____ . แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ
วิชาชีพ, ๒๕๕๑.
- _____ . อนาคตภาพของการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน
และทิศทางการพัฒนาประเทศ, นนทบุรี : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, ๒๕๖๑.

ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก,
ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๖๖๑.
- ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและ
พัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)
- แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๖๐.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ หอประชุมใหญ่ บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน).
<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/21750>.
- นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (โดยนายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) [http://www.sp2.go.th/sp2/images/meeting/
2563/1/001.pdf](http://www.sp2.go.th/sp2/images/meeting/2563/1/001.pdf)
- โครงการต้นกล้าอาชีพ (เสริมทักษะ เพิ่มโอกาสให้อนาคต)
- หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพ

บรรณานุกรม (ต่อ)

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

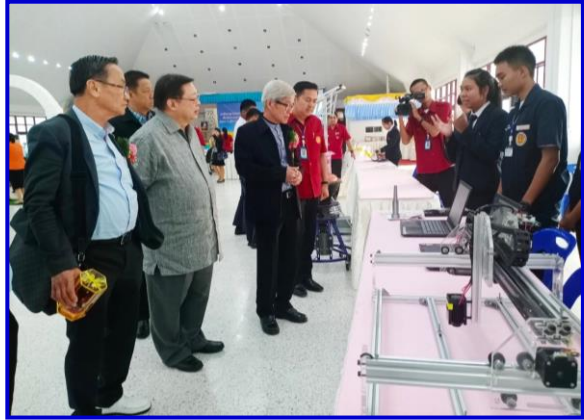
ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียน

ตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พ.ศ. ๒๕๕๘

ภาคผนวก

การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดนครราชสีมา

การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดราชบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดน่าน

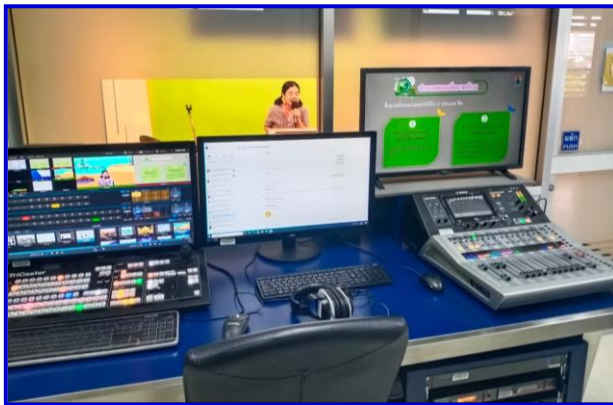

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค) อ.พานทอง จ.ชลบุรี

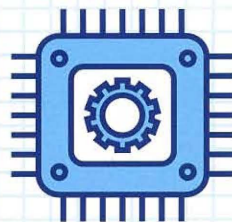
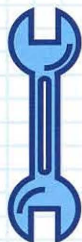
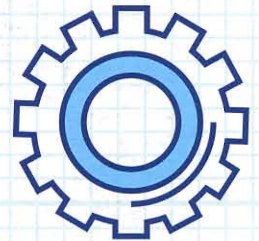
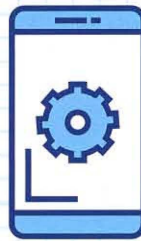
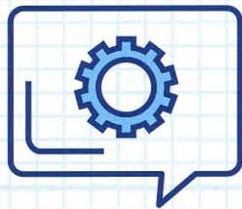
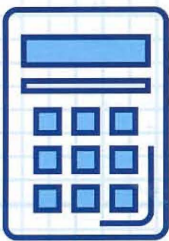
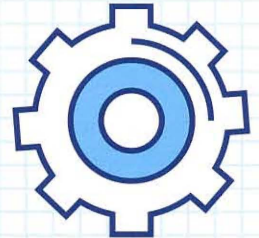
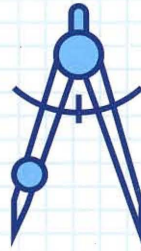
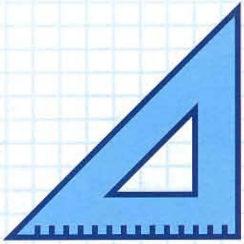
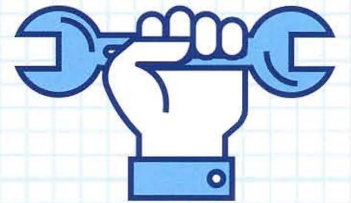
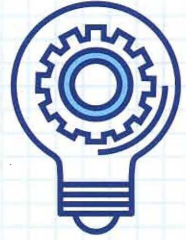
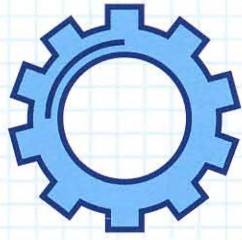

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ อ.เมือง จ.นนทบุรี

ออกแบบและพิมพ์ที่
 สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๕๗๑-๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๕๗/๕-๖

